

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
ตำบลลำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
พ.ศ. ๒๕๖๖ - พ.ศ. ๒๕๗๗
ฉบับทบทวน ปี พ.ศ. ๒๕๖๘

สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก
จังหวัดมหาสารคาม
กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลของตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม นี้จัดทำขึ้นตามโครงการพัฒนาชุมชน ประจำปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ของกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์จุดอ่อน - จุดแข็ง - โอกาส - ภาวะคุกคาม (SWOT ANALYSIS) ของตำบล มุ่งเน้นถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนให้มากที่สุด ซึ่งข้อมูลที่ได้มาจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนโดยผ่านผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสำโรง อาสาสมัครเกษตร และผู้แทนเกษตรกรระดับหมู่บ้าน ตลอดจนหน่วยงานราชการต่างๆ ในพื้นที่

การศึกษวิเคราะห์ข้อมูลตามโครงการพัฒนาชุมชนฉบับนี้ ผู้จัดทำขอขอบพระคุณผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรท้องถิ่นและผู้เข้าร่วมการประชุมทุกท่าน ที่ให้ข้อมูลและร่วมมือเป็นอย่างดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนพัฒนาการเกษตรฉบับนี้จะสามารถทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรในตำบลสำโรงดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ยั่งยืนสืบไป

นายวิจิต พิเมย
สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก
กรกฎาคม ๒๕๖๘

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	ง
สารบัญภาพ	ซ
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	๑
๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๑
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๑
๑.๒ อาณาเขตติดต่อ	๑
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๒
๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)	๒
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๒
๒.๒ ลักษณะทิศทาง ความลาดชัน	๓
๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน	๔
๓. สภาพภูมิอากาศ	๖
๓.๑ ภูมิอากาศ	๖
๓.๒ ฤดูกาล	๖
๓.๓ ปริมาณน้ำฝน	๖
๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์	๗
๔. เส้นทางคมนาคม	๗
๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล	๗
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างภาค/จังหวัด/อำเภอ	๘
๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๙
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง	๙
๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ	๙
๖. สภาพเศรษฐกิจและสังคม	๙
๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ	๙
๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด	๑๑
๖.๓ จำนวนครัวเรือน	๑๒
๖.๔ การศึกษา	๑๓
๖.๕ การสาธารณสุข	๑๔
๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม	๑๔
๗. การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)	๑๘
๘. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	๒๐
๙. องค์กรและสถาบันต่าง ๆ	๒๐

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๒๕
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	๒๕
๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	๒๕
๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร	๓๔
๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๓๗
๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ	๓๗
๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๕๗
๒.๑ การวิเคราะห์จุดแข็ง - จุดอ่อน - โอกาส - อุปสรรค	๕๘
๓. การจัดทำ TOWS Matrix	๕๙
๓.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๕๙
๓.๒ การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS Matrix	๖๐
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา	๖๑
๑. แนวทางการพัฒนา	๖๑
๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)	๖๑
๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๖๒
๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	๖๔
๒. สร้างโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตร	๖๖
บรรณานุกรม	๖๘
ภาคผนวก	๖๙
โครงการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี	๗๐
โครงการส่งเสริมการผลิตพันธุ์มันสำปะหลัง	๗๓

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑ แสดงการแบ่งเขตการปกครอง จำแนกรายหมู่บ้าน ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๒
ตารางที่ ๒ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	๖
ตารางที่ ๓ แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม พ.ศ. ๒๕๒๔ - ๒๕๕๓	๗
ตารางที่ ๔ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ปี ๒๕๖๔	๑๒
ตารางที่ ๕ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดมหาสารคาม ณ ราคาคงที่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒	๑๒
ตารางที่ ๖ ตารางแสดงจำนวนประชากรในอำเภอดำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๑๘
ตารางที่ ๗ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๒๐
ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๒๐
ตารางที่ ๙ รายชื่อกลุ่มผู้ผลิต และผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับการลงทะเบียน ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๒๑
ตารางที่ ๑๐ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๒๑
ตารางที่ ๑๑ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๒๒
ตารางที่ ๑๒ ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๒๔
ตารางที่ ๑๓ แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๒๕
ตารางที่ ๑๔ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๒๖
ตารางที่ ๑๕ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๒๖
ตารางที่ ๑๖ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๒๗

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ ๑๗ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๒๘
ตารางที่ ๑๘ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๒๘
ตารางที่ ๑๙ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก	๒๘
ตารางที่ ๒๐ แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้านตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๒๙
ตารางที่ ๒๑ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า เกษตรตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๓๐
ตารางที่ ๒๒ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๔ บ้านห้วยดง ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๓๑
ตารางที่ ๒๓ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๑๐ บ้านขี้ตุน ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๓๒
ตารางที่ ๒๔ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๑๒ บ้านสำโรงใหม่ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๓๒
ตารางที่ ๒๕ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๕ บ้านดงม่วง ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๓๓
ตารางที่ ๒๖ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก	๓๓
ตารางที่ ๒๗ แสดงทรัพยากรดินตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๓๔
ตารางที่ ๒๘ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๓๔
ตารางที่ ๒๙ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๓๗
ตารางที่ ๓๐ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๓๙
ตารางที่ ๓๑ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๔๐
ตารางที่ ๓๒ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๘ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๔๒
ตารางที่ ๓๓ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านแปลงใหญ่ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๔๔
ตารางที่ ๓๔ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๔๗
ตารางที่ ๓๕ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๔๘

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ ๓๖ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม ปลูกมันสำปะหลัง ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๔๙
ตารางที่ ๓๗ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๕๐
ตารางที่ ๓๘ แสดงต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง ปี ๒๕๖๘ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๕๒
ตารางที่ ๓๙ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านแปลงใหญ่ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๕๔
ตารางที่ ๔๐ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๕๗
ตารางที่ ๔๑ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix	๕๙
ตารางที่ ๔๒ ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตร ระดับตำบล	๖๖

สารบัญญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๑ แสดงที่ตั้งและอาณาเขตของตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๑
ภาพที่ ๒ แสดงพื้นที่ป่าไม้ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๓
ภาพที่ ๓ แสดงลักษณะภูมิประเทศตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๓
ภาพที่ ๔ แสดงกลุ่มชุดดินของ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๕
ภาพที่ ๕ แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในรอบ ๑๓ ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๖-๒๕๕๘	๗
ภาพที่ ๖ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๘
ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคมตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๘
ภาพที่ ๘ แหล่งน้ำธรรมชาติอำเภอนาเชือก	๙
ภาพที่ ๙ รายได้ของครัวเรือนเกษตรกรตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๑๐
ภาพที่ ๑๐ กราฟแสดงภาวะหนี้สินของเกษตรกรตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๑๐
ภาพที่ ๑๑ เปรียบเทียบราย-หนี้สินของเกษตรกรตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๑๑
ภาพที่ ๑๒ กราฟแสดงจำนวนประชากร ครัวเรือน และครัวเรือนเกษตรกร ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๑๓
ภาพที่ ๑๓ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๑๙
ภาพที่ ๑๔ กราฟแสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๑๙
ภาพที่ ๑๕ กราฟแสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๒๐
ภาพที่ ๑๖ กราฟแสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๒๕
ภาพที่ ๑๗ กราฟแสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๒๖
ภาพที่ ๑๘ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๒๗
ภาพที่ ๑๙ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๒๗

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ ๒๐ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่ายตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๓๐
ภาพที่ ๒๑ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๓๔
ภาพที่ ๒๒ แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๓๕
ภาพที่ ๒๓ แสดงแหล่งน้ำผิวดิน (อ่างเก็บน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติ) ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๓๕
ภาพที่ ๒๔ แสดงแหล่งน้ำผิวดิน (แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน) ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๓๖
ภาพที่ ๒๕ แสดงแหล่งน้ำผิวดิน (แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน) ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๓๖
ภาพที่ ๒๖ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๓๗
ภาพที่ ๒๗ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๓๘
ภาพที่ ๒๘ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๓๙
ภาพที่ ๒๙ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๓๙
ภาพที่ ๓๐ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๔๐
ภาพที่ ๓๑ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๔๑
ภาพที่ ๓๒ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๔๒
ภาพที่ ๓๓ แสดงแหล่งรับซื้อข้าว อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๔๒
ภาพที่ ๓๔ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๔๗
ภาพที่ ๓๕ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกมันสำปะหลัง ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๔๘
ภาพที่ ๓๖ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๔๙
ภาพที่ ๓๗ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๔๙

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ ๓๘ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๕๐
ภาพที่ ๓๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมันสำปะหลังใน ตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๕๒
ภาพที่ ๔๐ แสดงแหล่งรับซื้อมันสำปะหลัง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	๕๔

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

ตำบลสำโรง ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอนาเชือก โดยมีระยะทางห่างจากอำเภอนาเชือก ประมาณ ๑๒ กิโลเมตร เนื้อที่ตำบลสำโรงมีเนื้อที่ในเขตรับผิดชอบจำนวน ๓๔,๓๖๘.๗๕ ไร่ หรือประมาณ ๕๔.๙๙ ตารางกิโลเมตร

๑.๒ อาณาเขต

ตำบลสำโรงมีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอต่างๆ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลหนองคูขาด และตำบลโนนแดง อำเภอบรบือ

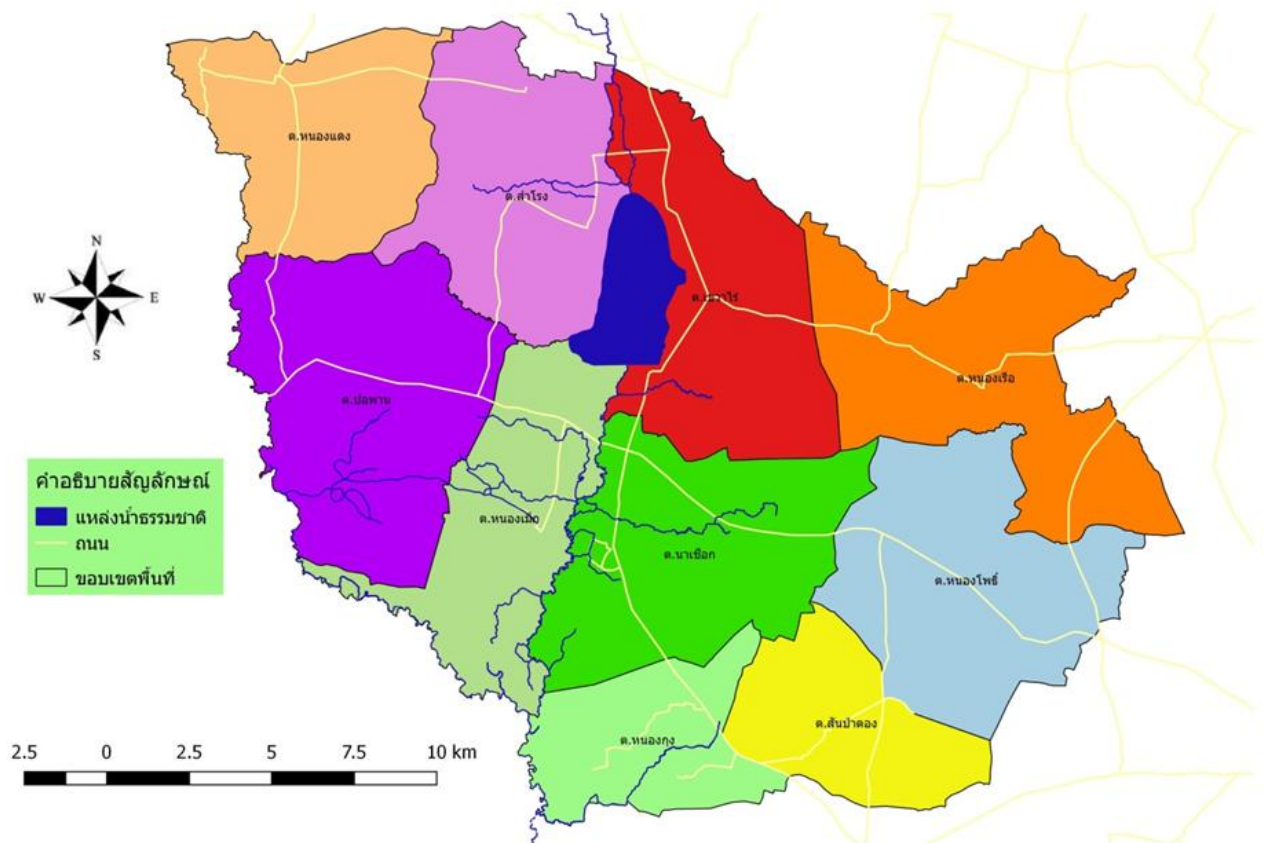
จังหวัดมหาสารคาม

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลหนองเม็ก และตำบลปอพาน อำเภอนาเชือก

จังหวัดมหาสารคาม

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลหนองแดง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ภาพที่ ๑ แสดงที่ตั้งและอาณาเขตของตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
(ที่มา : กรมการปกครอง, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๑ ตำบล แบ่งเป็นจำนวน ๑ อบต. ๑๕ หมู่บ้าน
- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑ แห่ง

ตารางที่ ๑ แสดงการแบ่งเขตการปกครอง จำแนกรายหมู่บ้าน ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

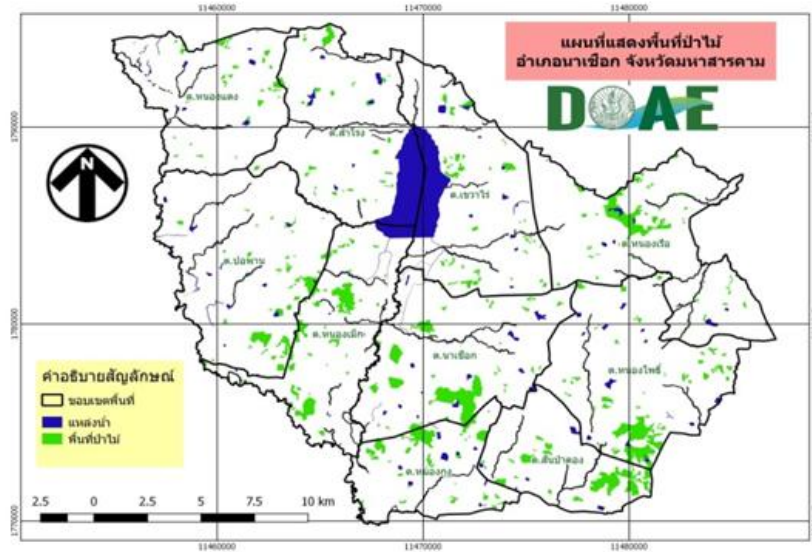
หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน (หลังคาเรือน)	จำนวนประชากร (ราย)			ผู้นำ	
			รวม	ชาย	หญิง	รายชื่อ	ตำแหน่ง
๑	สำโรง	๑๒๓	๕๕๓	๒๗๐	๒๘๓	นายประยูร ทบชิน	ผู้ใหญ่บ้าน
๒	โพนทราย	๑๕๐	๖๒๖	๓๓๓	๒๙๓	นายอดิศักดิ์ ทบวงศรี	กำนัน
๓	โนนสว่าง	๑๑๗	๔๙๐	๒๖๙	๒๒๑	นายไกรราช ทบมาต	ผู้ใหญ่บ้าน
๔	หัวดง	๗๖	๓๓๓	๑๗๑	๑๖๒	นายธีรชัย ไชยหาร	ผู้ใหญ่บ้าน
๕	ดงม่วง	๑๕๓	๕๑๓	๒๔๗	๒๖๖	นางลอออร ออบมาสู่ย	ผู้ใหญ่บ้าน
๖	หนองบาก	๔๔	๑๖๓	๗๓	๙๐	นายไพบูรณ์ วิชีนา	ผู้ใหญ่บ้าน
๗	โนนเหลี่ยม	๙๘	๔๒๒	๑๙๘	๒๒๔	นายประยุทธ์ เทียงภักดิ์	ผู้ใหญ่บ้าน
๘	ชุมแสง	๑๓๒	๕๙๒	๓๑๒	๒๘๐	นายธวัช ไชยงาม	ผู้ใหญ่บ้าน
๙	เหล่ากว้าง	๘๐	๓๖๓	๑๘๒	๑๘๑	นายจิววัฒน์ สีแป้	ผู้ใหญ่บ้าน
๑๐	ขี้ตุน	๖๒	๒๖๕	๑๒๒	๑๔๓	นายเรืองสันต์ เทียบพิมพ์	ผู้ใหญ่บ้าน
๑๑	ขี้เหล็ก	๑๒๓	๕๒๖	๒๖๑	๒๖๕	นายอภิศักดิ์ สังข์ขาว	ผู้ใหญ่บ้าน
๑๒	สำโรงใหม่	๑๖๖	๗๔๖	๓๕๘	๓๘๘	นางสาวยุภาพร ปะวะธา	ผู้ใหญ่บ้าน
๑๓	สำโรงราษฎร์	๑๐๑	๔๔๕	๒๑๖	๒๒๙	นางสุภาพ ค่อมสิงห์	ผู้ใหญ่บ้าน
๑๔	ขี้เหล็กใต้	๑๑๘	๕๘๙	๒๙๓	๒๙๖	นายทวี ปะตั้งเวส้ง	ผู้ใหญ่บ้าน
๑๕	ชุมแสงเหนือ	๗๗	๓๓๑	๑๖๓	๑๖๘	นางสิรินนา ทบชิน	ผู้ใหญ่บ้าน
รวมทั้งสิ้น		๑,๖๒๐	๖,๙๕๗	๓,๔๖๘	๓,๔๘๙		

(ที่มา : กรมการปกครอง, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของตำบลสำโรง เป็นที่ราบสูงและพื้นที่ราบลุ่มบ้างสลับกันไป ไม่มีภูเขา สภาพของดินเป็นดินร่วนปนทรายและดินเค็มกระจายตัวอยู่ในพื้นที่เล็กน้อย มีป่าไม้พื้นที่ตำบล ๑ แห่ง คือ ป่าภูกระแต มีเนื้อที่ประมาณ ๑,๐๙๖ ไร่

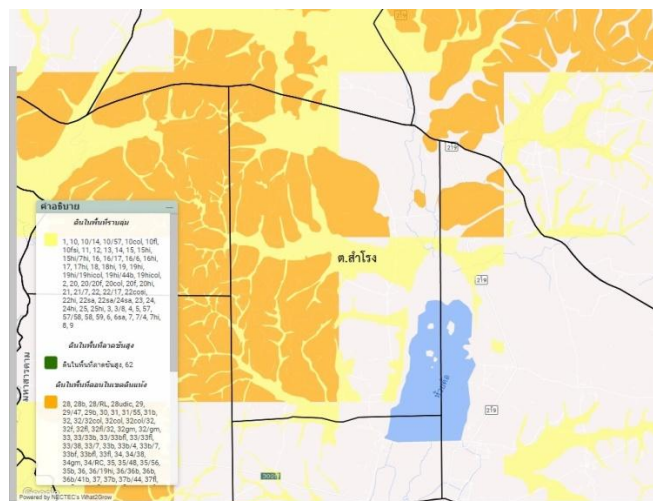

ภาพที่ ๒ แสดงพื้นที่ป่าไม้ อำเภอนาเข็ง จังหวัดมหาสารคาม
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

ตำบลสำโรง อำเภอนาเข็ง จังหวัดมหาสารคาม มีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบสลับที่ดอนและเป็นคลื่นลอยตื้น สภาพภูมิประเทศแบ่งออกเป็น ๓ บริเวณ ได้แก่

- ๑) ที่ราบตอนกลางของตำบลบริเวณหมู่ที่ ๑, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗ และหมู่ที่ ๑๓ เป็นพื้นที่เหมาะที่จะทำการเกษตร ไร่นาสวนผสม ถ้ามีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร เกษตรกรสามารถปลูกพืชได้ตลอดปี
- ๒) ที่ลุ่มสลับที่ดอนทางทิศใต้ของตำบล บริเวณหมู่ที่ ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒ และหมู่ที่ ๑๔ เป็นที่ดอนเหมาะสำหรับทำไร่ซึ่งเกษตรกรส่วนมากปลูกอ้อย มันสำปะหลังและมีป่าสงวนถูกระแต ซึ่งมีวัดป่าถูกระแตตั้งอยู่เหมาะสำหรับพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และตั้งเป็นศูนย์อบรมปฏิบัติธรรมได้เป็นอย่างดี
- ๓) ที่ราบบริเวณทิศตะวันออก บริเวณหมู่ที่ ๘, ๙ และหมู่ที่ ๑๕ เป็นพื้นที่ติดกับอ่างเก็บน้ำห้วยค้อซึ่งมีน้ำตลอดปี ประชาชนสามารถปลูกพืชผักสวนครัวไว้ขายได้ตลอดทั้งปี เหมาะสำหรับการส่งเสริมอาชีพให้ประชาชนมีรายได้เสริม หลังจากการทำนาและเหมาะจะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้เป็นอย่างดี

ภาพที่ ๓ แสดงลักษณะภูมิประเทศตำบลสำโรง อำเภอนาเข็ง จังหวัดมหาสารคาม
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

ดินในตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีกลุ่มชุดดินเหมาะสมกับการปลูกพืชจำนวน ๕ กลุ่มชุดดิน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) กลุ่มชุดดินที่ ๑๗

ชุดดิน : บุณฑริก หล่มเก่า เขมราฐ สุโขทัย ปากชม มหาสารคาม เรณู สายบุรี โคกเคียน สงขลา วิสัย หรือดินคล้ายอื่นๆ

ลักษณะเด่น : เกิดจากตะกอนลำนํ้า หรือวัตถุต้นกำเนิดที่ผุพังสลายตัวอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้ว เคลื่อนย้ายมาทับถมของวัสดุเนื้อหยาบ เป็นดินลึกมากมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วดินบนเป็นดินร่วนปนทราย หรือดินเหนียว ในบางพื้นที่อาจมีเนื้อดินเป็นพวกดินทรายแฉะละเอียด สีนํ้าตาลอ่อนถึงสีเทา มีจุดประสีนํ้าตาล เหลือง หรือแดง บางแห่งพบศิลาแลงหรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีสในดินล่าง มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ค่า pH ประมาณ ๔.๕ - ๕.๕

ปัญหา : มีน้ำแข็งในฤดูฝน

แนวทางการจัดการ : เลือกชนิดพืชที่ปลูกให้เหมาะสมกับลักษณะของดิน เช่น ข้าว และมีการปรับปรุงบำรุงดินด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ปลูกพืชปุ๋ยสด

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล : ใช้ทำนา บางแห่งปลูกพืชไร่หรือไม่ยืนต้น

๒) กลุ่มชุดดินที่ ๒๐

ชุดดิน : กุลาร่องให้ หนองแก อุดร ทุ่งสัมฤทธิ์ หรือดินคล้ายอื่นๆ

ลักษณะเด่น : เกิดจากตะกอนลำนํ้า หรือวัตถุต้นกำเนิดที่ผุพังสลายตัวอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้ว เคลื่อนย้ายมาทับถมของวัสดุเนื้อหยาบที่มีหินเกล็ดรองรับอยู่ หรืออาจได้รับอิทธิพลจากการแพร่กระจายเกลือทางผิวดิน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว-ปานกลาง ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินทราย ดินล่างเป็นชั้นดินแน่นทึบที่มีการสะสมเกลือโซเดียม เนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายหรือดินร่วนปนดินเหนียว สีนํ้าตาลอ่อนถึงสีเทา มีจุดประสีนํ้าตาล เหลืองหรือแดง หรือมีก้อนเคมีสะสมของเหล็กและแมงกานีสในดินล่าง มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ปฏิกิริยาของดินบนเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง (ค่า pH ๕.๐ - ๖.๐) ส่วนดินล่างเป็นกรดปานกลาง (ค่า pH ๖.๐ - ๗.๐) แต่ถ้ามีก้อนปูนปะปน จะมีค่า pH ประมาณ ๗.๐ - ๘.๕ ในฤดูแล้งพบคราบเกลือ

ปัญหา : เป็นดินเค็ม มีโซเดียมสูงจนเป็นพิษต่อพืช เนื้อดินเป็นทรายโครงสร้างไม่ดี แน่นทึบ

แนวทางการจัดการ : ปลูกพืชที่ดูดซับเกลือเพื่อลดความเค็มของดิน และหรืองดการปลูกพืชในพื้นที่ดินเค็ม ทำเป็นแหล่งเกลือสินเธาว์

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล : ใช้ทำนา และหรือเป็นแหล่งเกลือสินเธาว์

๓) กลุ่มชุดดินที่ ๒๒

ชุดดิน : น้ำกระจาย สันทราย สีทน หรือดินคล้ายอื่นๆ

ลักษณะเด่น : เกิดจากตะกอนลำนํ้าหรือวัตถุต้นกำเนิดที่ผุพังสลายตัวอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้ว เคลื่อนย้ายมาทับถมของวัสดุเนื้อหยาบ เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว เนื้อดินเป็นดินทรายสีเทา มีจุดประสีนํ้าตาลปนเหลืองหรือเหลืองปนนํ้าตาล อาจพบศิลาแลงอ่อนในชั้นดินล่าง มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ค่า pH ๔.๕ - ๕.๕

ปัญหา : มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำเนื้อดินเป็นทราย มีความสามารถในการอุ้มนํ้าต่ำ

แนวทางการจัดการ : เลือกชนิดพืชที่ปลูกให้เหมาะสมกับลักษณะของดิน เช่น มันสำปะหลัง

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล : ปลูกข้าวนาปี มันสำปะหลัง

๔) กลุ่มชุดดินที่ ๒๔

ชุดดิน : อุบล บ้านบึง ท่าอุเทน หรือดินคล้ายอื่นๆ

ลักษณะเด่น : เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดที่ผุพังสลายตัวอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้ว เคลื่อนย้ายทับถมของวัสดุเนื้อหยาบ เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว – ดิบปานกลาง เนื้อดินเป็นดินทรายปนร่วน หรือสีน้ำตาลปนเทา หรือเทาปนชมพู มีจุดประน้ำตาล เหลือง หรือเทา ในดินชั้นล่างบางแห่งอาจพบชั้นที่มีการสะสม อินทรีย์วัตถุเป็นชั้นบางๆ มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำมาก ค่า pH ๕.๕ – ๖.๕

ปัญหา : เนื้อดินเป็นทราย มีความสามารถในการอุ้มน้ำต่ำ

แนวทางการจัดการ : เลือกชนิดพืชที่ปลูกให้เหมาะสมกับลักษณะของดิน และมีการปรับปรุงบำรุงดิน ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ปลูกพืชปุ๋ยสด

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล : ปลูกข้าวนาปี มันสำปะหลัง อ้อย ปอ

๕) กลุ่มชุดดินที่ ๓๕

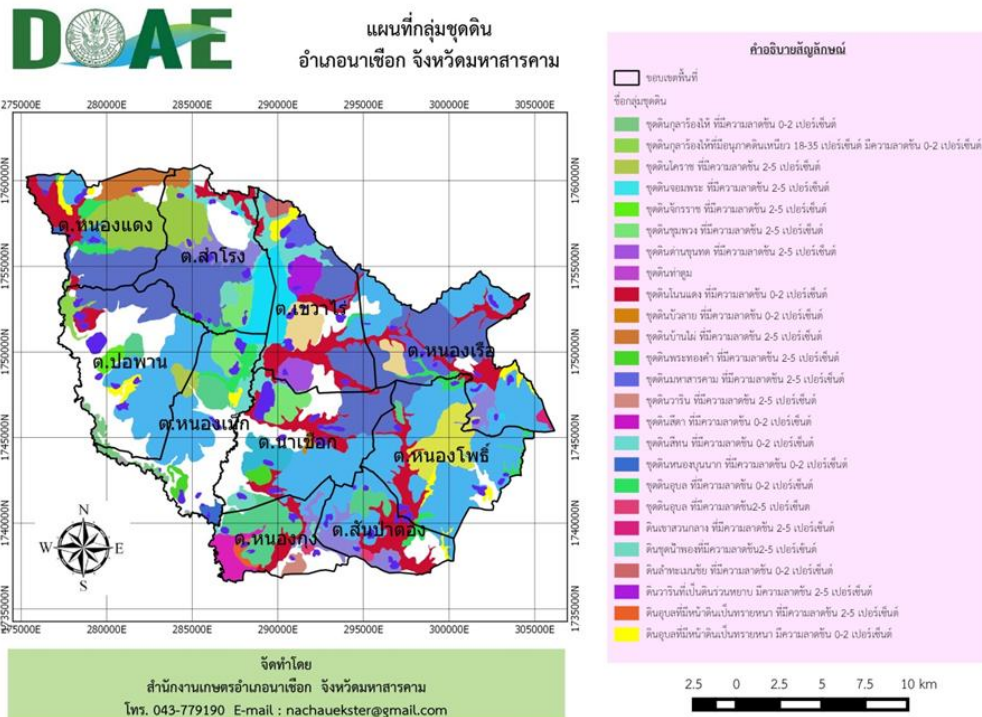
ชุดดิน : มาบบอน โคราช สติก วาริน ยโสธร ดอนไร่ ด่านซ้าย หรือดินคล้ายอื่นๆ

ลักษณะเด่น : เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดที่ผุพังสลายตัวอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้ว เคลื่อนตัวมาทับถมของวัสดุเนื้อหยาบที่ส่วนใหญ่มาจากหินตะกอน พบบริเวณที่ดอน เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดี - ดิบปานกลาง เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนละเอียดที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย สีน้ำตาล เหลือง หรือแดง ดินล่างอาจพบจุดประสีต่างๆ มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ค่า pH ๔.๕ - ๕.๕

ปัญหา : เนื้อดินเป็นทราย และมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ในที่ลาดสูงจะมีปัญหาในการชะล้างพังทลายของ หน้าดิน

แนวทางการจัดการ : เลือกชนิดพืชที่ปลูกให้เหมาะสมกับลักษณะของดิน และมีการปรับปรุงบำรุงดิน ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ปลูกพืชปุ๋ยสด

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล : ปลูกพืชไร่ มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพด ถั่ว ปลูกข้าวนาปี

ภาพที่ ๔ แสดงกลุ่มชุดดินของอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓ สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ สภาพภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ในปี ๒๕๖๕ จากผลการตรวจวัดคุณภาพอากาศในพื้นที่หลายอำเภอของจังหวัดมหาสารคาม เริ่มมีค่าฝุ่นละอองขนาดเล็กเกินมาตรฐานและเริ่มส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ประชาชนกลุ่มเสี่ยง หมายถึง เด็ก คนชรา หญิงมีครรภ์ และผู้ป่วยที่มีโรคประจำตัวในกลุ่มโรคทางเดินหายใจ และโรคหัวใจและหลอดเลือด ควรเฝ้าระวังสุขภาพ ถ้ามีอาการเบื้องต้น เช่น ไอ หายใจลำบาก ระคายเคืองตา ควรลดระยะเวลาการทำกิจกรรมกลางแจ้ง

๓.๒ ฤดูกาล

ตำบลสำโรงได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตามฤดูกาล จึงสามารถแบ่งฤดูกาลได้เป็น ๓ ฤดูกาล ดังนี้

๑) ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่ต้นเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกันยายน เกิดจากอิทธิพลลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งเคลื่อนเข้ามาจากทะเลจีนใต้ทางอ่าวตังเกี๋ย ผ่านประเทศเวียดนาม ลาว เข้ามายังภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๒) ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ ได้รับกระแสลมจากประเทศจีนซึ่งพัดเข้ามาทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของภาค ซึ่งจะนำเอาอากาศเย็นและแห้งเข้ามา

๓) ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่ต้นเดือนมีนาคมถึงต้นเดือนพฤษภาคม ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้และอ่าวไทย ระยะเวลาภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะได้รับแสงแดดกล้าที่สุดจึงมีอากาศร้อนและแห้งแล้งมาก

๓.๓ ปริมาณน้ำฝน

อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ โดยมีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีที่ ๘๓.๖๕ มิลลิเมตร ตกชุกในช่วงเดือนพฤษภาคม - กันยายน ของทุกปี มีปริมาณน้ำฝนที่ต่ำสุดในช่วงเดือนตุลาคม และสิ้นสุดประมาณเดือนพฤศจิกายน โดยมีปริมาณ ๗.๑๘ มิลลิเมตร และมีปริมาณน้ำฝนที่สูงสุดในเดือนกรกฎาคม โดยมีปริมาณ ๒๗.๕๘ มิลลิเมตร

ตารางที่ ๒ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

ที่	เดือน	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย (มม.)
๑	มกราคม	๒.๔๖
๒	กุมภาพันธ์	๔.๒๔
๓	มีนาคม	๒๖.๐๔
๔	เมษายน	๖๗.๖๗
๕	พฤษภาคม	๑๔๖.๕๖
๖	มิถุนายน	๙๐.๐๙
๗	กรกฎาคม	๒๐๗.๕๘
๘	สิงหาคม	๑๘๗.๖๒
๙	กันยายน	๑๙๗.๕๒
๑๐	ตุลาคม	๖๖.๘๒
๑๑	พฤศจิกายน	๗.๑๘
๑๒	ธันวาคม	-
	รวม	๑,๐๐๓.๗๘
	เฉลี่ย/ปี	๘๓.๖๕

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ. ๒๕๖๕

๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีปริมาณอุณหภูมิเฉลี่ยปี ๒๕๕๘ โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด ๑๑.๔ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๔๑.๖ องศาเซลเซียส

สถิติอุณหภูมิ ณ สถานีอุตุนิยมวิทยา จังหวัดมหาสารคาม พ.ศ.2546 - 2558
STATISTICS OF TEMPERATURE AT METEOROLOGY STATION, MAHA SARAKHAM PROVINCE: 2003 - 2015

รายการ	2546 (2003)	2547 (2004)	2548 (2005)	2549 (2006)	2550 (2007)	2551 (2008)	2552 (2009)	2553 (2010)	2554 (2011)	2555 (2012)	2556 (2013)	2557 (2014)	2558 (2015)	Item
	สถานีอุตุนิยมวิทยาโกสุมพิสัย Kosum Phisai Meteorology Station													
อุณหภูมิสูงสุด	42.0	41.0	-	-	41.5	41.0	40.0	41.8	39.4	39.3	42.0	40.3	41.6	Extreme maximum temperature
อุณหภูมิต่ำสุด	11.5	11.7	-	-	9.8	11.0	10.1	13.6	12.0	15.0	11.0	10.0	11.4	Extreme minimum temperature

ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
Source: Meteorological Department, Ministry of Information and Communication Technology

ภาพที่ ๕ แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในรอบ ๑๓ ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๕๘ (ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ. ๒๕๕๘)

ตารางที่ ๓ แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม พ.ศ. ๒๕๒๔ - ๒๕๕๓

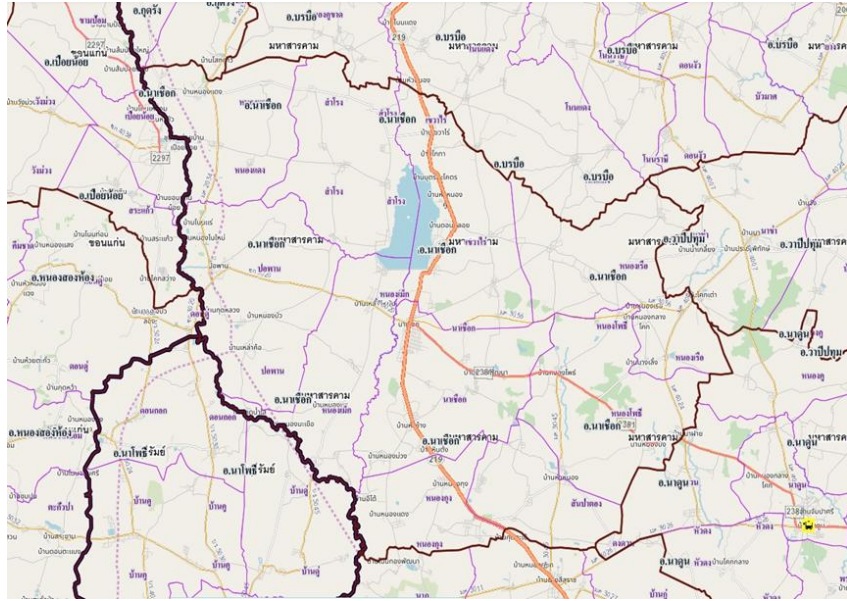
เดือน	อุณหภูมิต่ำสุด	อุณหภูมิสูงสุด	อุณหภูมิเฉลี่ย
มกราคม	๑๖.๔	๓๐.๘	๒๓.๗
กุมภาพันธ์	๑๙.๓	๓๓.๑	๒๕.๕
มีนาคม	๒๒.๔	๓๕.๕	๒๘.๕
เมษายน	๒๔.๗	๓๖.๔	๓๐.๐
พฤษภาคม	๒๔.๙	๓๔.๙	๒๙.๓
มิถุนายน	๒๔.๙	๓๓.๗	๒๘.๙
กรกฎาคม	๒๔.๕	๓๓.๐	๒๘.๔
สิงหาคม	๒๔.๓	๓๒.๔	๒๘.๐
กันยายน	๒๓.๘	๓๒.๐	๒๗.๖
ตุลาคม	๒๒.๖	๓๑.๕	๒๖.๘
พฤศจิกายน	๑๙.๕	๓๐.๗	๒๕.๑
ธันวาคม	๑๖.๓	๒๙.๗	๒๓.๑
เฉลี่ยรายปี	๒๒.๐	๓๒.๘	๒๗.๑

ที่มา : ส่วนอุตุนิยมวิทยาเกษตร สำนักพัฒนาอุตุนิยมวิทยา กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ. ๒๕๕๓

๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้เส้นทางลาดยาง ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก และถนนลูกรัง เป็นเส้นทางในการเชื่อมต่อ การขนส่งผลผลิตทางการเกษตร (ภาพที่ ๖)

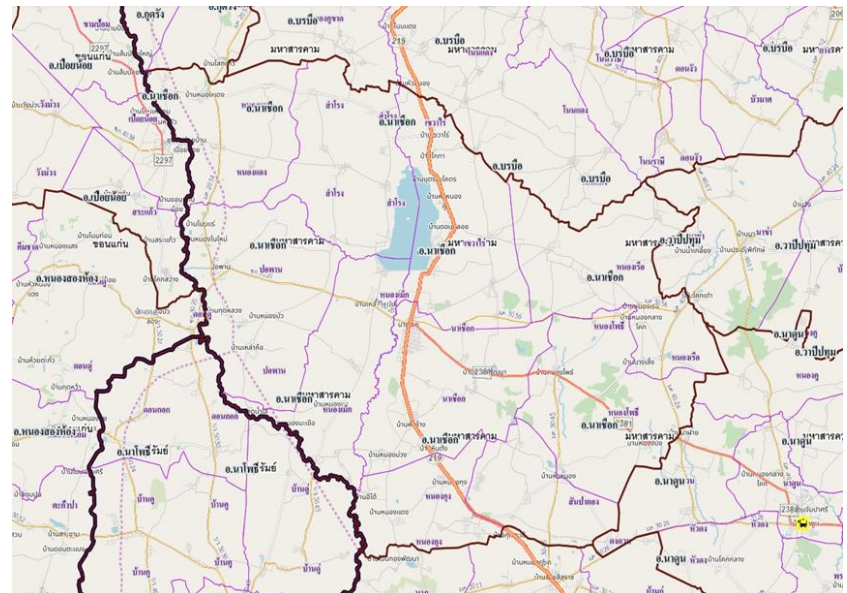
ภาพที่ ๖ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล อำเภอนาเชือก
(ที่มา : กระทรวงคมนาคม,พ.ศ. ๒๕๖๘)

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างภาค/จังหวัด/อำเภอ

การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (ภาพที่ ๗) ทางรถยนต์ สามารถเดินทางได้สะดวก คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๙ ซึ่งเชื่อมระหว่างอำเภอเมืองมหาสารคาม - อำเภอบรบือ - อำเภอนาเชือก - อำเภอยางสีสุราช - อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย เป็นเส้นทางลาดยางตลอดสาย รวมความยาวประมาณ ๙๕ กิโลเมตร

ทางหลวงแผ่นดิน ดังนี้

- ๑) ทางหลวงหมายเลข ๒๑๙ เส้นทางระหว่างตำบลลำโรง ถึง อำเภอนาเชือก ระยะทาง ๑๕ กิโลเมตร

ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคมตำบลลำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
(ที่มา : กระทรวงคมนาคม, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม เป็นพื้นที่ ที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญๆ หลายแห่ง ดังนี้

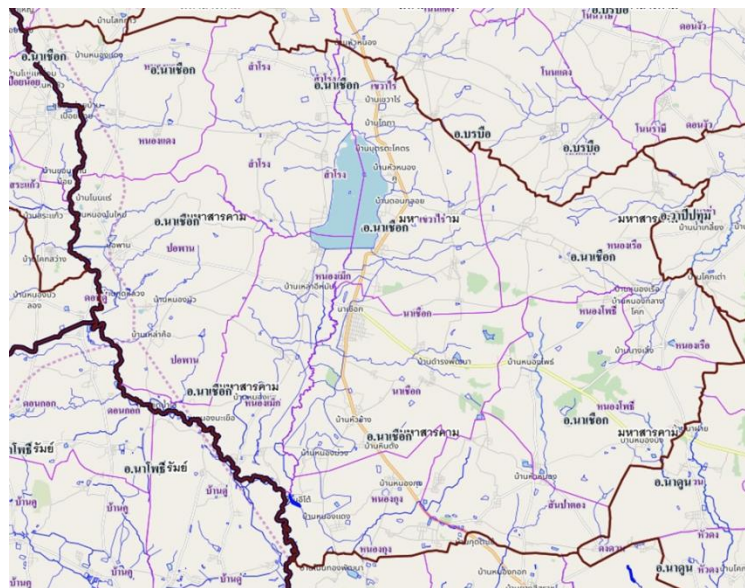
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง

- ลำน้ำ, ลำห้วย จำนวน ๑๕ สาย
- บึง, หนองและอื่น ๆ จำนวน ๒๐ แห่ง

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ (โครงการชลประทาน) ได้แก่

- ฝายกั้นน้ำ จำนวน ๑๐ แห่ง
- บ่อน้ำตื้น จำนวน ๓๕ แห่ง
- บ่อโยก จำนวน ๕๙ บ่อ

ตำบลสำโรงไม่มีพื้นที่ได้รับน้ำจากโครงการชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยค้อ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณตำบลเขาวไร่ โดยส่วนใหญ่ประชาชนจะอาศัยน้ำฝน น้ำบาดาลในการประกอบกิจกรรมการเกษตร

ภาพที่ ๘ แหล่งน้ำธรรมชาติอำเภอนาเชือก
(ที่มา : กรมชลประทาน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๖. สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

ประชากรตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ประชากรมีอาชีพหลัก คือ

- ๑) อาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๙๕
- ๒) อาชีพรับราชการ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๔
- ๓) อาชีพรับจ้าง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๑

มีพื้นที่การเกษตร ๒๓,๑๓๖ ไร่ (ร้อยละ ๖๗.๓๐ ของพื้นที่ตำบล) ไม่มีพื้นที่อยู่ในเขตพื้นที่ชลประทานทั้งหมด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมด้านเกษตร

- กลุ่มแปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๔ บ้านหัวดง ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
- กลุ่มแปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๑๐ บ้านชีตุน ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
- กลุ่มแปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๑๒ บ้านสำโรงใหม่ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

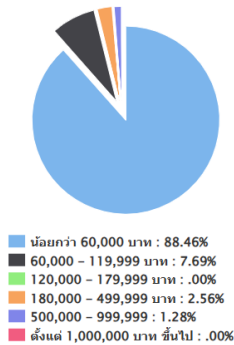
ตารางที่ ๔ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ปี ๒๕๖๗

พื้นที่ทั้งหมด(ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)							
	ข้าวนาปี	อ้อย โรงงาน	มัน สำปะหลัง	ยางพารา	ไม้ผล	พืชผัก	พืชอื่นๆ	รวม
๓๔,๓๖๘.๗๕	๑๙,๒๓๘.๐๐	๒๔๙.๐๐	๓,๕๖๓.๐๐	๖๑.๐๐	๑๐.๐๐	๕.๐๐	๑๐.๐๐	๒๓,๑๓๖
พื้นที่รวม	๑๙,๒๓๘.๐๐	๒๔๙.๐๐	๓,๕๖๓.๐๐	๖๑.๐๐	๑๐.๐๐	๕.๐๐	๑๐.๐๐	๒๓,๑๓๖

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘

๒) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

รายได้ในภาคการเกษตร

ช่วงรายได้ในภาคการเกษตร

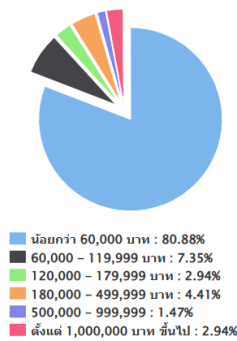
ช่วงรายได้ (บาท)	ครัวเรือน	ร้อยละ
น้อยกว่า 60,000 บาท	69.00	88.46
60,000 - 119,999 บาท	6.00	7.69
120,000 - 179,999 บาท	0.00	0.00
180,000 - 499,999 บาท	2.00	2.56
500,000 - 999,999	1.00	1.28
ตั้งแต่ 1,000,000 บาท ขึ้นไป	0.00	0.00
รวม	78.00	100.00

ภาพที่ ๙ รายได้ของครัวเรือนเกษตรกรตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓) ภาระหนี้สินของเกษตรกร

หนี้สินในภาคการเกษตร

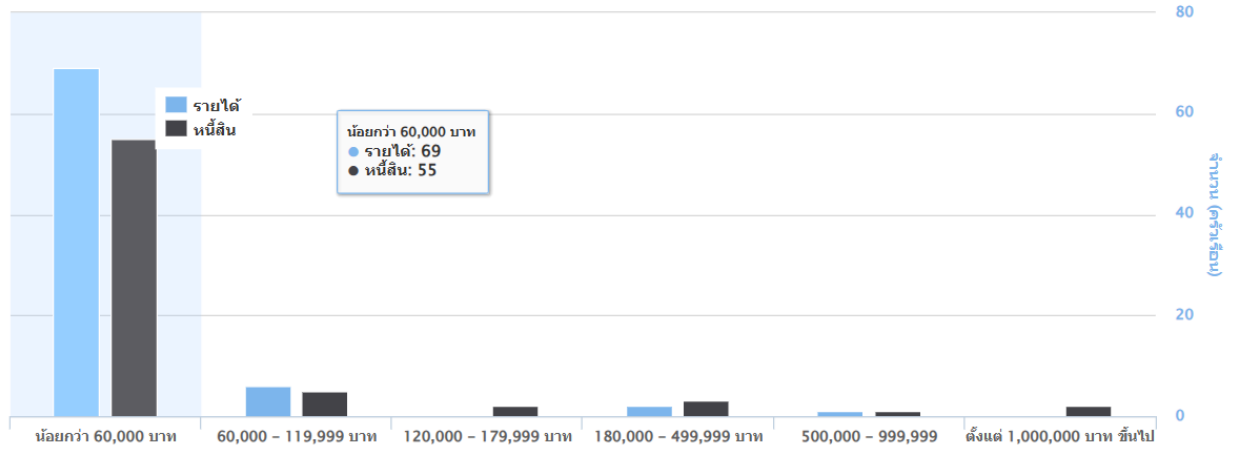
ช่วงหนี้สินในภาคการเกษตร

ช่วงหนี้สิน (บาท)	ครัวเรือน	ร้อยละ
น้อยกว่า 60,000 บาท	55.00	80.88
60,000 - 119,999 บาท	5.00	7.35
120,000 - 179,999 บาท	2.00	2.94
180,000 - 499,999 บาท	3.00	4.41
500,000 - 999,999	1.00	1.47
ตั้งแต่ 1,000,000 บาท ขึ้นไป	2.00	2.94
รวม	68.00	100.00

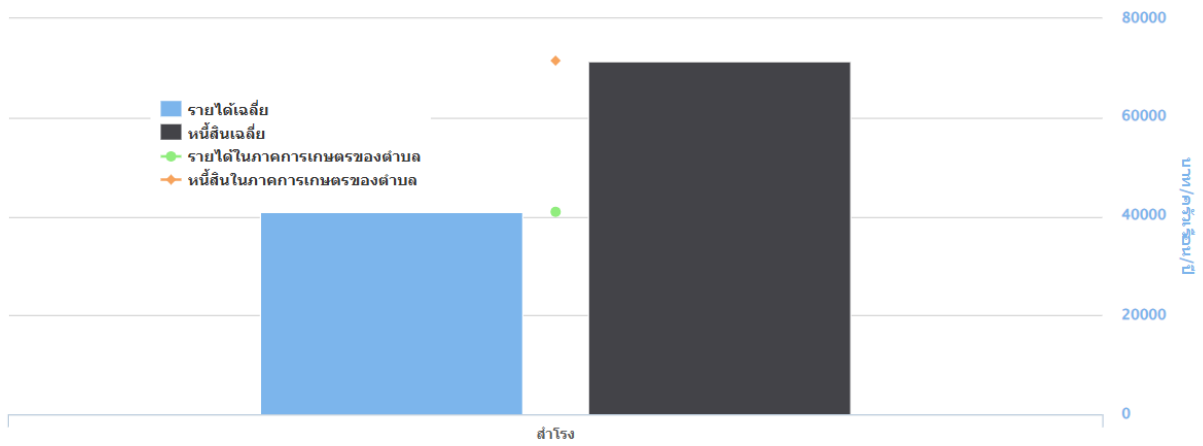
ภาพที่ ๑๐ กราฟแสดงภาระหนี้สินของเกษตรกรตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘)

เปรียบเทียบรายได้-หนี้สินในภาคการเกษตร

เปรียบเทียบรายได้เฉลี่ย-หนี้สินเฉลี่ยในภาคการเกษตร

ภาพที่ ๑๑ เปรียบเทียบราย-หนี้สินของเกษตรกรตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดมหาสารคาม/ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) ณ ราคาประจำปี ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เท่ากับ ๕๙,๒๐๘ ล้านบาท เทียบกับปีที่แล้ว (ปี พ.ศ. ๒๕๖๑) มีมูลค่า เท่ากับ ๕๙,๐๑๖ ล้านบาท เพิ่มขึ้น ๑๙๒ ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ ๐.๓๓

ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว (Per Capita GPP) ณ ราคาประจำปี ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มีรายได้ต่อคนต่อปีเท่ากับ ๗๕,๓๓๔ บาท เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว (ปี พ.ศ. ๒๕๖๑) ที่มีรายได้ต่อคนต่อปี ๗๔,๕๖๑ บาท จำนวน ๗๗๓ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑.๐๔

ตารางที่ ๕ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดมหาสารคาม ณ ราคาคงที่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GPP) จังหวัดมหาสารคาม													หน่วย: ล้านบาท	
สาขาการผลิต	๒๕๕๐	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	
เกษตร	๖,๐๗๑	๕,๙๖๖	๗,๒๖๘	๘,๙๕๕	๙,๖๙๔	๑๒,๓๐๗	๑๕,๑๗๓	๑๓,๖๓๑	๑๒,๖๓๑	๑๒,๐๖๗	๑๒,๑๐๗	๑๒,๕๕๘	๑๑,๘๘๘	
ภาคเกษตร	๖,๐๗๑	๕,๙๖๖	๗,๒๖๘	๘,๙๕๕	๙,๖๙๔	๑๒,๓๐๗	๑๕,๑๗๓	๑๓,๖๓๑	๑๒,๖๓๑	๑๒,๐๖๗	๑๒,๑๐๗	๑๒,๕๕๘	๑๑,๘๘๘	
A เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง	๖,๐๗๑	๕,๙๖๖	๗,๒๖๘	๘,๙๕๕	๙,๖๙๔	๑๒,๓๐๗	๑๕,๑๗๓	๑๓,๖๓๑	๑๒,๖๓๑	๑๒,๐๖๗	๑๒,๑๐๗	๑๒,๕๕๘	๑๑,๘๘๘	
นอกเกษตร	๒๒,๘๘๘	๒๕,๖๓๙	๒๗,๕๕๕	๓๑,๕๗๗	๓๓,๑๓๘	๓๘,๐๐๕	๓๖,๒๘๘	๓๕,๕๕๖	๓๘,๕๕๖	๔๕,๗๗๗	๔๕,๗๗๗	๔๖,๕๕๕	๔๗,๓๓๓	
ภาคอุตสาหกรรม	๓,๙๙๙	๔,๙๙๙	๕,๙๙๙	๗,๙๙๙	๗,๙๙๙	๗,๙๙๙	๗,๙๙๙	๗,๙๙๙	๗,๙๙๙	๗,๙๙๙	๗,๙๙๙	๗,๙๙๙	๗,๙๙๙	
B การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	๒๕	๒๕	๕๑	๕๑	๕๑	๕๑	๕๑	๕๑	๕๑	๕๑	๕๑	๕๑	๕๑	
C การผลิต	๓,๙๗๔	๔,๙๗๔	๕,๙๗๔	๗,๙๗๔	๗,๙๗๔	๗,๙๗๔	๗,๙๗๔	๗,๙๗๔	๗,๙๗๔	๗,๙๗๔	๗,๙๗๔	๗,๙๗๔	๗,๙๗๔	
D ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำ และระบบปรับอากาศ	๓๖๖	๓๖๖	๓๖๖	๓๖๖	๓๖๖	๓๖๖	๓๖๖	๓๖๖	๓๖๖	๓๖๖	๓๖๖	๓๖๖	๓๖๖	
E การจัดหา การจัดการ และการบำบัดน้ำเสีย ของเสีย และสิ่งปฏิกูล	๖๘	๖๘	๖๘	๖๘	๖๘	๖๘	๖๘	๖๘	๖๘	๖๘	๖๘	๖๘	๖๘	
ภาคบริการ	๑๘,๘๘๙	๑๙,๙๖๖	๒๒,๕๕๕	๒๓,๕๗๗	๒๕,๕๐๐	๒๘,๐๐๕	๒๖,๕๕๖	๒๖,๕๕๖	๒๖,๕๕๖	๓๑,๗๗๗	๓๑,๗๗๗	๓๒,๕๕๕	๓๓,๓๓๓	
F การก่อสร้าง	๑,๕๕๕	๑,๕๕๕	๑,๕๕๕	๑,๕๕๕	๑,๕๕๕	๑,๕๕๕	๑,๕๕๕	๑,๕๕๕	๑,๕๕๕	๑,๕๕๕	๑,๕๕๕	๑,๕๕๕	๑,๕๕๕	
G การขนส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์	๒,๕๕๕	๒,๕๕๕	๒,๕๕๕	๒,๕๕๕	๒,๕๕๕	๒,๕๕๕	๒,๕๕๕	๒,๕๕๕	๒,๕๕๕	๒,๕๕๕	๒,๕๕๕	๒,๕๕๕	๒,๕๕๕	
H การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	๖๕๖	๖๕๖	๖๕๖	๖๕๖	๖๕๖	๖๕๖	๖๕๖	๖๕๖	๖๕๖	๖๕๖	๖๕๖	๖๕๖	๖๕๖	
I ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	๑๖๖	๑๖๖	๑๖๖	๑๖๖	๑๖๖	๑๖๖	๑๖๖	๑๖๖	๑๖๖	๑๖๖	๑๖๖	๑๖๖	๑๖๖	
J ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	๕๐๓	๕๐๓	๕๐๓	๕๐๓	๕๐๓	๕๐๓	๕๐๓	๕๐๓	๕๐๓	๕๐๓	๕๐๓	๕๐๓	๕๐๓	
K กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	๒,๐๖๖	๒,๐๖๖	๒,๐๖๖	๒,๐๖๖	๒,๐๖๖	๒,๐๖๖	๒,๐๖๖	๒,๐๖๖	๒,๐๖๖	๒,๐๖๖	๒,๐๖๖	๒,๐๖๖	๒,๐๖๖	
L กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์	๒,๖๖๖	๒,๖๖๖	๒,๖๖๖	๒,๖๖๖	๒,๖๖๖	๒,๖๖๖	๒,๖๖๖	๒,๖๖๖	๒,๖๖๖	๒,๖๖๖	๒,๖๖๖	๒,๖๖๖	๒,๖๖๖	
M กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และเทคนิค	๖	๖	๖	๖	๖	๖	๖	๖	๖	๖	๖	๖	๖	
N กิจกรรมการบริหารและการบริหารสนับสนุน	๖๖	๖๖	๖๖	๖๖	๖๖	๖๖	๖๖	๖๖	๖๖	๖๖	๖๖	๖๖	๖๖	
O การบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และการประกันสังคมภาคบังคับ	๒,๕๕๕	๒,๕๕๕	๒,๕๕๕	๒,๕๕๕	๒,๕๕๕	๒,๕๕๕	๒,๕๕๕	๒,๕๕๕	๒,๕๕๕	๒,๕๕๕	๒,๕๕๕	๒,๕๕๕	๒,๕๕๕	
P การศึกษา	๕,๕๕๕	๕,๕๕๕	๖,๖๖๖	๖,๖๖๖	๗,๗๗๗	๗,๗๗๗	๗,๗๗๗	๗,๗๗๗	๗,๗๗๗	๗,๗๗๗	๗,๗๗๗	๗,๗๗๗	๗,๗๗๗	
Q กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	๙๙๙	๙๙๙	๑,๑๑๑	๑,๑๑๑	๑,๑๑๑	๑,๑๑๑	๑,๑๑๑	๑,๑๑๑	๑,๑๑๑	๑,๑๑๑	๑,๑๑๑	๑,๑๑๑	๑,๑๑๑	
R ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	๕๕	๕๕	๕๕	๕๕	๕๕	๕๕	๕๕	๕๕	๕๕	๕๕	๕๕	๕๕	๕๕	
S กิจกรรมบริการด้านอื่นๆ	๕๕๕	๕๕๕	๕๕๕	๕๕๕	๕๕๕	๕๕๕	๕๕๕	๕๕๕	๕๕๕	๕๕๕	๕๕๕	๕๕๕	๕๕๕	
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP)	๒๘,๙๖๖	๓๑,๖๖๖	๓๕,๕๕๕	๔๐,๕๕๕	๔๑,๖๖๖	๕๐,๖๖๖	๕๑,๖๖๖	๕๑,๖๖๖	๕๑,๖๖๖	๕๑,๖๖๖	๕๑,๖๖๖	๕๑,๖๖๖	๕๑,๖๖๖	
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (บาท)	๓๓,๖๖๖	๓๕,๖๖๖	๓๙,๖๖๖	๔๕,๖๖๖	๔๖,๖๖๖	๕๖,๖๖๖	๕๖,๖๖๖	๕๖,๖๖๖	๕๖,๖๖๖	๕๖,๖๖๖	๕๖,๖๖๖	๕๖,๖๖๖	๕๖,๖๖๖	
ประชากร (๑,๐๐๐ คน)	๘๖๖	๘๖๖	๘๖๖	๘๖๖	๘๖๖	๘๖๖	๘๖๖	๘๖๖	๘๖๖	๘๖๖	๘๖๖	๘๖๖	๘๖๖	

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดมหาสารคาม, พ.ศ. ๒๕๖๒

๖.๓ จำนวนครัวเรือน

ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีประชากรทั้งสิ้น ๖,๙๕๗ คน จำนวนครัวเรือน ๑,๖๒๐ ครัวเรือน แบ่งเป็นชาย ๓,๔๖๘ คน หญิง ๓,๔๘๙ คน ประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอนับถือศาสนาพุทธ มีรายละเอียดแยกเป็นหมู่บ้าน ดังนี้

ตารางที่ ๖ ตารางแสดงจำนวนประชากรในอำเภอตบสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

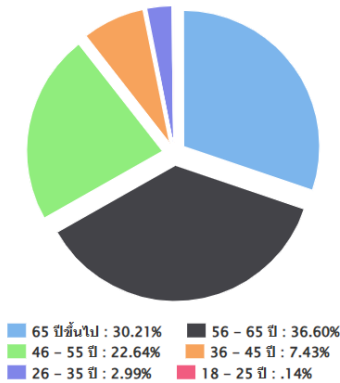
หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ครัวเรือนทั้งหมด	ครัวเรือนเกษตรกร	จำนวนประชากร (ราย)		
				รวม	ชาย	หญิง
๑	สำโรง	๑๒๓	๑๑๒	๕๕๓	๒๗๐	๒๘๓
๒	โพนทราย	๑๕๐	๑๓๙	๖๒๖	๓๓๓	๒๙๓
๓	โนนสว่าง	๑๑๗	๑๐๖	๔๙๐	๒๖๙	๒๒๑
๔	หัวดง	๗๖	๖๕	๓๓๓	๑๗๑	๑๖๒
๕	ดงม่วง	๑๕๓	๑๔๒	๕๑๓	๒๔๗	๒๖๖
๖	หนองบาก	๔๔	๓๔	๑๖๓	๗๓	๙๐
๗	โนนเหลี่ยม	๙๘	๘๗	๔๒๒	๑๙๘	๒๒๔
๘	ชุมแสง	๑๓๒	๑๒๑	๕๙๒	๓๑๒	๒๘๐
๙	เหล่าแก้ว	๘๐	๗๐	๓๖๓	๑๘๒	๑๘๑
๑๐	ขี้ต้อน	๖๒	๕๒	๒๖๕	๑๒๒	๑๔๓
๑๑	ขี้เหล็ก	๑๒๓	๑๑๒	๕๒๖	๒๖๑	๒๖๕
๑๒	สำโรงใหม่	๑๖๖	๑๕๔	๗๔๖	๓๕๘	๓๘๘

ตารางที่ ๖ ตารางแสดงจำนวนประชากรในอำเภอตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ต่อ)

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ครัวเรือนทั้งหมด	ครัวเรือนเกษตรกร	จำนวนประชากร (ราย)		
				รวม	ชาย	หญิง
๑๓	สำโรงราษฎร์	๑๐๑	๙๑	๔๔๕	๒๑๖	๒๒๙
๑๔	ขี้เหล็กใต้	๑๑๘	๑๐๗	๕๘๙	๒๙๓	๒๙๖
๑๕	ชุมแสงเหนือ	๗๗	๖๗	๓๓๑	๑๖๓	๑๖๘
รวมทั้งหมด		๑,๖๒๐	๑,๔๕๙	๖,๙๕๗	๓,๔๖๘	๓,๔๘๙

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘

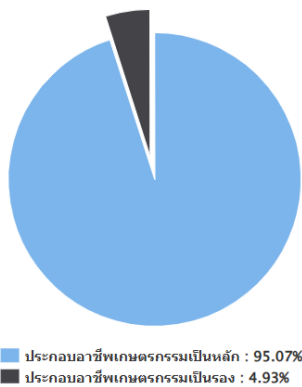
ครัวเรือนเกษตรกร 1,440.00 ครัวเรือน (ตามทะเบียนบ้าน)
 หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	ครัวเรือน	ร้อยละ
65 ปีขึ้นไป	435.00	30.21
56 - 65 ปี	527.00	36.60
46 - 55 ปี	326.00	22.64
36 - 45 ปี	107.00	7.43
26 - 35 ปี	43.00	2.99
18 - 25 ปี	2.00	0.14
รวม	1,440.00	100.00

ลักษณะการประกอบอาชีพ

ลักษณะการประกอบอาชีพ

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	1,369.00	95.07
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	71.00	4.93

ภาพที่ ๑๒ กราฟแสดงจำนวนประชากร ครัวเรือน และครัวเรือนเกษตรกร ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ที่มา : กรมการปกครอง, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๖.๔ การศึกษา

ในเขตพื้นที่ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีสถานศึกษา หรือโรงเรียนทั้งสิ้น ๑๔ แห่ง ประกอบด้วย

- ๑) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน จำนวน ๘ แห่ง คือ

- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสำโรงใหม่ จำนวนเด็ก ๒๐ คน
- ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดโนนเหลื่อม จำนวนเด็ก ๒๐ คน
- ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดสำโรงรัตนาราม จำนวนเด็ก ๒๐ คน
- ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดโพนทราย จำนวนเด็ก ๒๒ คน
- ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดโพธิ์ศรีสว่าง จำนวนเด็ก ๒๐ คน
- ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดป่าราษฎร์บำรุง จำนวนเด็ก ๑๓ คน
- ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบูรารัฐโพธาราม จำนวนเด็ก ๒๐ คน
- ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดชีเหล็ก จำนวนเด็ก ๔๗ คน

๒) โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน ๕ แห่ง คือ

- โรงเรียนบ้านโพนทราย จำนวนนักเรียน ๕๔ คน
- โรงเรียนบ้านดงม่วงหัวดงหนองบก จำนวนนักเรียน ๙๑ คน
- โรงเรียนบ้านชุมแสงโนนเหลื่อม จำนวนนักเรียน ๙๐ คน
- โรงเรียนบ้านเหล่ากว้าง จำนวนนักเรียน ๒๑ คน
- โรงเรียนบ้านชีเหล็กชีตุนหลุบเปลือย จำนวนนักเรียน ๑๒๖ คน

๓) โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน ๑ แห่ง คือ

- โรงเรียนชุมชนบ้านสำโรง จำนวนนักเรียน ๙๗ คน

๖.๕ การสาธารณสุข

๑) สถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุข

(๑) สถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุขของรัฐ ประกอบด้วย

- สถานบริการ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ๑ แห่ง

(๒) สถานบริการสาธารณสุขเอกชน ประกอบด้วย

- คลินิกพยาบาล ๒ แห่ง

(๓) จำนวนบุคลากรทางการแพทย์

- แพทย์ จำนวน ๑ คน
- ทันตแพทย์ จำนวน ๑ คน
- เภสัชกร จำนวน ๒ คน
- พยาบาล จำนวน ๓ คน
- เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน ๔ คน
- อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) จำนวน ๑๒๗ คน

๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม

๑) การนับถือศาสนา

ประชากรตำบลสำโรงนับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ ๙๙

๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

ประชากรตำบลสำโรงมีขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดั้งเดิมปฏิบัติสืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน ตามความเชื่อของชาวอีสานเรียกว่า ฮีต ๑๒ ครอง ๑๔ ซึ่งงานบุญที่ถือปฏิบัติกันอยู่ เช่น บุญข้าวจี บุญพระเวส บุญสงกรานต์ บุญบั้งไฟ บุญเบิกบ้าน การทอดเทียนพรรษา บุญข้าวกระยาสาทร บุญกฐิน บุญผ้าป่า เป็นต้น

บุญประเพณีที่ชาวบ้านเรียกว่า ฮีต ๑๒ ครอง ๑๔ โดย ฮีต ๑๒ คือ ประเพณีที่ประชาชนในภาคอีสานปฏิบัติกันมาในโอกาสต่างๆ ทั้งสิบสองเดือนของแต่ละปี ได้แก่

- เดือนอ้าย บุญเข้ากรรม เป็นกิจกรรมของสงฆ์ เรียกว่า เข้าปริวาสกรรม หลังจากออกพรรษาเสร็จแล้วโดยให้พระภิกษุสงฆ์ที่ต้องอาบัติ (กระทำผิด) สังฆาทิเสสได้สารภาพต่อหน้าคณะสงฆ์เพื่อเป็นการฝึกจิตสำนึกถึงความบกพร่องของตน แล้วปรับตัวประพฤติตนให้ถูกต้องตามพระวินัย

- เดือนยี่ ทำบุญคูณลาน (คุ้มข้าวใหญ่) ในพิธีนี้จะมีการทำบุญตักบาตร เลี้ยงพระ ประพรมน้ำพระพุทธมนต์แก่ชาวบ้าน ลานข้าว ที่นาและต่อข้าวบริเวณใกล้ลานข้าวถือว่าเป็นสิริมงคล ทำให้ข้าวในนาอุดมสมบูรณ์ เจ้าของนาจะอยู่เป็นสุข ฝนตกต้องตามฤดูกาล ข้าวกล้าจะงอกงามและได้ผลดีในปีต่อไป เมื่อเสร็จพิธีทำบุญคูณลานข้าวแล้ว ชาวบ้านจึงจะขนข้าวใส่ยุ้ง และเชิญขวัญข้าว คือ พระแม่โพสพไปยังยุ้งข้าวและทำพิธีสู่ขวัญกับสู่ข้าวแล้ว (ยุ้งข้าว) เพื่อเป็นสิริมงคลต่อไป

- เดือนสาม บุญข้าวจี่ เป็นการทำบุญในช่วงเทศกาลวันมาฆบูชา ชาวบ้านจะมาร่วมกันทำบุญตักบาตรในตอนเช้า ตอนค่ำจะมีการเวียนเทียนรอบพระอุโบสถ ชาวบ้านจัดเตรียมข้าวจี่แล้วนำไปถวายพระภิกษุสามเณรที่วัด เมื่อพระฉันเสร็จแล้วมีการฝังเทศน์ฉลองข้าวจี่และรับพร มูลเหตุที่มีการทำบุญข้าวจี่ซึ่งเป็นอาหารที่คนยากจนกินเป็นประจำ ไปถวายพระพุทธเจ้า พลังคิดว่า ขนบแบ่งข้าวจี่เป็นเพียงขนมของทาสที่ต่ำต้อยพระพุทธองค์ คงไม่ฉันซึ่งพระพุทธเจ้าทรงหยั่งรู้จิตใจของนาง จึงทรงฉันแบ่งข้าวจี่ต่อหน้านาทำให้เกิดความปิติดีใจ ครั้นตายไปก็จะได้ขึ้นสวรรค์ ชาวอีสานจึงได้แบบอย่างในการทำแบ่งข้าวจี่ ทำบุญข้าวจี่ถวายพระมาโดยตลอดจวบจนปัจจุบัน

- เดือนสี่ บุญพระเวส (บุญพระเวสสันดรหรือบุญมหาชาติ) คำนี้ออกเสียงว่า ฆะเหวด เป็นสำเนียงของชาวอีสานที่มาจากคำว่า พระเวส ซึ่งหมายถึงพระเวสสันดร การทำบุญฆะเหวด เป็นการทำบุญและฟังเทศน์เรื่องพระเวสสันดรชาดก หรือเทศน์มหาชาติ ซึ่งมีจำนวน ๑๓ กัณฑ์ ทั้งนี้เพื่อเป็นการรำลึกถึงพระเวสสันดร ผู้ซึ่งบำเพ็ญบารมีอันยิ่งใหญ่ด้วยการให้ทานหรือทานบารมีในชาติสุดท้าย ก่อนที่จะมาเสวยชาติและตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า บุญพระเวสเป็นงานบุญที่ยิ่งใหญ่ของชาวอีสานนิยมทำกันทุกหมู่บ้าน ด้วยความเชื่อว่าหากได้ฟังเทศน์มหาชาติทั้ง ๑๓ กัณฑ์ จบภายในวันเดียว อาณิสสงส์จะดลบันดาลให้ไปเกิดในศาสนาของพระศรีอาริยมฤตไตรย ซึ่งเป็นยุคแห่งความสุข ความสมบูรณ์ตามพุทธคติที่มีมาแต่ครั้งพุทธกาล

- เดือนห้า บุญสงกรานต์ (บุญสงกรานต์) เป็นการทำบุญวันขึ้นปีใหม่ของไทยแต่โบราณ นิยมทำในเดือนห้า เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๓ เมษายน ถึงวันที่ ๑๕ เมษายน คำว่า สงกรานต์ เป็นคำสันสกฤต แปลว่า ผ่าน หรือเคลื่อนย้ายเข้าไป ในที่นี้ หมายถึง พระอาทิตย์ผ่านหรือเคลื่อนย้ายเข้าไปในจักรราศีหนึ่ง เป็นเดือนที่เริ่มต้นปีใหม่ การทำบุญสงกรานต์จะมีพิธีสงกรานต์พระพุทธรูป พระสงฆ์ ผู้ใหญ่ ผู้เฒ่าผู้แก่ นอกจากนี้ ชาวบ้านจะทำบุญตักบาตร ก่อพระเจดีย์ทราย และมีการละเล่นสาดน้ำกันอย่างสนุกสนานนานตลอดทั้ง ๓ วัน

- เดือนหก บุญบั้งไฟ เป็นงานสำคัญของชาวอีสานก่อนลงมือทำนา ด้วยความเชื่อว่าเป็นการขอฝนเพื่อให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล ข้าวกล้าในนาอุดมสมบูรณ์ ประชาชนอยู่อย่างมีความสุข ในงานจะมีการแห่บั้งไฟ และจุดบั้งไฟ เพราะเชื่อว่าเป็นการส่งสัญญาณขึ้นไปบอกพญาแถน ให้ส่งน้ำฝนลงมา ระหว่างที่มีการจุดบั้งไฟชาวบ้านจะมีการแข่งอย่างสนุกสนาน การทำบุญบั้งไฟนับเป็นการชุมนุมที่สำคัญของคนในท้องถิ่น ที่มาร่วมงานบุญกันอย่างสนุกสนานเต็มที่มีการนำสัญลักษณ์ทางเพศมาล้อเลียนในขบวนแห่บั้งไฟ โดยไม่ถือว่าเป็นเรื่องหยาบคาย การทำบุญบั้งไฟนี้ บางทีจะตรงกับประเพณีบุญวันวิสาขบูชาด้วย

- เดือนเจ็ด บุญเบิกบ้าน เป็นการทำบุญเพื่อชำระล้างสิ่งที่ไม่ดีเป็นเสนียดจัญไรอันจะทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่บ้านเมือง เป็นการปัดเป่าความชั่วร้ายให้ออกจากหมู่บ้านชาวบ้านจะนำข้าวปลาอาหารมาตักบาตรที่ศาลากลางบ้านและสวดมนต์ตอนเย็น ตอนเช้าตักบาตรรดน้ำมนต์

- เดือนแปด บุญเข้าพรรษา การเข้าพรรษาเป็นกิจของภิกษุสามเณรที่จะต้องอยู่เป็นประจำในวัดได้วัดหนึ่งตลอด ๓ เดือน กำหนดเอาตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ ถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ห้ามมิให้พระภิกษุสามเณรไปพักแรมคืนที่อื่น มีการทำบุญตักบาตร ถวายภัตตาหารแด่พระภิกษุ สามเณร มีการฟังธรรมเทศนา ชาวบ้านจะหล่อเทียนขนาดใหญ่ถวายวัดเป็นพุทธบูชาและเก็บไว้ตลอดพรรษา การทำเทียนถวายวัดในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา มีความเชื่อแต่โบราณว่า หากใครทำเทียนไปถวายวัด เมื่อเกิดชาติใหม่ ผู้นั้นจะได้เสวยสุข หากมิได้ขึ้นสวรรค์ แต่เกิดบนโลกมนุษย์ผู้นั้นจะมีความเฉลียวฉลาด มีสติปัญญาไหวพริบเป็นเลิศ ประดุจแสงเทียนอันสว่างไสว

- เดือนเก้า บุญข้าวประดับดิน เป็นการทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ญาติมิตรที่ล่วงลับไปแล้ว เมื่อถึงวันแรม ๑๔ ค่ำ เดือน ๙ ชาวบ้านจากกันทำข้าวปลาอาหารคาวหวานพร้อมหมากพลูตั้งแต่เช้ามืดห่อใส่ใบตอง เรียกว่าข้าวประดับดิน นำไปวางไว้ตามโคนต้นไม้ในบริเวณวัด เพื่อให้ผู้ที่ล่วงลับไปแล้วนั้นมากิน เพราะเชื่อว่าเป็นช่วงเดือนเก้าผู้ที่ล่วงลับแล้วจะได้รับการปลดปล่อยให้ออกมาท่องเที่ยวได้ ในพิธีบุญข้าวประดับดิน ชาวบ้านจะวางข้าวประดับดินไว้พร้อมจุดเทียนบอกกล่าวให้มารับเอาอาหารและส่วนบุญนี้ จากนั้นชาวบ้านจะเอาอาหารไปทำบุญตักบาตรถวายทานแด่พระภิกษุสามเณร สมทานศีล ฟังเทศน์และกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลให้ผู้ล่วงลับไปแล้ว

- เดือนสิบ บุญข้าวสาก (กระยาสารท) เป็นการทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้ผู้ตาย โดยมีการทำสลากให้พระจับ เพื่อที่จะได้ถวายของตามสลากนั้น เป็นการทำบุญที่ต่อเนื่องจากพิธีในเดือนเก้า เพราะถือว่าเป็นการทำบุญส่งล่วงลับไปแล้วที่ได้ออกมาท่องเที่ยว ให้กลับสู่แดนของตน ในเดือนสิบนี้ชาวบ้านจะนำห่อข้าวสาก (ข้าวเปลือกเหนียวมาคั่ว เพื่อให้ข้าวเหนียวแตกออกเป็นสีขาว แล้วคลุกน้ำตาลและมะพร้าว) ไปวางไว้บริเวณวัดพร้อมจุดเทียน และบอกให้ญาติมิตรที่ล่วงลับไปแล้วมารับอาหารและผลบุญที่อุทิศให้

- เดือนสิบเอ็ด บุญออกพรรษา จัดทำในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ เป็นการทำบุญที่สืบเนื่องมาจากบุญเข้าพรรษาในเดือนแปด ที่พระภิกษุสามเณรได้เข้าพรรษาเป็นเวลานานถึง ๓ เดือน ดังนั้น ในวันที่ครบกำหนดพระภิกษุสามเณรเหล่านั้นจะมารวมกันทำพิธีออกวัสสาบวราณา วันนี้เป็นวันที่ภิกษุสามเณรมีโอกาสมาชุมนุมกันอยู่อย่างพร้อมเพรียงกันที่วัด ชาวบ้านถือว่าเป็นวันสำคัญและเป็นระยะที่ชาวบ้านหมตภาระในการทำนาไร่ อากาศในช่วงนี้จะเย็นสบายจึงถือโอกาสมาร่วมกันทำบุญ มีการตักบาตรถวายภัตตาหารแด่พระภิกษุ สามเณร มีการกวนข้าวทิพย์ถวายรับศีลสวดมนต์ฟังเทศน์และถวายผ้าจ่านำพรรษา ตอนค่ำจะมีการจุดประทีปโคมไฟในบริเวณวัดและหน้าบ้าน บางท้องถิ่นอยู่ใกล้บริเวณแม่น้ำจะมีการไหลเรือไฟ (ล่องเฮือไฟ) เพื่อเป็นการบูชาคารวะแม่คงคา บางแห่งมีการแข่งเรือยาวเพื่อความสนุกสนานและสามัคคีร่วมกันในงานอีกด้วย

- เดือนสิบสอง บุญกฐิน เป็นการถวายผ้าจีวรแด่พระสงฆ์ที่จำพรรษาครบ ๓ เดือน งานบุญนี้มีระยะเวลาทำตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ จนถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ มูลเหตุที่มีการทำบุญกฐินนั้น มีเรื่องเล่าว่า มีพระภิกษุจำนวนหนึ่งได้เดินทางไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ระหว่างการเดินทางนั้นยังเป็นช่วงหน้าฝน และระยะทางไกลจึงทำให้ผ้าจีวรของพระภิกษุเหล่านั้นเปียกน้ำเประอะเปื้อนโคลน ไม่สามารถหาผ้าผัดเปลี่ยนได้ พระพุทธเจ้าได้เห็นถึงความยากลำบากนั้น จึงมีพุทธบัญญัติให้ภิกษุแสวงหาผ้าและรับผ้ากฐินได้ เป็นเวลาหนึ่งเดือนหลังออกพรรษา ชาวบ้านจึงได้จัดผ้าจีวรนำมาถวายพระภิกษุในช่วงเวลาดังกล่าว จนกลายเป็นประเพณีทำบุญกฐินมาจวบจนปัจจุบัน ก่อนการทำกฐินเจ้าภาพจะต้องจองวัดและกำหนดวันทอดกฐินล่วงหน้า เตรียมผ้าไตรจีวรพร้อมอัฐบริวารและเครื่องไทยทาน มีการบอกบุญแก่ญาติมิตร ตอนเช้าในพิธีจะแห่ขบวนกฐินเพื่อนำไปทอดที่วัด และแห่กฐินเวียนประทักษิณรอบอุโบสถ ๓ รอบ จึงทำพิธีถวายผ้ากฐินจากปูยผ้ายจนสามารถนำไปทอดให้เสร็จภายใน ๒๔ ชั่วโมงนับแต่เวลาเริ่มทำเชื่อว่าจะได้บุญมากกว่าอย่างอื่น

ครอง ๑๔ คือ แนวทางหรือข้อวัตรที่ประชาชนทั่วไปตลอดจนผู้มีหน้าที่ปกครองบ้านเมืองพึงปฏิบัติ ๑๔ ข้อ เป็นจารีตประเพณีและทำนองคลองธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและของบ้านเมือง ซึ่งอาจสรุปได้ ๓ ประการ

คือ สำหรับพระมหากษัตริย์และผู้ปกครองบ้านเมืองพึงปฏิบัติ สำหรับพระสงฆ์องค์เจ้า และสำหรับบุคคลธรรมดาสามัญ
พึงปฏิบัติในส่วนที่ชาวบ้านถือปฏิบัติต่อตัวเองและชาวบ้าน มีดังนี้

- ๑) เมื่อได้ข่าวใหม่หรือผลหมากรากไม้ ให้บริจาคแก่ผู้มีศีลแล้วตนเองจึงบริโภคและให้ญาติพี่น้องด้วยกัน
- ๒) อย่ามีความโลภ อย่าใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย อย่ากล่าวคำหยาบ
- ๓) ให้ทำศาลพระภูมิไว้บริเวณบ้านของตนเองเพื่อบูชา
- ๔) ให้ล้างเท้าก่อนขึ้นบ้าน
- ๕) เมื่อถึงวัน ๗, ๘ ค่ำ ๑๔, ๑๕ ค่ำ ให้สมமாக่อนเส้า สมมาแม่ขึ้นบันได สมมาผักตู่เฮือน
- ๖) ให้ล้างเท้าก่อนนอนเวลากลางคืน
- ๗) ถึงวันศีลให้เอาดอกไม้ รูปเทียน สมมาผ้า และให้เอารูปเทียนถวายพระ
- ๘) ถึงวันศีลดับ ศีลเพ็ง (แรม ๑๔ ค่ำ, ขึ้น ๑๕ ค่ำ) ให้นิมนต์พระมาสดมภ์บ้านหรือใส่บาตร
- ๙) เมื่อพระภิกษุเข้าปริวาสกรรม ให้มีขันข้าวตอก ดอกไม้ รูปเทียน เครื่องอัฐบริขารไปถวายพระ
- ๑๐) เมื่อเห็นพระภิกษุเดินผ่านให้นั่งลงแล้วยกมือไหว้ แล้วค่อยเจรจา
- ๑๑) อย่าเหยียบเงาพระภิกษุ ผู้ถือศีลบริสุทธิ์ (อย่าหมิ่นประมาทพระ)
- ๑๒) อย่าเอาอาหารที่กินแล้วไปให้พระภิกษุรวมถึงสามเณรด้วย
- ๑๓) อย่าเสพเมถุนในวันศีล วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา
- ๑๔) เมื่อมีพระมาบิณฑบาตอย่าให้พระคอย เวลาใส่บาตรอย่าให้มือแตะบาตร ภิกษุ หรือสามเณรห้ามใส่

รองเท้า ห้ามกางร่ม ห้ามเอาผ้าปิดหัวเวลาใส่บาตร

ความเชื่อ

การถือฤกษ์ยามในการปลูกเรือน ในเดือนยี่ เดือนสี่ เดือนหก เดือนเก้า เดือนสิบสอง ถือเป็นฤกษ์ที่ดีในการ
ปลูกเรือน โดยเฉพาะในเดือนหกและเดือนเก้า

ปลูกต้นไม้มงคล ในภาคอีสานถือว่าต้นไม้เป็นมงคลอย่างหนึ่ง หากปลูกให้ถูกทิศทางจะเกิดความสุข
ความเจริญ คตินี้ปรากฏในภาคกลางเช่นเดียวกัน ต้นไม้มงคลตามทิศของภาคอีสาน มีดังนี้

ทิศบูรพา ปลูกกุ่ม ก่าม กระถิน มะพร้าว หมาก พลุ

ทิศอาคเนย์ ปลูกต้นยอ

ทิศทักษิณ ปลูกมะม่วงมะเฟือง มะไฟ

ทิศเหนือ ปลูกต้นคูณ สะเดา ขนุน

ทิศปัจฉิม ปลูกมะขาม มะยม

ทิศพายัพ ปลูกมะกรูดมะนาว

ทิศอุดร ปลูกต้นหมากต้น (พุทรา)

ทิศอีสาน ปลูกดอกกรัก ต้นแพง

ภูตผี วิญญาณ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ปูตา เจ้าที่เจ้าทาง ซึ่งถ้ามีการเจ็บป่วยโดยที่ไม่ทราบสาเหตุ ชาวบ้านจะ
สันนิษฐานไว้ก่อนว่า เกิดจากผีเข้า ผิดผี หรือไม้ก๊อบหลูเจ้าที่เจ้าทาง จะต้องหาผู้เฒ่าผู้แก่ไปขอขมา เป็นต้น

ผีตาแฮก ชาวบ้านเชื่อว่าเป็นผีเฝ้าไร่เฝ้านา เมื่อชาวบ้านเข้าห้กร้างถางพง เพื่อแปรสภาพที่ดินไปเป็น ที่นาจะ
ทำพิธีเชิญผีตาแฮกตนหนึ่งมาเป็นผู้เฝ้ารักษาที่นาและข้าวกล้า แต่ละปีเจ้าของนาจะต้องทำพิธีเช่นสังเวยก่อนลงไถนา
และเมื่อเก็บเกี่ยวเสร็จแล้ว จะต้องแบ่งข้าวสีเกวียน (จำลองเล็กๆ) ให้แก่ผีตาแฮกด้วย

คะลำ เป็นสิ่งต้องห้ามที่ทำลงไปแล้วไม่ดีไม่งาม เกิดโทษภัย เกิดเสนียดจัญไรแก่ตนและผู้อื่น เช่น

- หลึงยิ้นเยี้ยว คะลำ (ห้ามผู้หลึงยิ้นเยี้ยว)
- ย่างข้ามพาข้าว คะลำ (ห้ามเดินลัดวงอาหาร)

- นั่งต้นประตู นั่งต้นซันไค นั่งหมอน นั่งกลางผู้เฒ่า คะลำ
- นอนหันหัวไปทางตาเวินตง คะลำ (ห้ามนอนหันหัวไปทางทิศตะวันตก เพราะทิศตะวันตกเป็นทิศที่ให้ผีหรือคนตายนอนหันหัวไป)
- ไทเฮือนเดียวกันกินบ่พร้อมกัน ผู้น้อยกินก่อนผู้ใหญ่ เมียกินก่อนผัว คะลำ
- นุ่งห่มผ้าทางกลับ – ใช้ตีนเขี่ยเสื่อผ้า คะลำ
- ผัวเมียผัดกัน ช่มเหงกัน ด่าป้อยญาติกัน คะลำ

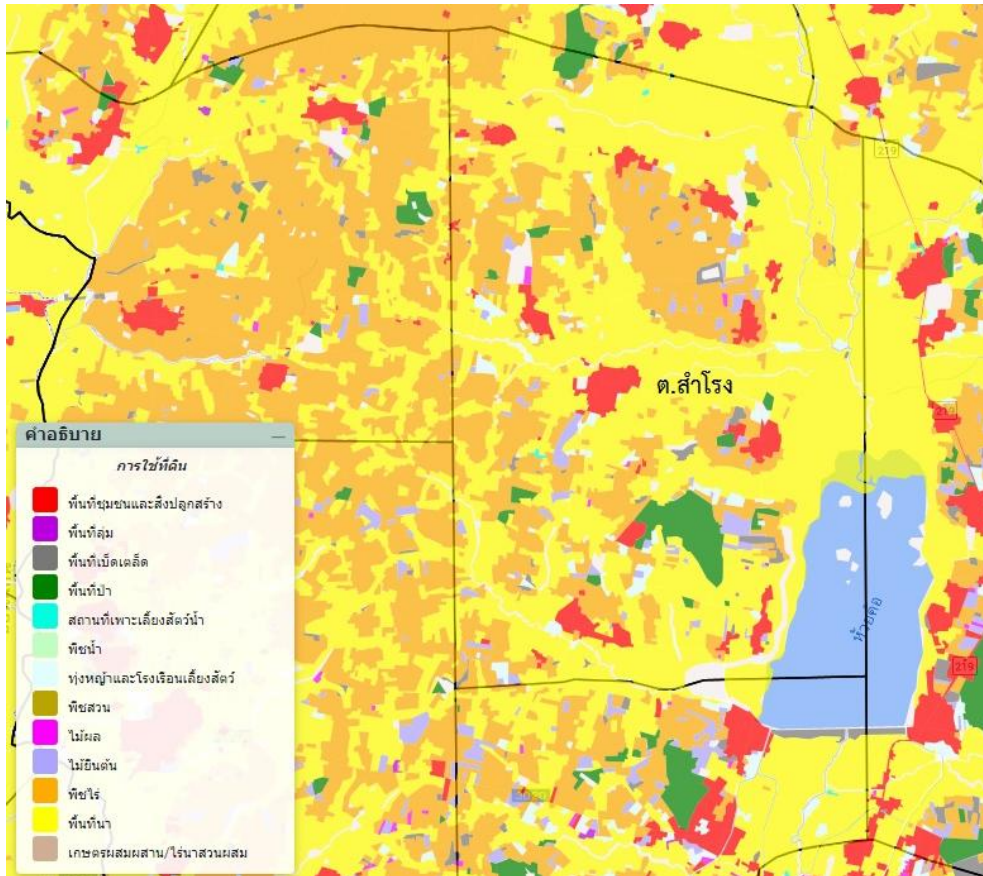
๗. การใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นา จำนวน ๑๗,๗๗๙.๑๐ ไร่ ร้อยละ ๕๑.๘๘ รองลงมาคือพื้นที่พืชไร่ จำนวน ๘,๒๙๗ ไร่ ร้อยละ ๒๔.๒๑ และพื้นที่น้ำ จำนวน ๒,๘๕๘.๕๙ ไร่ ร้อยละ ๘.๓๔

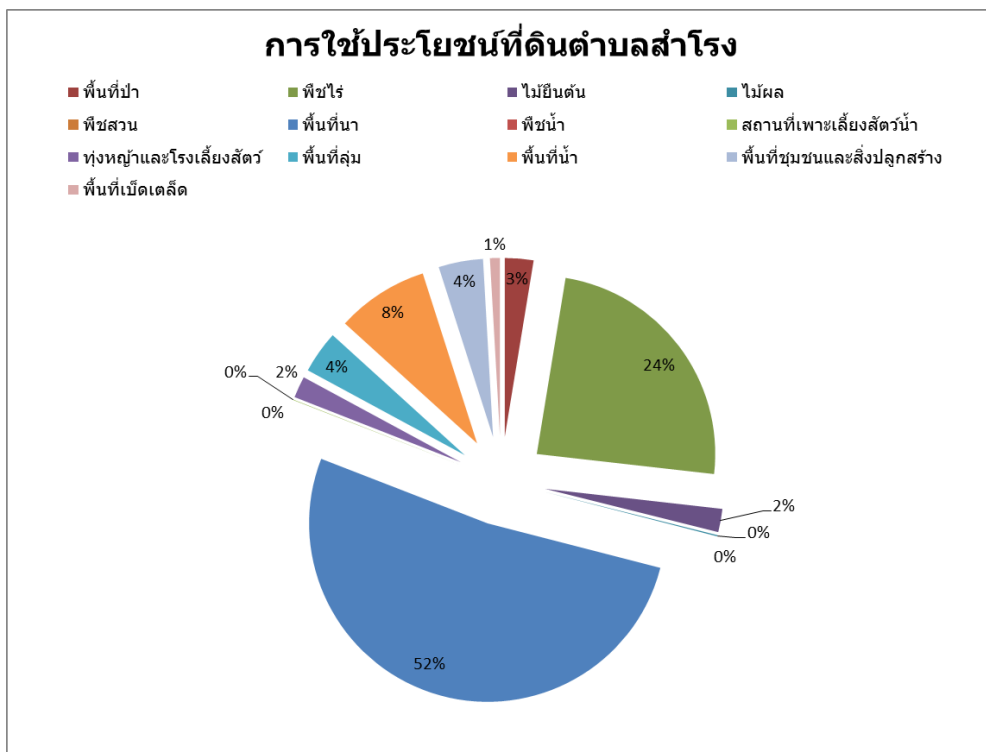
ตารางที่ ๗ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๘๘๕.๒๓	๒.๕๘
พืชไร่	๘,๒๙๗	๒๔.๒๑
ไม้ยืนต้น	๗๒๑.๒๘	๒.๑๑
ไม้ผล	๓๗.๔๘	๐.๑๑
พืชสวน	-	๐
พื้นที่น้ำ	๑๗,๗๗๙.๑๐	๕๑.๘๘
พืชน้ำ	-	๐
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๑๖	๐.๐๕
ทุ่งหญ้าและโรงเลี้ยงสัตว์	๖๖๖.๙๕	๑.๙๕
พื้นที่ลุ่ม	๑,๓๑๘.๐๐	๓.๘๕
พื้นที่น้ำ	๒,๘๕๘.๕๙	๘.๓๔
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๑,๓๗๙.๔๔	๔.๐๓
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๓๐๘.๕๘	๐.๙๐

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๑๓ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ภาพที่ ๑๔ กราฟแสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

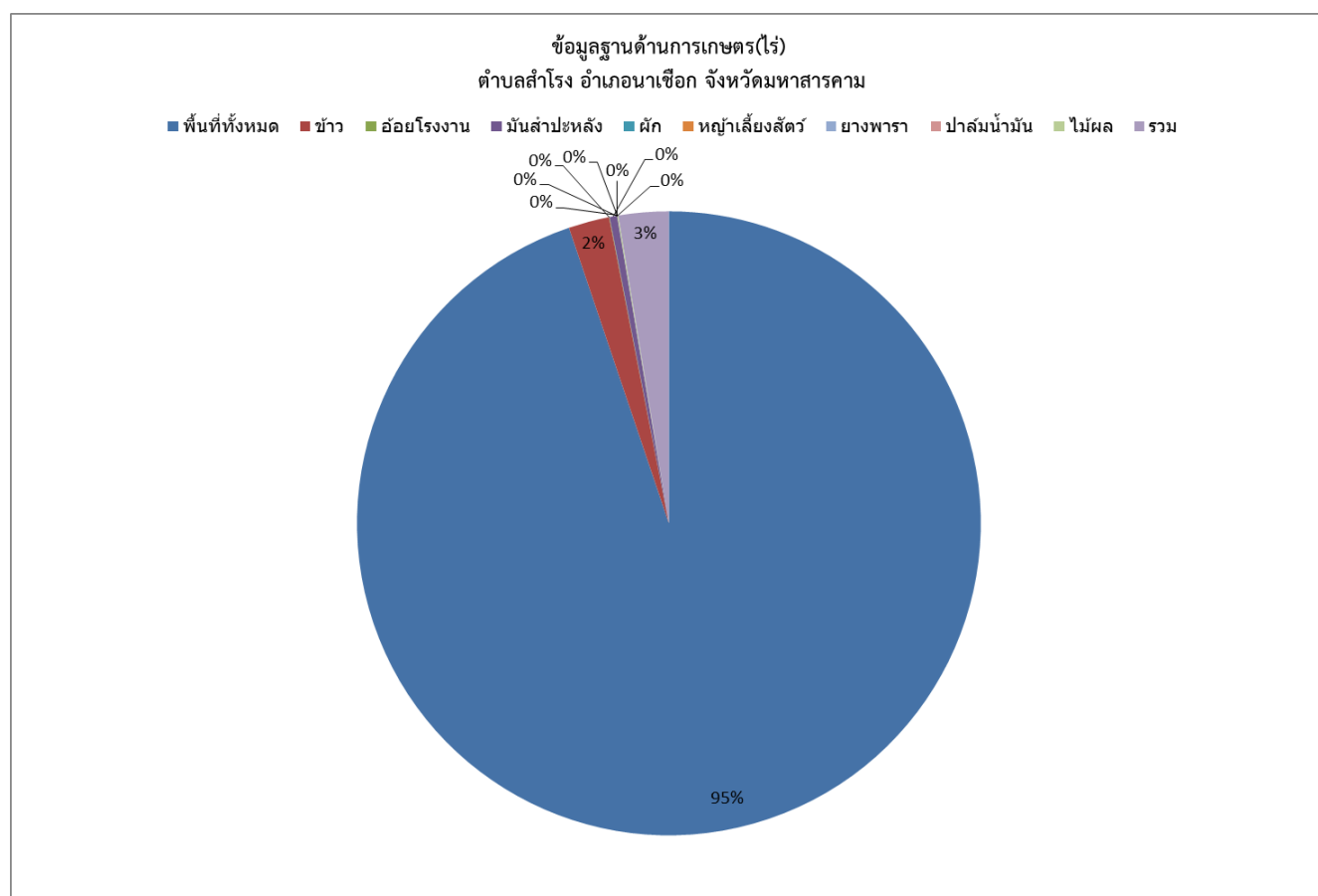
๘. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าวนาปี มีพื้นที่ปลูกมากที่สุด จำนวน ๑๙,๒๓๘.๐๐ ไร่ รองลงมา คือ มันสำปะหลัง มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๓,๕๖๓.๐๐ ไร่ และ อ้อย มีพื้นที่ปลูกจำนวน ๒๔๙.๐๐ ไร่ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ปลูกพืชอื่นๆ เช่น ยางพารา หนุ่ยเลี้ยงสัตว์ พืชผัก ไม้ผล ฯ

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ตำบล	ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร (ไร่) ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม									
	พื้นที่ทั้งหมด	ข้าว	อ้อยโรงงาน	มันสำปะหลัง	ผัก	หนุ่ยเลี้ยงสัตว์	ยางพารา	ปาล์มน้ำมัน	ไม้ผล	รวมทั้งหมด
สำโรง	๘๖๒,๕๔๓.๐๐	๑๙,๒๓๘.๐๐	๒๔๙.๐๐	๓,๕๖๓.๐๐	๑๗.๐๐	๒๐.๐๐	๖๑.๐๐	-	๔๗๕.๐๐	๒๓,๖๒๓.๐๐
รวม	๘๖๒,๕๔๓.๐๐	๑๙,๒๓๘.๐๐	๒๔๙.๐๐	๓,๕๖๓.๐๐	๑๗.๐๐	๒๐.๐๐	๖๑.๐๐	-	๔๗๕.๐๐	๒๓,๖๒๓.๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๑๕ กราฟแสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๙. องค์กรและสถาบันต่าง ๆ

ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีกลุ่มสถาบันเกษตรกร กลุ่มอาชีพการเกษตร ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการ หลายกลุ่ม กลุ่มอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีกลุ่มต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ ๙ รายชื่อกลุ่มผู้ผลิต และผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับการลงทะเบียน ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก
จังหวัดมหาสารคาม

ที่	ชื่อกลุ่ม	ชื่อประธานกลุ่ม/ เจ้าของกิจการ	ชื่อผลิตภัณฑ์	สถานที่ตั้ง		
				บ้าน	หมู่ที่	ตำบล
๑	กลุ่มทอผ้าไหมบ้านขี้ตุน		ผ้า	ขี้ตุน	๑๐	สำโรง
๒	กลุ่มทอผ้าไหมบ้านขี้เหล็ก		ผ้า	ขี้เหล็ก	๑๑	สำโรง
๓	กลุ่มทอผ้าบ้านขี้เหล็กใต้		ผ้า	ขี้เหล็กใต้	๑๔	สำโรง
๔	กลุ่มทอผ้าบ้านชุมแสงเหนือ		ผ้า	ชุมแสงเหนือ	๑๕	สำโรง
๕	กลุ่มผลิตเตา		ของใช้	ชุมแสง	๑	สำโรง
๖	กลุ่มขนมไทยบ้านชุมแสงเหนือ		อาหาร	ชุมแสงเหนือ	๑๕	สำโรง
๗	กลุ่มทอผ้าไหมบ้านหัวดง		ผ้า	หัวดง	๔	สำโรง
๘	กลุ่มขนมไทยบ้านสำโรง		อาหาร	สำโรง	๑	สำโรง
๙	กลุ่มทอเสื่อกกบ้านชุมแสง		ของใช้	ชุมแสง	๘	สำโรง
๑๐	กลุ่มจักสานบ้านหนองบาก		ของใช้	หนองบาก	๖	สำโรง
๑๑	กลุ่มทอเสื่อกกบ้านเหล่ากว้าง		ของใช้	เหล่ากว้าง	๙	สำโรง
๑๒	กลุ่มทอผ้าไหมบ้านโพนทราย		ผ้า	โพนทราย	๒	สำโรง
๑๓	กลุ่มทอผ้าไหมบ้านโนนเหลี่ยม		ผ้า	โนนเหลี่ยม	๗	สำโรง
๑๔	กลุ่มทอเสื่อกกบ้านโนนสว่าง		ของใช้	โนนสว่าง	๓	สำโรง
๑๕	กลุ่มอาชีพเพาะเห็ดขอนขาว บ้านสำโรงราษฎร์		อาหาร	สำโรง ราษฎร์	๑๓	สำโรง
๑๖	กลุ่มอาชีพเพาะเห็ดขอนขาว บ้านสำโรงใหม่		อาหาร	สำโรงใหม่	๑๒	สำโรง
๑๗	กลุ่มอาชีพเพาะเห็ดฟาง		อาหาร	ดงม่วง	๕	สำโรง

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๑๐ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก
จังหวัดมหาสารคาม

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๕
เครื่องดื่ม	-
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๗
ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก	๕
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	-
รวม	๑๗

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๑๑ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมอาชีพ การเย็บผ้าการเย็บผ้า	๔๔	๑	สำโรง	๑๐	นาง สมจิต พรมากุล
วิสาหกิจชุมชนวิสาหกิจชุมชนกลุ่ม เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินบ้าน ดงม่วง หมู่ที่ ๕ ตำบลสำโรง	๑๘	๕	สำโรง	๑๘	นาย วีรพงษ์ อันชื่น
วิสาหกิจชุมชนร้านค้าชุมชนบ้าน โพนทราย	๙	๒	สำโรง	๒๕	นาง อัมพร อรชร
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปั่นเตา หมู่ ๑๕ บ้านชุมแสงเหนือ	๗๐	๑๕	สำโรง	๗	นาย สมัย เทียบคำ
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงโคกระบือ บ้านหนองบก	๓๗	๖	สำโรง	๑๑	นาย คำจันทร์ ภูงามดาว
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรบ้าน สำโรง ม.๑ ต. สำโรง	๘๖	๑	สำโรง	๕๑	นาย ยง เทียมวงษ์
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้าน เกษตรกรบ้านขี้ต้อน หมู่ ๑๐	๓๑	๑๐	สำโรง	๔๖	นาง คำเผย พลสอน
วิสาหกิจชุมชนวิสาหกิจชุมชนกลุ่ม เกษตรกรบ้านสำโรงราษฎร์	๔	๑๓	สำโรง	๕๖	นาย สม แก้วอาษา
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการเกษตรบ้าน โพนทราย	๘๗	๒	สำโรง	๑๐	นาย นิยม เอี่ยมชัย
วิสาหกิจชุมชนวิสาหกิจชุมชนกลุ่ม เลี้ยงโค บ้านโพนทราย	๖๐	๒	สำโรง	๙	นาย บุญหลง เทียบฤทธิ
วิสาหกิจชุมชนวิสาหกิจชุมชนกลุ่ม โพนทรายหมู่ชนหมูพันธุ์	๑๔๐	๒	สำโรง	๑๗	นาย วิสิทธิ์ เศรษฐบัณฑิต
วิสาหกิจชุมชนวิสาหกิจชุมชนเพาะ เห็ดนางฟ้า-ขอนแก่นชุมชนบ้าน สำโรงราษฎร์	๔๐	๑๓	สำโรง	๑๐	นาง สุภาพ ค่อมสิงห์
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยง โคขุน-โคเนื้อ บ้านดงม่วง กลุ่มที่ ๑	๗๖	๕	สำโรง	๑๐	นาย สมพงษ์ อบมาสุ่ย
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยง โคขุน-โคเนื้อ บ้านดงม่วง ตำบล สำโรง กลุ่มที่ ๒	๑๐๖	๕	สำโรง	๑๐	นาย คณิง นาเวียง
วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรผู้เลี้ยงโค ขุนบ้านชุมแสง หมู่ ๑๕	๕๐	๑๕	สำโรง	๑๐	นาย ชาญยุทธ สิงห์พร

ตารางที่ ๑๑ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ต่อ)

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
วิสาหกิจชุมชนร้านค้าชุมชนบ้าน ชุมแสงเหนือ หมู่ ๑๕	๘๓	๑๕	สำโรง	๒๔	นาง สิริริษา ทบชิน
วิสาหกิจชุมชนบ้านหัวดง หมู่ที่ ๔ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก	๘๖	๔	สำโรง	๕๑	นาย ประเจิน นิลรักษา
วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกร ดงม่วง หมู่ที่ ๕ ตำบลสำโรง	๗๘	๕	สำโรง	๑๓	นาย สมพงษ์ ออบมาสุ่ย
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรบ้าน ขี้เหล็ก-ใต้ หมู่ที่ ๑๑,๑๔ ตำบล สำโรง อำเภอนาเชือก	๗๔	๑๑	สำโรง	๔๑	นาย ทองดี ประวีโต
วิสาหกิจชุมชนปศุสัตว์เลี้ยงโคขุน	๑๑๕	๕	สำโรง	๑๐	นาง สุเพียร จันพิน
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรปลอด สารพิษปลูกพืชเลี้ยงสัตว์	๙๐	๑๒	สำโรง	๑๒	นาง ระเบียบ เทียงบุตร
วิสาหกิจชุมชนเลี้ยงโคขุนบ้าน โพนทราย	๑๒	๒	สำโรง	๑๐	นาย ประภาส ทบวงศรี
วิสาหกิจชุมชนเกษตรสร้างชาติ สำโรง๑	๒๐	๑	สำโรง	๑๐	นางสาว วันเพ็ญ บุพเต
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปศุสัตว์เลี้ยง โคขุน	๙๙	๒	สำโรง	๑๐	นางสาว ปิยาภรณ์ เทียงธรรม
วิสาหกิจชุมชนเกษตรสร้างชาติ สำโรง๒	๒๒	๑๓	สำโรง	๑๐	นาย สวัสดิ์ มุ่งชู
วิสาหกิจชุมชนโครงการเกษตร สร้างชาติ ๒๐๒๐	๔๐	๓	สำโรง	๑๐	นาง เยาวเรศ ดีแป้น
วิสาหกิจชุมชนเกษตรสร้างชาติ สำโรง๔	๙๙	๑๒	สำโรง	๑๐	นาย เวที ทบเทิบ
วิสาหกิจชุมชนเกษตรสร้างชาติ สำโรง๓	๙๐	๑๒	สำโรง	๑๐	นางสาว ดวงชีวรรณ สะท้อนถิ่น
วิสาหกิจชุมชนเกษตรสร้างชาติ สำโรง๕	๒๐	๑	สำโรง	๑๐	นาย คำไฟ ทองใบ
วิสาหกิจชุมชนเกษตรสร้างชาติ สำโรง๘	๗๕	๑๓	สำโรง	๑๐	นาง กัณหา ดวงแก้ว
วิสาหกิจชุมชนเกษตรสร้างชาติ บ้านโพนทราย	๔๗	๒	สำโรง	๑๐	นาย บุญศรี เทียบพิมพ์

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๑๒ ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านโพนทราย	-	๒	สำโรง	๒๐	นางสมควร เทียบถึง
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านชุมแสง	-	๘	สำโรง	๒๐	นางสุภาณี ทศแก้ว
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านชุมชนสำโรง	-	๑	สำโรง	๓๐	ด.ญ.สุรติการณ บัญอยู่
ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านโนนเหลื่อม	-	๗	สำโรง	๔๕	นายประยุทธ เทียงภักดิ์
ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านชุมแสง	-	๘, ๑๕	สำโรง	๕๐	นางสิรินนา ทบชิน

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) เกษตรกร

(๑) ครุว์เรือนเกษตรกร

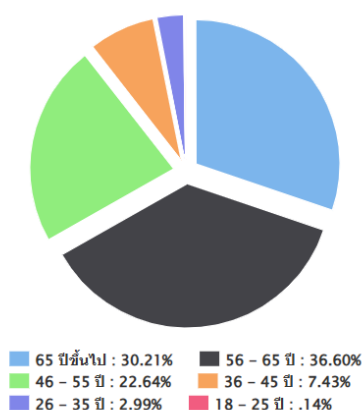
ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีครุว์เรือนเกษตรกร จำนวน ๑,๔๔๐ ครุว์เรือน โดยมีหัวหน้าครุว์เรือนเกษตรกร อายุระหว่าง ๕๖ - ๖๕ ปี จำนวน ๕๒๗ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๖๐ รองลงมาอายุ ๖๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๔๓๕ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๒๑ และอายุระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี จำนวน ๓๒๖ ครุว์เรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๖๔ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๓ แสดงหัวหน้าครุว์เรือนจำแนกตามอายุ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ช่วงอายุ (ปี)	ครุว์เรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๔๓๕	๓๐.๒๑
๕๖ - ๖๕ ปี	๕๒๗	๓๖.๖๐
๔๖ - ๕๕ ปี	๓๒๖	๒๒.๖๔
๓๖ - ๔๕ ปี	๑๐๗	๗.๔๓
๒๖ - ๓๕ ปี	๔๓	๒.๙๙
๑๘ - ๒๕ ปี	๒	๐.๑๔
รวม	๑,๔๔๐	๑๐๐

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘

หัวหน้าครุว์เรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

หัวหน้าครุว์เรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	ครุว์เรือน	ร้อยละ
65 ปีขึ้นไป	435.00	30.21
56 - 65 ปี	527.00	36.60
46 - 55 ปี	326.00	22.64
36 - 45 ปี	107.00	7.43
26 - 35 ปี	43.00	2.99
18 - 25 ปี	2.00	0.14
รวม	1,440.00	100.00

ภาพที่ ๑๖ กราฟแสดงหัวหน้าครุว์เรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘)

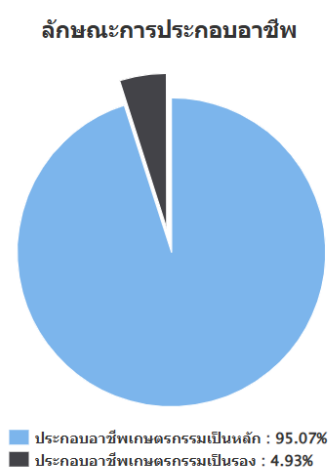
(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๑,๓๖๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๐๗ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๗๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔.๙๓

ตารางที่ ๑๔ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๑,๓๖๙	๙๕.๐๗
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๗๑	๔.๙๓

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘

ลักษณะการประกอบอาชีพ

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	1,369.00	95.07
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	71.00	4.93

ภาพที่ ๑๗ กราฟแสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๑,๓๑๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๒๒ รองลงมาคือ เช่า จำนวน ๒๔๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๔๒ และอื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๑๖๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙.๓๖ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๕ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๑,๓๑๑	๗๖.๒๒
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๑๖๑	๙.๓๖
เช่า	๒๔๘	๑๔.๔๒

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘

พื้นที่ถือครอง

ครัวเรือน	พื้นที่ถือครอง (ไร่)	พื้นที่ถือครองเฉลี่ย (ไร่/ครัวเรือน)
1,535.00	20,311.00	11.81

ลักษณะการถือครองที่ดิน

เกษตรกรเป็นเจ้าของ : 76.22% เช่า : 14.42%
 อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทรัพย์สิน) : 9.36%

ลักษณะการถือครองที่ดิน *

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	เนื้อที่ (ไร่)
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	1,311.00	16,850.00
เช่า	248.00	2,102.00
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทรัพย์สิน)	161.00	1,359.00
รวม **	1,535.00	20,311.00

หมายเหตุ * ข้อมูลตามที่ตั้งแปลง เฉพาะครัวเรือนที่แจ้งปรับปรุงกิจกรรมการเกษตรในแต่ละปี

** เกษตรกรบางส่วนมีการถือครองในทุกลักษณะ

ภาพที่ ๑๘ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

เกษตรกรตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีการถือครองที่ดินแบบโฉนด/น.ส.ทุกประเภท จำนวน ๑,๐๓๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๔๓ รองลงมาคือเอกสารสิทธิ์ประเภท ส.ป.ก. จำนวน ๔๐๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๐๗ และเอกสารสิทธิ์อื่นๆ จำนวน ๑๐๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖.๕๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๖ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรองของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ์อื่นๆ	
๑,๐๓๗	๔๐๑	-	๑๐๐	๑,๕๓๘

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)

โฉนด/น.ส.ทุกประเภท : 67.43% ส.ป.ก.ทุกประเภท : 26.07%
 หนังสือรับรองของหน่วยงาน : .00% เอกสารสิทธิ์อื่นๆ : 6.50%

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

รวม	ประเภทเอกสารสิทธิ์			
	โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก.ทุกประเภท	หนังสือรับรองของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ์อื่นๆ
1,311.00	1,037.00	401.00	0.00	100.00

ภาพที่ ๑๙ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๑ กลุ่ม มีสมาชิก ๔๕ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๒ กลุ่ม สมาชิก ๔๐ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๑ กลุ่ม สมาชิก ๓๐ ราย วิสาหกิจชุมชน ๓๑ แห่ง สมาชิก ๕๕๑ ราย

ตารางที่ ๑๗ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
สำโรง	๑	๔๕	๒	๔๐	๑	๓๐	๓๑	๕๕๑	-	-	-	-
รวม	๑	๔๕	๒	๔๐	๑	๓๐	๓๑	๕๕๑	-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เครือข่าย ๑ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย ๑ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๑ ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ๑๕ ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการ พัฒนาที่ดิน ๑ ศูนย์

ตารางที่ ๑๘ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศตปช.	ศบกด	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศสัตว์	ปกริปร	
สำโรง	-	๑	-	๑	๑	๑๕	๑	-	๑
รวม	-	๑	-	๑	๑	๑๕	๑	-	๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๑๕ คน โดยมี เกษตรหมู่บ้านจำนวนมากที่สุด จำนวน ๑๕ ราย รองลงมาคือหมอดินอาสา ๑๕ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม อาสาสมัครบางรายทำหน้าที่อาสาสมัครมากกว่า ๑ หน้าที่

ตารางที่ ๑๙ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบุญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
สำโรง	๑	๑๕	๑๕	๑๕	๑๕	๑๕	๑	-	-
รวม	๑	๑๕	๑๕	๑๕	๑๕	๑๕	๑	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีประชาชนชาวบ้านจำนวน ๔ คน

ตารางที่ ๒๐ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้านตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	องค์ความรู้ด้าน
สำโรง	๔	นางอำพร ทบอาจ	๙ หมู่ที่ ๑๑๒ ตำบล สำโรง	เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรผสมผสาน/เกษตรทฤษฎีใหม่
		นายประมวล ลาดเหลา	๔๕ หมู่ที่ ๗ ตำบล สำโรง	เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรผสมผสาน/เกษตรทฤษฎีใหม่
		นายทองดี ปะริโต	๗๔ หมู่ที่ ๑๑ ตำบล สำโรง	เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรผสมผสาน/เกษตรทฤษฎีใหม่
		นางรัตนพร อุดรัมย์	๑๕ หมู่ที่ ๑๒ ตำบล สำโรง	เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรผสมผสาน/เกษตรทฤษฎีใหม่

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสานบ้านดงม่วง ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายประยุทธ์ ศิริสม

บ้านเลขที่ : ๔๘ บ้านดงม่วง หมู่ ๕ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

สถานการณ์ของพื้นที่ : เกษตรกรในพื้นที่ตำบลสำโรงมีอาชีพหลัก คือ การทำนาประมาณ ๘๐% ของพื้นที่ โดยการปลูกข้าวเพื่อบริโภคและจำหน่าย แต่ก็ประสบปัญหาต้นทุนสูง ราคาผลผลิตตกต่ำ เกษตรกรบางคนจึงหันมาทำการเกษตรแบบผสมผสานเพื่อการอยู่รอดของตัวเอง และเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นดังเช่นที่ นายประยุทธ์ ศิริสม ดำเนินการอยู่ขณะนี้

แนวทางการพัฒนา : ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงาน และขยายเครือข่ายไปสู่ชุมชนอื่นๆ

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : การทำเกษตรแบบผสมผสาน ตามแบบเกษตรทฤษฎีใหม่

หลักสูตรเรียนรู้ : ๑. การทำเกษตรแบบผสมผสาน

๒. การลดต้นทุนการผลิต

๓. การจัดการพื้นที่ตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่หลักสูตรบังคับ

หลักสูตรเสริม : ๑. การทำเกษตรผสมผสาน การปลูกพืชหมุนเวียน

๒. การทำนาข้าว

๓. การจัดการดิน ปุ๋ย

ศูนย์เครือข่าย : จำนวน ๔ ศูนย์

ตารางที่ ๒๑ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสานบ้านดงม่วง ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	การทำเกษตรแบบผสมผสาน ตามแบบเกษตรทฤษฎีใหม่	๕	สำโรง	นายประยุทธ์ ศิริสม	๐๖๔-๘๑๓๓๖๔๔

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๒๐ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่ายตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

- ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๔ กลุ่ม ได้แก่
- กลุ่มแปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๔ บ้านหัวดง ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
 - กลุ่มแปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๑๐ บ้านชีตุน ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
 - กลุ่มแปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๕ บ้านดงม่วง ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

- กลุ่มแปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๑๒ บ้านสำโรงใหม่ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

แผนการผลิตรายกลุ่มของ : กลุ่มแปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๔ บ้านหัวดง ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
ที่อยู่ : หมู่ ๔ บ้านหัวดง ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

กิจกรรม : การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว.....

- เป้าหมายการดำเนินงาน ลดต้นทุนการผลิต จาก ๓,๗๕๐ บาท/ต่อไร่ เป็น ๓,๐๐๐ บาท (๒๐%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๔๐๐ กก./ไร่ เป็น ๔๘๐ กก./ไร่ (๒๐%)
- เป้าหมายรายได้ ๓๕๐,๐๐๐ บาท/ไร่
- ประมาณการใช้จ่าย ๑๐๐,๐๐๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การไถปรับที่นา
๒. การอัดฟางข้าว ลดการเผาในพื้นที่นา

ตารางที่ ๒๒ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๔ บ้านหัวดง ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการ การใช้จ่าย	ประมาณการ รายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
๑. การไถปรับที่นา	←—————→												๑๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐
๒. การอัดฟางข้าว ลดการเผา ในพื้นที่นา	←—————→												๙๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนการผลิตรายกลุ่มของ : กลุ่มแปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๑๐ บ้านขี้ต้อน ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
ที่อยู่ : หมู่ ๑๐ บ้านขี้ต้อน ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

กิจกรรม : การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว.....

- เป้าหมายการดำเนินงาน ลดต้นทุนการผลิต จาก ๓,๗๕๐ บาท/ต่อไร่ เป็น ๓,๐๐๐ บาท (๒๐%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๔๐๐ กก./ไร่ เป็น ๔๘๐ กก./ไร่ (๒๐%)
- เป้าหมายรายได้ ๑๐๐,๐๐๐ บาท/ไร่
- ประมาณการใช้จ่าย ๕๐,๐๐๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การผลิตข้าวเปลือกคุณภาพ
๒. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

ตารางที่ ๒๓ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๑๐ บ้านขี้ตู่ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้	
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
๑. การผลิตข้าวเปลือกคุณภาพ					←									๒๕,๐๐๐	๕๐,๐๐๐
๒. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว					←									๒๕,๐๐๐	๕๐,๐๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนการผลิตรายกลุ่มของ : กลุ่มแปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๕ บ้านดงม่วง ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ที่อยู่ : หมู่ ๕ บ้านดงม่วง ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

กิจกรรม : การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง.....

- เป้าหมายการดำเนินงาน ลดต้นทุนการผลิต จาก ๖,๐๐๐ บาท/ไร่ เป็น ๔,๘๐๐ บาท (๒๐%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๓,๓๐๐ กก./ไร่ เป็น ๓,๘๖๐ กก./ไร่ (๒๐%).....
- เป้าหมายรายได้.....๒๐๐,๐๐๐ บาท/ไร่.....
- ประมาณการรายจ่าย.....๑๐๐,๐๐๐ บาท/ไร่.....

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การผลิตพันธุ์มันสะอาด

ตารางที่ ๒๔ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๑๒ บ้านสำโรงใหม่ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้	
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
๑.การผลิตพันธุ์มันสะอาด	←				→									๑๐๐,๐๐๐	๔๐๐,๐๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนการผลิตรายกลุ่มของ : กลุ่มแปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๑๒ บ้านสำโรงใหม่ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ที่อยู่ : หมู่ ๑๒ บ้านสำโรงใหม่ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

กิจกรรม : การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง.....

- เป้าหมายการดำเนินงาน ลดต้นทุนการผลิต จาก ๖,๐๐๐ บาท/ต่อไร่ เป็น ๔,๘๐๐ บาท (๒๐%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๓,๓๐๐ กก./ไร่ เป็น ๓,๙๖๐ กก./ไร่ (๒๐%)
- เป้าหมายรายได้..... ๒๐๐,๐๐๐ บาท/ไร่.....
- ประมาณการรายจ่าย..... ๑๐๐,๐๐๐ บาท/ไร่.....

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การผลิตพันธุ์มันสะอาด

ตารางที่ ๒๕ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๕ บ้านดงม่วง ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้	
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
๑.การผลิตมัน เส้นสะอาด								←	→					๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๒๖ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ที่	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก(คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ประธาน	เบอร์โทรศัพท์ประธาน
๑	แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๔ บ้านหัวดง ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	ข้าว	๔๘	๖๔๒	นายประเจน นิลรักษา	๐๖๑-๒๒๑๘๕๕๑
๒	แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๑๐ บ้านขี้ตุน ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	ข้าว	๓๐	๖๙๙	นายเรืองสันต์ เทียบเพชร	๐๘๐-๓๕๙๕๕๘๙
๓	แปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๕ บ้านดงม่วง ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	มันสำปะหลัง	๓๐	๔๑๙	นายประยุทธ์ ศิริสม	๐๖๔-๘๑๓๓๖๔๔
๔	แปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๑๒ บ้านสำโรงใหม่ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม	มันสำปะหลัง	๓๐	๓๐๐	นางอำพร ทบอาจ	๐๙๓-๓๔๙๐๙๘๙

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

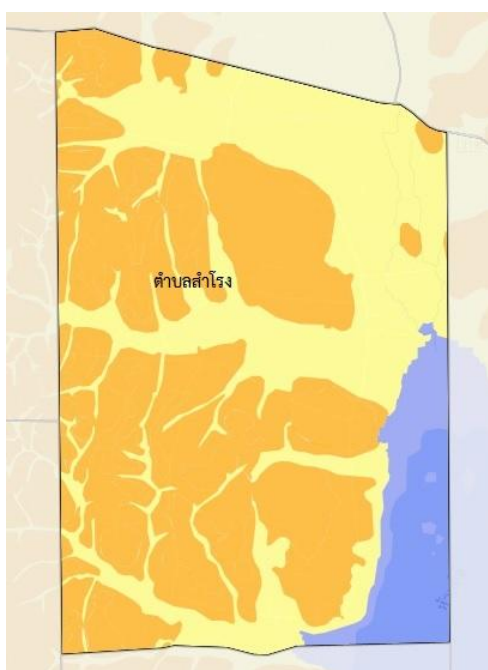
๑) ทรัพยากรดิน

ดินในพื้นที่ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ตารางที่ ๒๗ แสดงทรัพยากรดินตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	-	-
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	๑๗,๗๙๓.๕๑	๕๔.๐๐
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๓,๐๔๗.๗๕	๙.๒๕
กลุ่มชุดดินผสม	-	-
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๑๒,๑๐๘.๔๘	๓๖.๗๕

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘

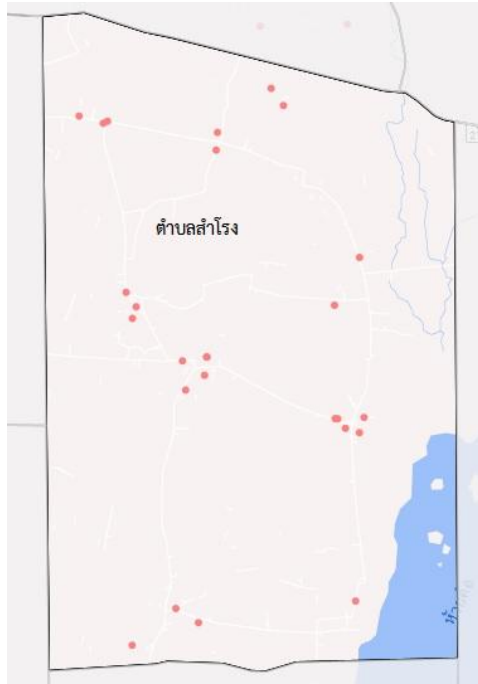
ภาพที่ ๒๑ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒) ทรัพยากรน้ำ

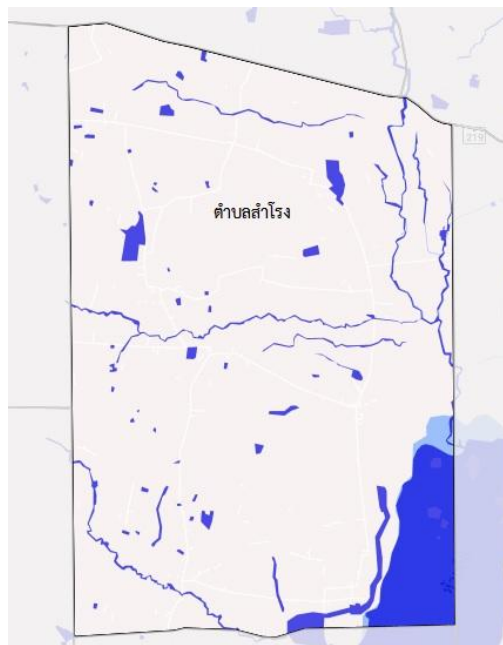
ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณ ๙๐% ของพื้นที่ทั้งหมดนอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาลตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม รวมทั้งสิ้น ๒๖ บ่อ

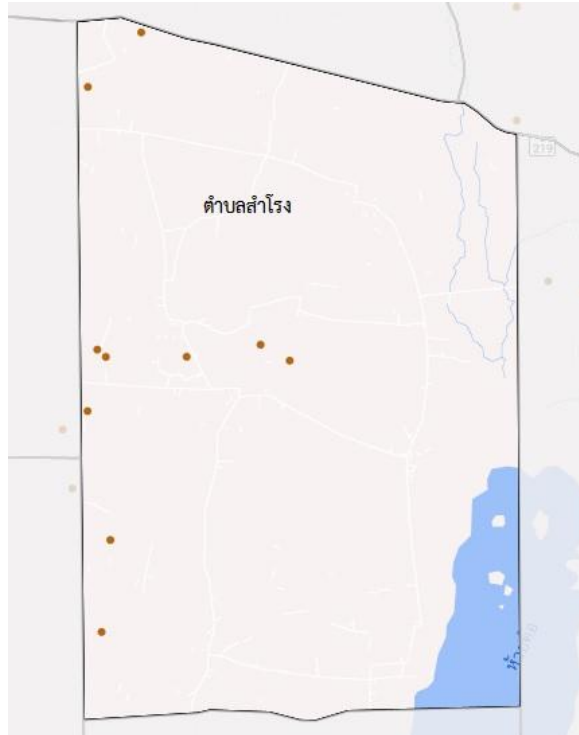

ภาพที่ ๒๒ แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
(ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, พ.ศ. ๒๕๖๘)

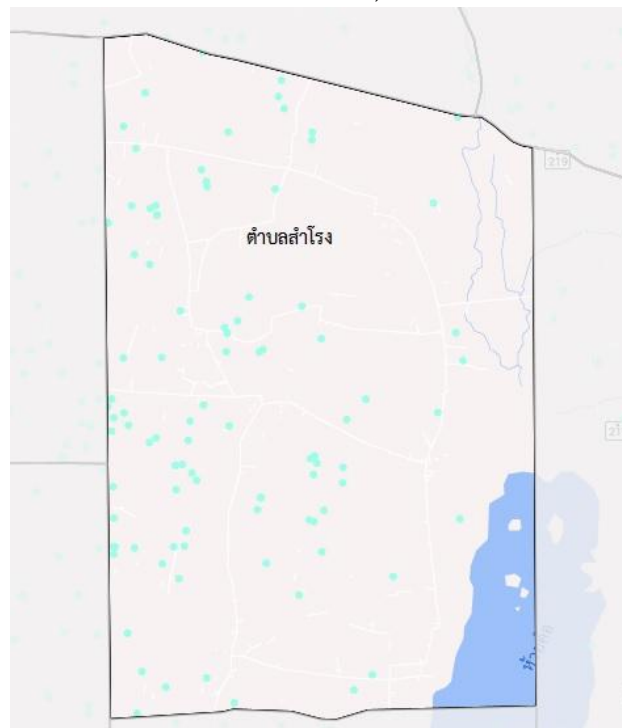
- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบ และในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดินจะได้รับการเติมจากฝน ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรดังนี้ แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน จำนวน ๑๐ แห่ง โครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน ๑๐๐ แห่ง

ภาพที่ ๒๓ แสดงแหล่งน้ำผิวดิน (อ่างเก็บน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติ)
ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
(ที่มา : กรมชลประทาน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ภาพที่ ๒๔ แสดงแหล่งน้ำผิวดิน (แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน)
ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ภาพที่ ๒๕ แสดงแหล่งน้ำผิวดิน (แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน)
ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
(ที่มา : กรมชลประทาน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI

- ไม่มี -

๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ

๑.๔.๑ ข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

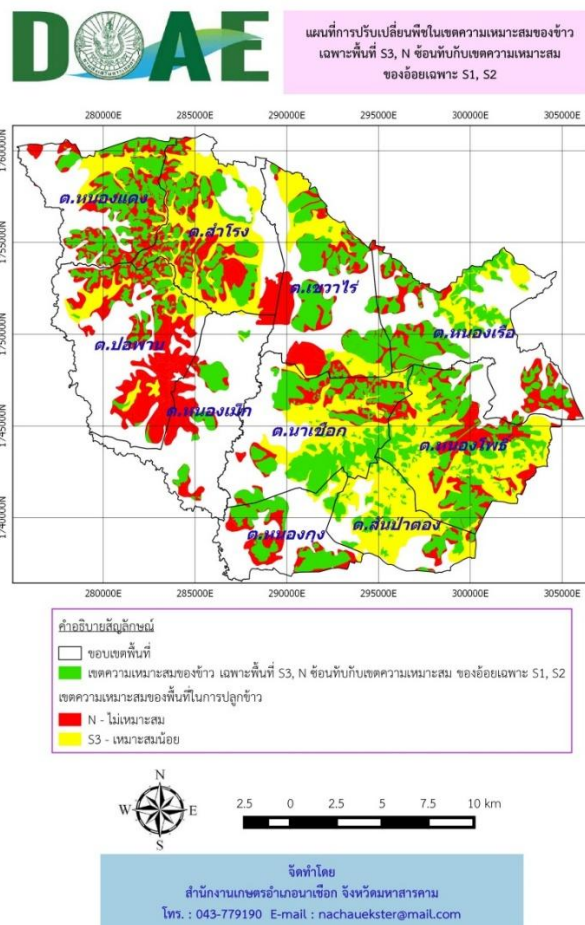
(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวทั้งหมดจำนวน ๓๑,๘๒๙ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๖,๐๗๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๑๐ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๑๒,๐๗๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๙๔ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๓,๖๗๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๙๘

ตารางที่ ๒๘ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

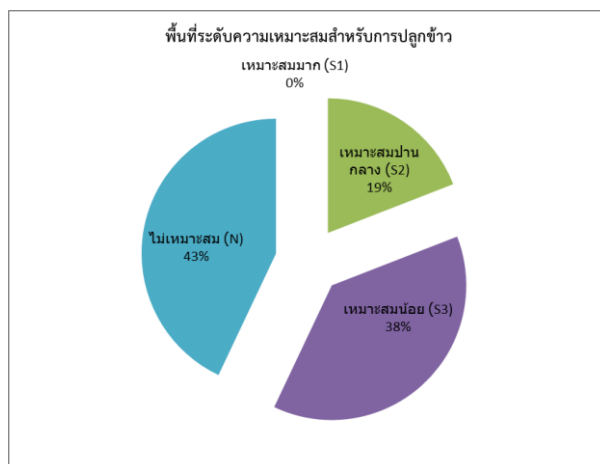
ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
สำโรง	-	๖,๐๗๙	๑๒,๐๗๗	๑๓,๖๗๓	๓๑,๘๒๙

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๒๖ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ภาพที่ ๒๗ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

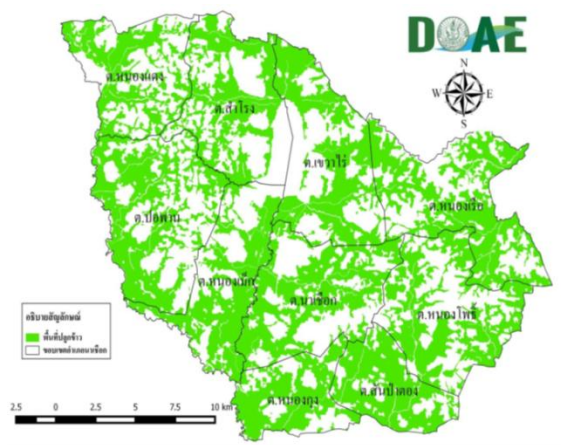
(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๑๙,๐๔๒.๐๐ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ บ้านโพนทราย หมู่ที่ ๒ จำนวน ๒,๑๓๒.๕๐ ไร่ รองลงมา คือ บ้านสำโรงใหม่ หมู่ที่ ๑๒ จำนวน ๒,๐๖๓.๗๕ ไร่ และบ้านสำโรง หมู่ที่ ๑ จำนวน ๑,๙๑๐.๒๕ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๙ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ที่	หมู่ที่	พื้นที่ปลูก.....(ไร่)
๑	๑	๑,๙๑๐.๒๕
๒	๒	๒,๑๓๒.๕๐
๓	๓	๑,๕๑๗.๗๕
๔	๔	๑,๓๙๒.๐๐
๕	๕	๑,๒๕๙.๕๐
๖	๖	๘๑๘.๒๕
๗	๗	๕๕๗.๕๐
๘	๘	๙๒๒.๒๕
๙	๙	๗๗๓.๗๕
๑๐	๑๐	๘๙๒.๐๐
๑๑	๑๑	๑,๑๕๒.๕๐
๑๒	๑๒	๒,๐๖๓.๗๕
๑๓	๑๓	๑,๗๐๘.๗๕
๑๔	๑๔	๑,๔๕๒.๕๐
๑๕	๑๕	๔๘๘.๗๕
รวม		๑๙,๐๔๒.๐๐

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๒๘ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘)

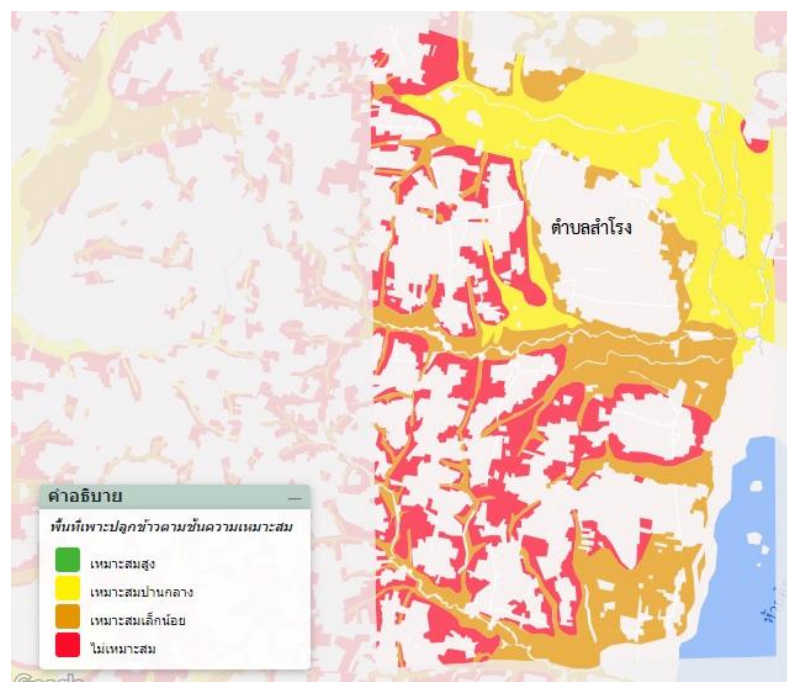
(๓) พื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๑๖,๔๔๘ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน - ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๕,๑๘๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๕๔ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๕,๙๘๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๓๘ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๕,๒๘๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๑๐

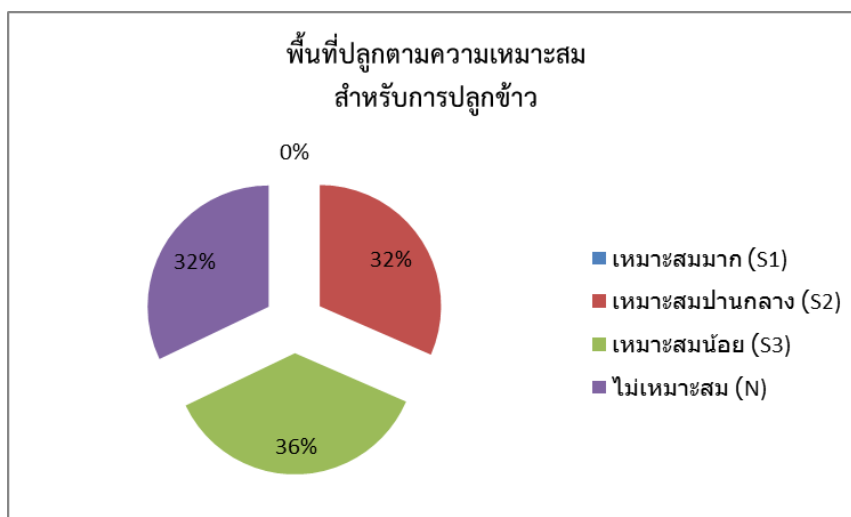
ตารางที่ ๓๐ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
สำโรง	-	๕,๑๘๘	๕,๙๘๐	๕,๒๘๐	๑๖,๔๔๘

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๒๙ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ภาพที่ ๓๐ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

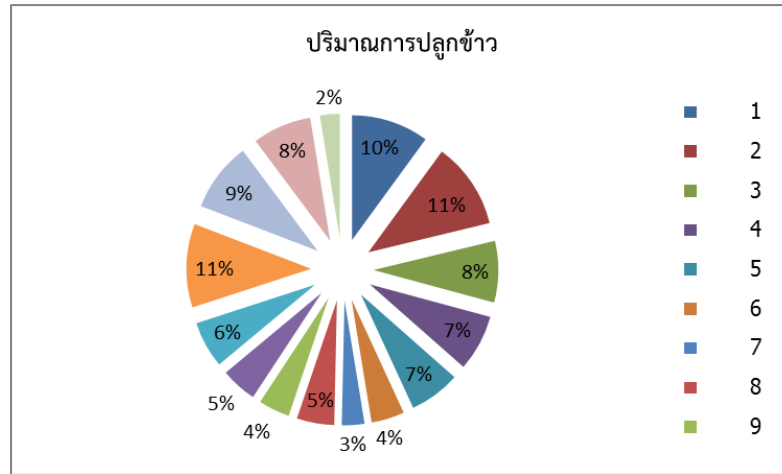
๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน ๑๙,๐๔๒.๐๐ ไร่ ๑,๕๖๗ ครัวเรือน โดยปลูกมากที่สุดคือ บ้านโพนทราย หมู่ที่ ๒ จำนวน ๒,๑๓๒.๕๐ ไร่ รองลงมา คือ บ้านสำโรงใหม่ หมู่ที่ ๑๒ จำนวน ๒,๐๖๓.๗๕ ไร่ และบ้านสำโรง หมู่ที่ ๑ จำนวน ๑,๙๑๐.๒๕ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๑ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

หมู่ที่	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
๑	๑๓๒	๑,๙๑๐.๒๕	๑,๙๑๐.๒๕	๘๐๒.๓๐๕	๐.๔๒
๒	๑๗๑	๒,๑๓๒.๕๐	๒,๑๓๒.๕๐	๘๙๕.๖๕	๐.๔๒
๓	๑๑๒	๑,๕๑๗.๗๕	๑,๕๑๗.๗๕	๖๓๗.๔๕๕	๐.๔๒
๔	๑๓๐	๑,๓๙๒.๐๐	๑,๓๙๒.๐๐	๕๘๔.๖๔	๐.๔๒
๕	๑๒๗	๑,๒๕๙.๕๐	๑,๒๕๙.๕๐	๕๒๘.๙๙	๐.๔๒
๖	๗๗	๘๑๘.๒๕	๘๑๘.๒๕	๓๔๓.๖๖๕	๐.๔๒
๗	๗๑	๕๕๗.๕๐	๕๕๗.๕๐	๒๓๔.๑๕	๐.๔๒
๘	๑๐๐	๙๒๒.๒๕	๙๒๒.๒๕	๓๘๗.๓๔๕	๐.๔๒
๙	๗๔	๗๗๓.๗๕	๗๗๓.๗๕	๓๒๔.๙๗๕	๐.๔๒
๑๐	๖๖	๘๙๒.๐๐	๘๙๒.๐๐	๓๗๔.๖๔	๐.๔๒
๑๑	๙๓	๑,๑๕๒.๕๐	๑,๑๕๒.๕๐	๔๘๔.๐๕	๐.๔๒
๑๒	๑๕๓	๒,๐๖๓.๗๕	๒,๐๖๓.๗๕	๘๖๖.๗๗๕	๐.๔๒
๑๓	๑๑๓	๑,๗๐๘.๗๕	๑,๗๐๘.๗๕	๗๑๗.๖๗๕	๐.๔๒
๑๔	๘๖	๑,๔๕๒.๕๐	๑,๔๕๒.๕๐	๖๑๐.๐๕	๐.๔๒
๑๕	๖๒	๔๘๘.๗๕	๔๘๘.๗๕	๒๐๕.๒๗๕	๐.๔๒
รวม	๑,๕๖๗	๑๙,๐๔๒.๐๐	๑๙,๐๔๒.๐๐	๗๙๙๗.๖๔	๐.๔๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๓๑ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี

ส่วนใหญ่การปลูกข้าวของเกษตรกร จะปลูกข้าวเจ้า พันธุ์ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ ข้าวเหนียว พันธุ์ กข.๖ ข้าวเจ้า พันธุ์ กข.๑๕ โดยส่วนใหญ่เก็บพันธุ์ไว้ใช้เอง และซื้อจากแหล่งต่างๆ ที่จำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว เช่น ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์ข้าวชุมชน โรงสี เป็นต้น

(๒) การเตรียมดิน

การเตรียมดินแยกได้เป็น ๓ ขั้นตอน คือ

- การไถกลบตอซังข้าว หลังการเก็บเกี่ยวช่วงเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม
- การไถตะ ช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม
- การไถแปร ช่วงเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน

(๓) การปลูก

โดยส่วนใหญ่ทำนาหว่าน คิดเป็นร้อยละ ๙๕ มีอัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ สำหรับนาหว่าน ประมาณ ๒๐ - ๒๕ กิโลกรัม/ไร่ เริ่มทำนาหว่าน ช่วงเดือน พฤษภาคม - กรกฎาคม ในส่วนนาดำ คิดเป็นร้อยละ ๕ จะมีการหว่านกล้าในช่วงเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน มีอัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ ประมาณ ๑๐ กิโลกรัม/ไร่ และทำการปักดำช่วงเดือนมิถุนายน - สิงหาคม

(๔) ระบบการให้น้ำ

เป็นการเพาะปลูกโดยอาศัยน้ำฝน หากปีใดมีปริมาณน้ำฝนน้อย ฝนทิ้งช่วง หรือแห้งแล้ง ผลผลิตจะเสียหายเป็นพื้นที่กว้าง

(๕) การดูแลรักษา

- การจัดการดินทำการไถกลบตอซังข้าวหลังการเก็บเกี่ยว
- การสำรวจพื้นที่นาเป็นประจำเพื่อกำจัดวัชพืช และศัตรูพืชต่างๆ อย่างน้อย ๑ ครั้ง/สัปดาห์
- การป้องกันกำจัดโรคที่พบ เช่น โรคไหม้ ป้องกันโดยใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา

(๖) การใส่ปุ๋ย

- การใส่ปุ๋ยคอก เช่น ปุ๋ยมูลโค-กระบือ ที่เลี้ยงเองในช่วงการไถตะ อัตราประมาณ ๒๐๐ - ๕๐๐

กิโลกรัม/ไร่

- การใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๑ ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๖ - ๑๖ - ๘ อัตรา ๒๐ - ๒๕ กิโลกรัม/ไร่ ประมาณ ๒๐ - ๓๐ วันหลังข้าวออก

- การใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๒ ใส่ปุ๋ยยูเรีย (๔๖ - ๐ - ๐) อัตรา ๑๐ กิโลกรัม/ไร่ ที่ระยะกำเนิดช่อดอก หรือ ๓๐ วันก่อนข้าวออกดอก

(๗) การเก็บเกี่ยว

การเก็บเกี่ยวผลผลิตจะทำการเก็บเกี่ยวในช่วง ๒๘-๓๐ วัน หลังวันออกดอก โดยเริ่มเก็บเกี่ยวในช่วงเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม ด้วยรถเกี่ยวนาข้าว และบางส่วนใช้แรงงานคน ตากข้าวให้ความชื้นลดลงเหลือประมาณ ๑๒ - ๑๔ % ก่อนนำผลผลิตที่ได้ไปจำหน่าย และเก็บรักษา

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

เกษตรกรจะนำผลผลิตข้าวที่ได้ไปเก็บรักษาไว้ในยุ้งฉางของตนเอง สำหรับเก็บไว้บริโภคหรือรอการจำหน่าย

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

- ใช้วิธีการเขตกรรมเป็นหลัก โดยการสำรวจพื้นที่นาเป็นประจำเมื่อพบโรคและแมลงศัตรู จะทำการป้องกันกำจัดทันที หากเกษตรกรไม่สามารถทำได้ด้วยตนเอง จะนำพืชที่เป็นโรคและแมลงศัตรูทำลายเข้ามาให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรวินิจฉัย และแนะนำวิธีป้องกันกำจัดที่ถูกต้อง

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีการปลูกข้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวนาปี			เตรียมดิน			ปลูก	ดูแลรักษา				เก็บเกี่ยว	อัดฟาง
			←————→			△	←————→				△	←————→

สัญลักษณ์ ←————→ ช่วงฤดูปลูก △ ปลูกสูงสุด
 ←————→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๓๒ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
 (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีต้นทุนการผลิตข้าว โดยเป็นพื้นที่นอกเขตชลประทานทั้งหมด มีต้นทุนการผลิตข้าว เป็นเงิน ๓,๗๕๐ บาท

ตารางที่ ๓๒ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๗ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

รายการ	ในเขตชลประทาน (บาท/ไร่)	นอกเขตชลประทาน (บาท/ไร่)	หมายเหตุ
ไถกลบตอซัง	-	๒๐๐	
ไถดะ	-	๒๐๐	
ไถแปร	-	๒๐๐	
พันธุ์ข้าว	-	๗๐๐	
ค่าจ้างปลูก (หว่าน)	-	๑๐๐	
ค่าปุ๋ยสูตร ๑๖ - ๑๖ - ๘	-	๗๐๐	

ตารางที่ ๓๒ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๗ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ต่อ)

รายการ	ในเขตชลประทาน (บาท/ไร่)	นอกเขตชลประทาน (บาท/ไร่)	หมายเหตุ
ค่าปุ๋ยสูตร ๔๖ - ๐ - ๐	-	๓๐๐	
ค่าแรงใส่ปุ๋ย	-	๑๐๐	
ค่ารถเกี่ยวข้าว	-	๘๐๐	
ค่าขนส่ง	-	๑๕๐	
ค่าอื่นๆ เช่น เชื้อเพลิง เบ็ดเตล็ดฯ	-	๓๐๐	
รวม	-	๓,๗๕๐	

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

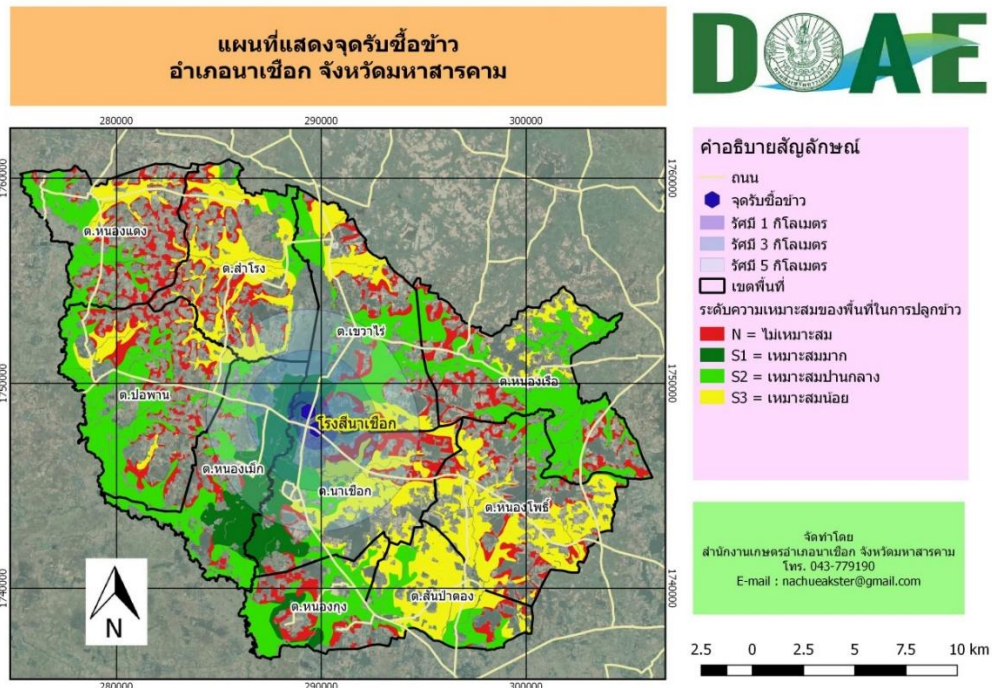
จุดรับซื้อผลผลิต/โรงงานแปรรูป จุดรับซื้อข้าว/โรงงาน ที่มีความสำคัญในอำเภอนาเชือก ประกอบไปด้วยจุดรับซื้อ จำนวน ๓ แห่ง ปริมาณผลผลิตที่เกษตรกรผลิตได้และจำหน่าย ๑๕,๐๐๐๐ ตัน/ปี

(๑) วิธีการตลาด

เกษตรกรส่วนใหญ่จะปลูกข้าวไว้เพื่อการบริโภคภายในครัวเรือน ส่วนที่เหลือจึงจำหน่าย การนำผลผลิตออกมาจำหน่ายของเกษตรกรจะนำมาจำหน่ายเมื่อมีความจำเป็นต้องการใช้เงิน หรือเมื่อข้าวมีราคาสูง โดยเกษตรกรไม่สามารถควบคุมราคาข้าวเองได้ ต้องเป็นไปตามกลไกการตลาดข้าว การจำหน่ายผลผลิตเกษตรกรจะนำเข้ามาขายในแหล่งรับซื้อในตัวอำเภอ

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

จุดรับซื้อผลผลิต/โรงงานแปรรูป จุดรับซื้อข้าว/โรงงาน ที่มีความสำคัญในอำเภอนาเชือก ประกอบไปด้วยจุดรับซื้อ จำนวน ๓ แห่ง

ภาพที่ ๓๓ แสดงแหล่งรับซื้อข้าว อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน ๘๖ ราย

องค์ความรู้ที่ทักษะความชำนาญ

- การลดต้นทุนการผลิตข้าว

- การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๓๓ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านแปลงใหญ่ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นายมา ชาดา	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๒	นางสาวสถิตย์ เทียงดี	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๓	นายสุนทร ออบมาสู่ย	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๔	นางทองทิพย์ ศรีแป้	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๕	นายบุญชวน หินราชา	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๖	นายสำรวย ชาดา	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๗	นายณรงค์ ผมอินทร์	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๘	นางอรวรรณ สีแป้	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๙	นางประไพ คงสามหมอ	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๑๐	นางวงเดือน สีแพน	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๑๑	นางทองสุข ฝ่ายสิงห์	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๑๒	นางอัมพร วงศรีเทพ	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๑๓	นายสมศักดิ์ พลต่าง	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๑๔	นางสาวมาลี เทียงดี	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๑๕	นายเสาร์ จีบส้อม	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๑๖	นางลำไย พรหมชัย	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๑๗	นางสุพรรณิ ศรีความ	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๑๘	นายดาวรุ่ง รุ่งจินดา	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๑๙	นายสัมฤทธิ์ ทศช่วย	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๒๐	นางสุณา ออบมาสู่ย	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๒๑	นางสาวมณี ทบประดิษฐ์	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๒๒	นายสมัย เตื่อยมา	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๒๓	นายชาย แทนกลาง	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๒๔	นายวันทา ทบเทิบ	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๒๕	นางสุภัทร เป็กดี	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่

ตารางที่ ๓๓ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านแปลงใหญ่ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ต่อ)

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๒๖	นายช้วน ทบประดิษฐ์	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๒๗	นายทวีชัย ทับผา	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๒๘	นายเข้มพลอย สีแก้วน้ำใส	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๒๙	นายอาทิตย์ เทียงดี	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๓๐	นางสาวฐิติรัตน์ ชัยกัรติพงษ์	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๓๑	นายบุญเพ็ง มหาอ้น	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๓๒	นางสกิจ เทียงอ่อน	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๓๓	นางสำราญ คำสุวรรณ	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๓๔	นายธีรชัย ไชยหาร	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๓๕	นายทะนง คุณชื่น	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๓๖	นายสันติ ทวยจันทร์	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๓๗	นายนุสิน คุณชื่น	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๓๘	นางสาวอาพร บัวแพ	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๓๙	นายภาคิน สีแก้ว	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๔๐	นายประเจน นิลรักษา	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๔๑	นางสาวบรรดา สีแป้	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๔๒	นายสุวรรณ หลงสิม	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๔๓	นายประยูร อรัศมิ์	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๔๔	นายหนูจิ้น สีแก้ว	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๔๕	นางสาวสายสวาท คำสุวรรณ	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๔๖	นางนาง ทวยมีฤทธิ์	๔	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๑	แปลงใหญ่
๔๗	นางบัวรอง วาปีสา	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๔๘	นายเรืองสันต์ เทียบพิมพ์	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๔๙	นายสมัย จำปาหอม	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๕๐	นายทองลา เทียบช่วง	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๕๑	นางสุนทร ไกรษร	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๕๒	นายไพบุลย์ ทบเทิบ	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๕๓	นายอุดม ปรีเวทัง	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๕๔	นางลัย ณะแดนนอก	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๕๕	นายวิสัย ปะวะธา	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๕๖	นางเสาร์ มุ่งชู	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๕๗	นายนิพร เทียบภา	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่

ตารางที่ ๓๓ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านแปลงใหญ่ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ต่อ)

๕๘	นายประวัตติ เทียงปัด	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๕๙	นายทองสุข โนนพล	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๖๐	นางสาวทองคำ ปะวันโน	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๖๑	นางจันเพ็ญ ปริกานั่ง	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๖๒	นางสาวพุด มุ่งชัยสงค์	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๖๓	นางฉวีวรรณ ปะวะธา	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๖๔	นางสีดา โพธิ์รินทร์	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๖๕	นางมะลิวัลย์ ประวิวันตา	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๖๖	นางทองเรียบ ปะทีโก	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๖๗	นางจอมศรี คุ่มสุวรรณ	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๖๘	นายบา ทองสุข	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๖๙	นางแสงจันทร์ สมบัติศิริ	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๗๐	นางสั้น อุบลลา	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๗๑	นายบุญเลิศ วงษาจันทร์	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๗๒	นางสาวมลิวรรณ เทียบเพชร	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๗๓	นางสาวสมหมาย ลาดเหลา	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๗๔	นางสวย ปะทะกะ	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๗๕	นางผองสี โนนพล	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๗๖	นางลัด ทองสุข	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๗๗	นายจำรัส ทองยุค	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๗๘	นายประจักษ์ ปะทังวา	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๗๙	นางบังออน ปาติโต	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๘๐	นายเคน อุตรัตน์	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๘๑	นางปราณี โพธิ์รินทร์	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๘๒	นายเสงี่ยม โพธิ์รินทร์	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๘๓	นายสุทัศน์ ปะวะโน	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๘๔	นายธนชัย มุ่งชัยสงค์	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๘๕	นายสำราญ ปะวะธา	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๘๖	นายจำรัส เศษวิสัย	๑๐	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๑.๔.๒ ชนิดสินค้า มันสำปะหลัง

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

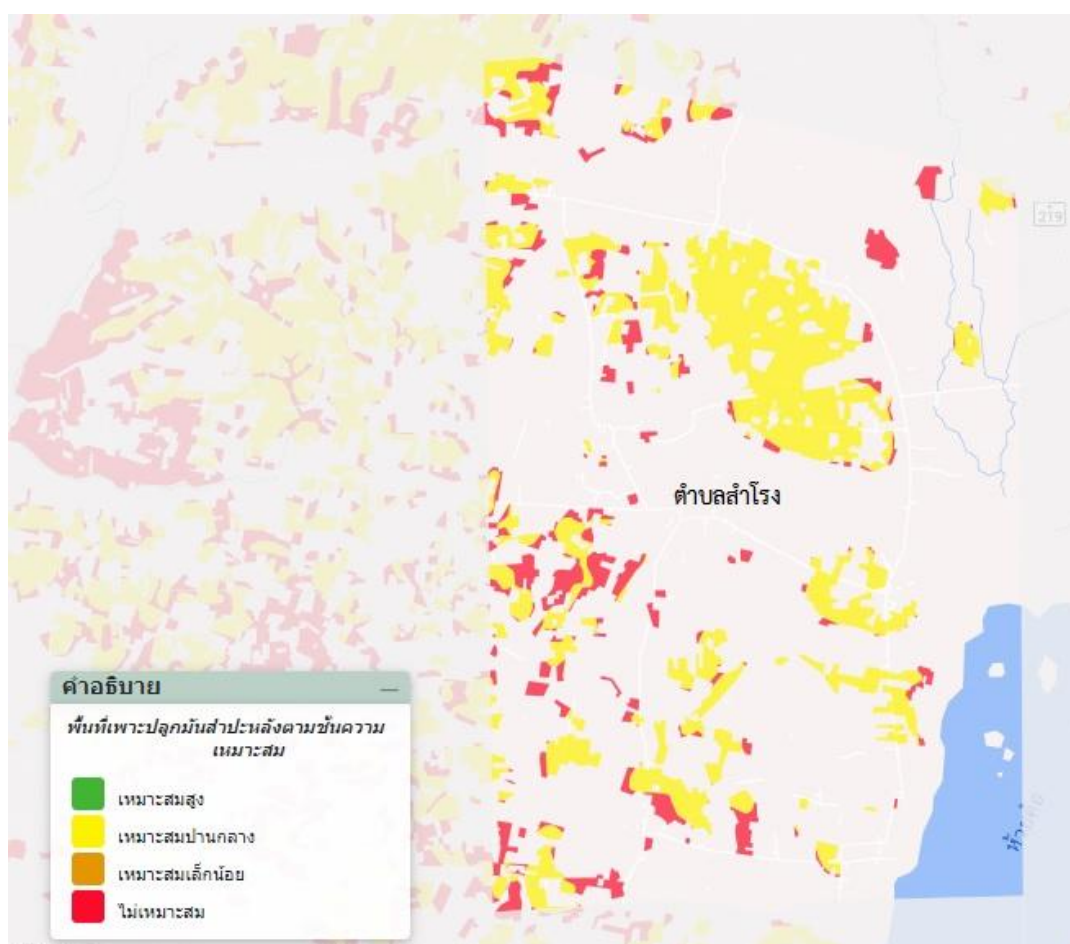
(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกมันสำปะหลังทั้งหมด จำนวน ๕,๘๘๘ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๔,๔๘๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๑๔ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑,๔๐๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๘๖

ตารางที่ ๓๔ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
สำโรง	-	๔,๔๘๓	-	๑,๔๐๕	๕,๘๘๘

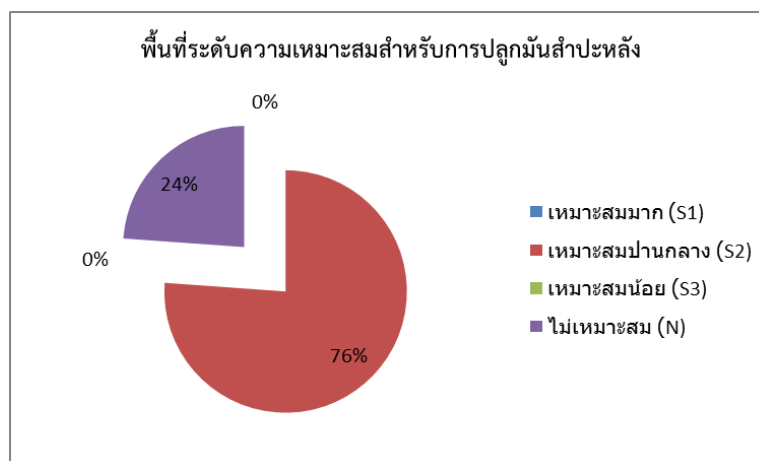
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ภาพที่ ๓๔ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง

ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ภาพที่ ๓๕ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกมันสำปะหลัง
ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘)

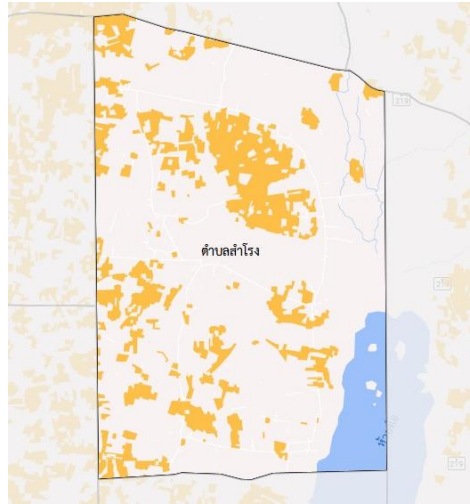
(๒) พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง

ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง จำนวน ๔,๓๗๐ ไร่ โดยปลูกมากที่สุด คือ บ้านดงม่วง หมู่ ๕ จำนวน ๗๐๕.๕ ไร่ รองลงมา คือ บ้านเหล่ากว้าง หมู่ ๙ จำนวน ๔๖๖.๕ ไร่ และบ้านหัวดง หมู่ ๔ จำนวน ๓๒๔.๒๕ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๕ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ที่	หมู่	พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง (ไร่)
๑	๑	๓๔๔
๒	๒	๒๙๐
๓	๓	๓๐๔.๗๕
๔	๔	๓๒๔.๒๕
๕	๕	๗๐๕.๕
๖	๖	๖๔
๗	๗	๒๐๘.๕
๘	๘	๒๗๓
๙	๙	๔๖๖.๕
๑๐	๑๐	๙๓
๑๑	๑๑	๓๑๓.๕
๑๒	๑๒	๓๓๒.๗๕
๑๓	๑๓	๓๑๓.๒๕
๑๔	๑๔	๒๙๐.๒๕
๑๕	๑๕	๔๖.๗๕
รวม		๔,๓๗๐

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ภาพที่ ๓๖ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

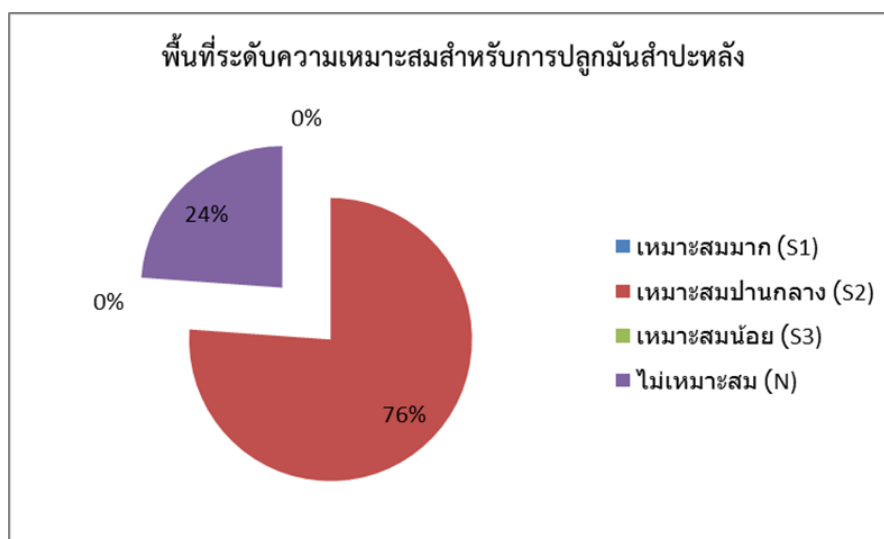
(๓) พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคามมีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๕,๘๘๘ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะปานกลาง (S๒) จำนวน ๔,๔๘๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๑๔ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑,๔๐๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๘๖

ตารางที่ ๓๖ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม ปลูกมันสำปะหลัง ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง (ไร่)				รวมพื้นที่ทั้งหมด
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	
สำโรง	-	๔,๔๘๓	-	๑,๔๐๕	๕,๘๘๘

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ภาพที่ ๓๗ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

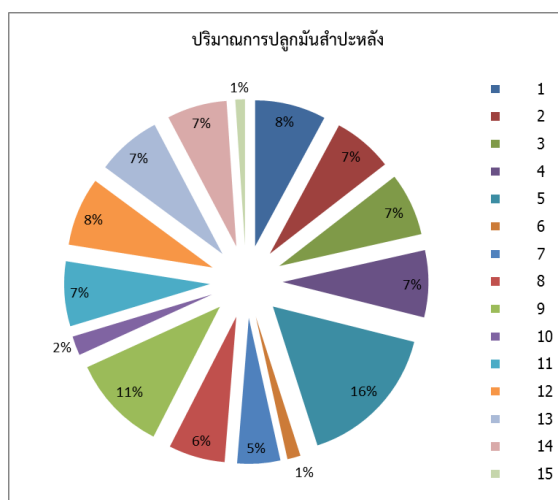
๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่การปลูกมันสำปะหลัง จำนวน ๔,๓๗๐ ไร่ โดยปลูกมากที่สุด คือ บ้านดงม่วง หมู่ ๕ จำนวน ๗๐๕.๕ ไร่ รองลงมา คือ บ้านเหล่ากว้าง หมู่ ๙ จำนวน ๔๖๖.๕ ไร่ และบ้านหัวดง หมู่ ๔ จำนวน ๓๒๔.๒๕ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๗ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

หมู่	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
๑	๓๓	๓๔๔	๓๔๔	๑๑๕๒.๔	๓.๓๕
๒	๒๘	๒๙๐	๒๙๐	๙๗๑.๕	๓.๓๕
๓	๓๐	๓๐๔.๗๕	๓๐๔.๗๕	๑๐๒๐.๙๑	๓.๓๕
๔	๓๖	๓๒๔.๒๕	๓๒๔.๒๕	๑๐๘๖.๒๔	๓.๓๕
๕	๗๐	๗๐๕.๕	๗๐๕.๕	๒๓๖๓.๔๓	๓.๓๕
๖	๙	๖๔	๖๔	๒๑๔.๔	๓.๓๕
๗	๓๐	๒๐๘.๕	๒๐๘.๕	๖๙๘.๔๗๕	๓.๓๕
๘	๔๑	๒๗๓	๒๗๓	๙๑๔.๕๕๕	๓.๓๕
๙	๕๘	๔๖๖.๕	๔๖๖.๕	๑๕๖๒.๗๘	๓.๓๕
๑๐	๑๑	๙๓	๙๓	๓๑๑.๕๕๕	๓.๓๕
๑๑	๓๒	๓๑๓.๕	๓๑๓.๕	๑๐๕๐.๒๓	๓.๓๕
๑๒	๔๒	๓๓๒.๗๕	๓๓๒.๗๕	๑๑๑๔.๗๑	๓.๓๕
๑๓	๓๓	๓๑๓.๒๕	๓๑๓.๒๕	๑๐๔๙.๓๙	๓.๓๕
๑๔	๓๐	๒๙๐.๒๕	๒๙๐.๒๕	๙๗๒.๓๓๘	๓.๓๕
๑๕	๑๐	๔๖.๗๕	๔๖.๗๕	๑๕๖.๖๑๓	๓.๓๕
รวม	๔๙๓	๔,๓๗๐	๔,๓๗๐	๑๔,๖๓๙.๕๐	๓.๓๕

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ภาพที่ ๓๘ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี

เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้พันธุ์ในท้องถิ่น โดยการใช้พันธุ์ในแปลงของตนเองเป็นส่วนใหญ่ หากมีการขนย้ายหรือซื้อมาจากแหล่งที่มีการซื้อมาจากจังหวัดใกล้เคียง เช่น ขอนแก่น บุรีรัมย์ นครราชสีมา พันธุ์ที่นิยมปลูกคือ พันธุ์เกษตรศาสตร์ ๕๐ พันธุ์ระยอง ๗๒ พันธุ์ห้วยบง ๖๐ พันธุ์พวงเพชร เป็นต้น

(๒) การเตรียมดิน

หากดินที่ทำการเพาะปลูกมันติดต่อกันหลายปีควรปรับปรุงดิน เพื่อรักษาระดับผลผลิตในระยะยาวด้วยการใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักเปลือกมันชนิดเก่าค้างปี (จากโรงแปงทั่วไป) ที่หาได้ในท้องถิ่น หรือปลูกพืชตระกูลถั่วต่างๆ หมุนเวียนบำรุงดิน ในกรณีที่พื้นที่ประเภทหญ้าคา ควรใช้ยาราวด์อัฟ หรือเครื่องถั่วต่างๆ ควรใช้ยาสตาร์เรนฉีดพ่นยาจำกัดเสียก่อนการไถ จากนั้นไถครั้งแรกโดยไถกลบวัชพืชก่อนปลูกด้วยผาน ๓ (อย่าเผาทำลายวัชพืช) ให้ลึกประมาณ ๒๐ - ๓๐ ซม. แล้วทิ้งระยะไว้ประมาณ ๒๐ - ๓๐ วัน เพื่อหมักวัชพืชเป็นปุ๋ยในดินต่อไป ไถพรวนด้วยผาน ๗ อีก ๑ - ๒ ครั้ง ตามความเหมาะสม และรีบปลูกโดยเร็ว ในขณะที่ดินยังมีความชื้นอยู่

(๓) การปลูก

ใช้ท่อนพันธุ์มันที่สด อายุ ๑๐-๑๒ เดือน ตัดทิ้งไว้ไม่เกินประมาณ ๑๕ วัน โดยตัดให้มีความยาวประมาณ ๒๐ ซม. มีตาไม่น้อยกว่า ๕ ตา เพื่อป้องกันเชื้อราและแมลง ควรจุ่มท่อนพันธุ์ในยาแคปแทน ๑.๖ ซีต (๑๖๐ กรัม) ผสมร่วมกับมาลาไอออน ๒๐ ซีซี ในน้ำ ๒๐ ลิตร ประมาณ ๕ นาที ก่อนปลูก

ปลูกเป็นแถวแนวตรง เพื่อสะดวกในการบำรุงรักษาและกำจัดวัชพืช โดยใช้ระยะระหว่างแถว ๑.๒๐ เมตร ระยะระหว่างต้น ๘๐ ซม. และปักท่อนพันธุ์ให้ตั้งตรงลึกในดินประมาณ ๑๐ ซม.

(๔) ระบบการให้น้ำ

อาศัยน้ำฝน และความชุ่มชื้นในดิน

(๕) การดูแลรักษา

สำหรับการปลูกในฤดูฝน สภาพดินชื้น ควรฉีดยาคุมวัชพืชด้วยยาไดยูรอน (คาแม็กซ์) หลังจากการปลูกทันที ไม่ควรเกิน ๓ วัน หรือก่อนต้นมันงอก หากฉีดหลังต้นมันงอกอาจทำให้ต้นมันเสียหายได้ ใช้น้ำในอัตรา ๖ ซีต (๖๐๐ กรัม) ผสมน้ำ ๒๐๐ ลิตร ฉีดพ่นได้ประมาณ ๑ ไร่ครั้ง

(๖) การใส่ปุ๋ย

กำจัดวัชพืช ครั้งที่ ๑ ประมาณ ๓๐ - ๔๕ วัน หลังการปลูก โดยใช้รถไถเล็กเดินตาม หรืองานพรวนกำจัดวัชพืช ติดท้ายรถแทรกเตอร์ พร้อมทั้งใส่ปุ๋ย ๑๕ - ๑๕ - ๑๕ อัตรา ๒๕ - ๕๐ กก./ไร่ ห่างจากต้นมัน ๑ คืบ (๒๐ ซม.) จากนั้นใช้จอบกำจัดวัชพืชส่วนที่เหลือพร้อมกับกลบปุ๋ยไปด้วย หรือใส่ปุ๋ยโดยการขุดหลุมห่างจากโคนต้น ๑ คืบ แล้วกลบดินตามก็ได้ ข้อสำคัญควรใส่ปุ๋ยขณะที่ดินมีความชื้นอยู่ กำจัดวัชพืช ครั้งที่ ๒ ประมาณ ๖๐ - ๗๐ วัน หลังการปลูก โดยปฏิบัติเช่นเดียวกันกับครั้งแรก กำจัดวัชพืช ครั้งที่ ๓ ตามความจำเป็น โดยใช้จอบถาก หรือฉีดพ่นด้วยยากำจัดวัชพืช (ควรใช้ฝักครอบหัวฉีด เพื่อป้องกันไม่ให้ยาโดนตาและลำต้นมัน)

(๗) การเก็บเกี่ยว

ทำการเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังในช่วงอายุที่เหมาะสม คือ ประมาณ ๑๐-๑๒ เดือน พร้อมทั้งวางแผนการเตรียมท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง เพื่อการปลูกในคราวต่อไปส่วนของต้นมันสำปะหลังที่ไม่ใช้ เช่น ใบ กิ่ง ก้าน หรือ ลำต้น ควรสับทิ้งไว้ในแปลง เพื่อให้เป็นปุ๋ยพืชสดในดินต่อไป

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีการปลูกมันสำปะหลัง ดังนี้

ชื่อสินค้า	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
มันสำปะหลัง	เตรียมดิน			ปลูก		ดูแลรักษา						เก็บเกี่ยว
	←————→			←△————→		←————→						←▽————→

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๓๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมันสำปะหลังใน ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง โดยเป็นพื้นที่นอกเขตชลประทานทั้งหมด มีต้นทุนการผลิต เป็นเงิน ๖,๔๒๐ บาท

ตารางที่ ๓๘ แสดงต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง ปี ๒๕๖๘ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

รายละเอียดต้นทุนการผลิต/รายได้	จำนวนเงิน (บาท)
๑. การเตรียมดิน	
- ค่าไถตะ๒๐๐.....บาท/ไร่
- ค่าไถแปร๒๐๐.....บาท/ไร่
- ค่าयर่องปลูก๒๐๐.....บาท/ไร่
รวมต้นทุนการเตรียมดิน (๑)๖๐๐.....บาท/ไร่
๒. การปลูก	
- ค่าท่อนพันธุ์ จำนวน.....๒,๔๐๐.....ท่อน/ไร่๑,๐๐๐.....บาท/ไร่
- ค่าจ้างปลูก๖๐๐.....บาท/ไร่
รวมต้นทุนการปลูก (๒)๑,๖๐๐.....บาท/ไร่
๓. การกำจัดวัชพืช	
- ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช๖๐๐.....บาท/ไร่
- ค่าจ้างพ่นสารเคมีกำจัดวัชพืช๑๐๐.....บาท/ไร่
รวมต้นทุนการกำจัดวัชพืช (๓)๗๐๐.....บาท/ไร่
๔. การใช้ปุ๋ย	
- ค่าปุ๋ยสูตร ๑๖-๘-๑๖ หรือ ๑๕-๑๕-๑๕ (ใส่ ๒ รอบ)๑,๒๐๐.....บาท/ไร่
- ค่าปุ๋ยมูลไก่คลุกดิน๘๐๐.....บาท/ไร่
- ค่าแรงงานใส่ปุ๋ย (๒ครั้ง ใส่เอง)-.....บาท/ไร่
รวมต้นทุนการใช้ปุ๋ย (๔)๒,๐๐๐.....บาท/ไร่
๕. การกำจัดศัตรูพืช	
- สารเคมีฆ่าท่อนพันธุ์๕๐.....บาท/ไร่
รวมต้นทุนการกำจัดศัตรูพืช (๕)๕๐.....บาท/ไร่

ตารางที่ ๓๘ แสดงต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง ปี ๒๕๖๔ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ต่อ)

รายละเอียดต้นทุนการผลิต/รายได้	จำนวนเงิน (บาท)
๖. การเก็บเกี่ยว	
- ค่าจ้างแรงงานเก็บเกี่ยว๖๐๐.....บาท/ไร่
รวมค่าใช้จ่ายเก็บเกี่ยว (๖)๖๐๐.....บาท/ไร่
๗. การขนส่ง	
- ค่าขนส่ง๘๗๐.....บาท/ไร่
รวมค่าใช้จ่ายในการขนส่ง (๗)๘๗๐.....บาท/ไร่
๘. รวมต้นทุน ((๑)+(๒)+(๓)+(๔)+(๕)+(๖)+(๗))๖,๔๒๐.....บาท/ไร่
สรุปรายได้เกษตรกร	
- ๑. ผลผลิตที่ได้รับ๓,๐๐๐.....กก./ไร่
- ๒. ราคาที่ขายได้๒.๒๐.....บาท/กก.
- รวมรายได้ ๑. x ๒. = ๓.๖,๖๐๐.....บาท/ไร่
- ต้นทุน (ข้อ ๘) = ๔.๖,๔๒๐.....บาท/ไร่
- กำไร (๓. - ๔.)๑๘๐.....บาท/ไร่

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

ความต้องการผลิตมันสำปะหลังในประเทศมีแนวโน้มขยายตัวเฉลี่ย ๓.๐ - ๔.๐% ต่อปี โดยมีแรงหนุนหลักมาจาก (๑) อุตสาหกรรมอาหารที่คาดว่าจะขยายตัวได้ ๓.๕ - ๔.๐% ต่อปี ในช่วงปี ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗ ตามการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจหลังสถานการณ์ COVID - ๑๙ คลี่คลายลง (ข้อมูลจาก Euromonitor) (๒) ความต้องการใช้เอทานอลมีแนวโน้มขยายตัวตามความต้องการใช้น้ำมันแก๊ซโซฮอล์ E๒๐ และ E๘๕ จากนโยบายสนับสนุนของภาครัฐ ประกอบกับการให้ความสำคัญด้านสุขอนามัยที่มากขึ้นของประชาชน ซึ่งกระตุ้นความต้องการแอลกอฮอล์ หรือผลิตภัณฑ์ที่มีแอลกอฮอล์เป็นส่วนประกอบ และ (๓) อุตสาหกรรมเอทานอลที่หันมาใช้มันสำปะหลัง น้ำมัน และน้ำแป้งมันสำปะหลัง เป็นวัตถุดิบมากขึ้นแทนปริมาณอ้อยและกากน้ำตาลที่ลดลงและมีราคาเพิ่มสูงขึ้น

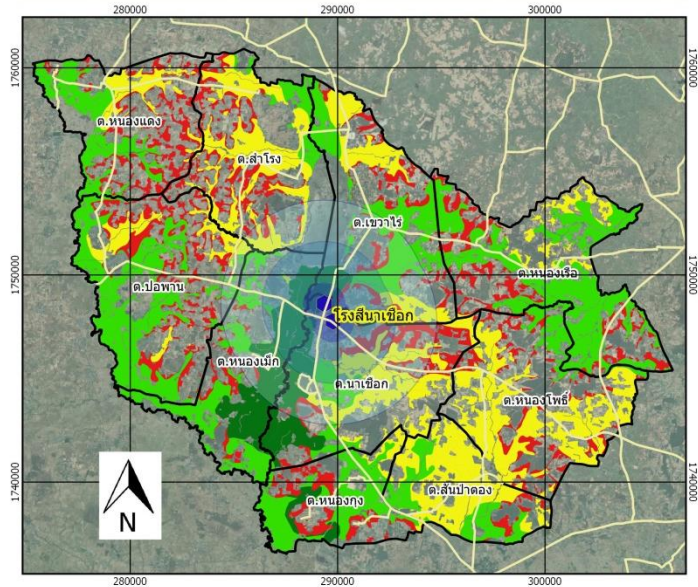
(๑) วิธีการตลาด

ผลประกอบการปรับตัวดีขึ้นจากราคารับซื้อหัวมันสดที่สูงขึ้น โดยต้นทุนการเพาะปลูกมีทิศทางทรงตัว ขณะที่ความต้องการวัตถุดิบหัวมันสดจากภาคอุตสาหกรรมมีแนวโน้มเติบโตต่อเนื่อง ประกอบกับมาตรการภาครัฐในการรักษาเสถียรภาพของอุตสาหกรรมมันสำปะหลัง (อาทิ โครงการประกันรายได้ สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ มาตรการอุดหนุนปริมาณผลผลิต) ทำให้เกษตรกรมีโอกาสทำกำไรได้เพิ่มขึ้น

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีโรงงานแหล่งรับซื้อผลผลิตมันสำปะหลัง รวมจำนวน ๒

แห่ง

ภาพที่ ๔๐ แสดงแหล่งรับซื้อน้ำมันสำปะหลัง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลลำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน ๖๑ ราย

องค์ความรู้ที่ทักษะความชำนาญ

- การลดต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง
- การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๓๙ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านแปลงใหญ่ ตำบลลำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นางทองมา คงทอง	๕	ลำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๒	นางภู เทียงธรรม	๕	ลำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๓	นางคำพอง เทียงแก๊ส	๕	ลำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๔	นางคำเบา นิวงษา	๕	ลำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๕	นายเรืองศักดิ์ อันชื่น	๕	ลำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๖	นางแฉ่ง ทบเทิบ	๕	ลำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๗	นางน้อย คงทอง	๕	ลำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๘	นางสาคร นามมุงคุณ	๕	ลำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๙	นางสมจิตร ฝ้ายสิงห์	๕	ลำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๑๐	นางหนูนา ชินสี	๕	ลำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๑๑	นางบัวรวม เทียบพิมพ์	๕	ลำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่

ตารางที่ ๓๙ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านแปลงใหญ่ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ต่อ)

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑๒	นางสาคร วงศ์คำจันทร์	๕	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๑๓	นางคำภา เทียงท่า	๕	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๑๔	นางพะเยา ทวยตง	๕	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๑๕	นายสุนา เทียบพิมพ์	๕	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๑๖	นางนงนุช โนนแสน	๕	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๑๗	นางคำหมอง แก้ววิเศษ	๕	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๑๘	นางสถิตย์ เทียบพิมพ์	๕	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๑๙	นางบัวทอง ภาชนะโน	๕	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๒๐	นางเจษฎา สิริชัย	๕	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๒๑	นางพรพรรณ ขวัญนอน	๕	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๒๒	นายคำมูล ชินสี	๕	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๒๓	นางสุจิตรา จันท	๕	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๒๔	นายประทีป จันท	๕	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๒๕	นายแดน ทับผา	๕	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๒๖	นายวีรพงษ์ อ้นชื่น	๕	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๒๗	นายบุญช่วย แทนคอน	๕	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๒๘	นางสาวดวงใจ วงศ์คำจันทร์	๕	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๒๙	นางสำลี เทือกดอกไม้	๕	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๓๐	นายประยุทธ์ ศิริสม	๕	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๓๑	นายวีรพงษ์ พิมพ์ประเสริฐ	๕	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๒	แปลงใหญ่
๓๒	นางอำพร ทบอาจ	๑๒	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๓	แปลงใหญ่
๓๓	นางยุภาพร ปะวะธา	๑๒	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๓	แปลงใหญ่
๓๔	นางรัตนาพร อุตร์ศรี	๑๒	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๓	แปลงใหญ่
๓๕	นางบุหงา เที่ยงโฮม	๑๒	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๓	แปลงใหญ่
๓๖	นายอารีย์ เกตชาติ	๑๒	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๓	แปลงใหญ่
๓๗	นางบังอรอน เทียงปา	๑๒	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๓	แปลงใหญ่
๓๘	นางสาวสมภาร เทียบพิมพ์	๑๒	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๓	แปลงใหญ่
๓๙	นางอุไล นิกชอบ	๑๒	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๓	แปลงใหญ่
๔๐	นางสมจิตร เทียบโพธิ์	๑๒	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๓	แปลงใหญ่
๔๑	นางสุพรรณิ ทบมาตร	๑๒	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๓	แปลงใหญ่
๔๒	นายสุวิตร เทียบมาก	๑๒	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๓	แปลงใหญ่
๔๓	นางหอมจันทร์ เทียบฤทธิ์	๑๒	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๓	แปลงใหญ่

ตารางที่ ๓๙ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านแปลงใหญ่ ตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม (ต่อ)

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๔๔	นางเกษร ทบแป	๑๒	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๓	แปลงใหญ่
๔๕	นางบุญทัน ปะทุมโช	๑๒	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๓	แปลงใหญ่
๔๖	นางสนิต อุ่นทานนท์	๑๒	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๓	แปลงใหญ่
๔๗	นางเงิน พลไฮสง	๑๒	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๓	แปลงใหญ่
๔๘	นางบุบผา ไชยมาตร	๑๒	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๓	แปลงใหญ่
๔๙	นางบุคดี พรหมสุวรรณ	๑๒	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๓	แปลงใหญ่
๕๐	นางนาง พลสอน	๑๒	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๓	แปลงใหญ่
๕๑	นายทองทิพย์ เดชบุรีรัมย์	๑๒	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๓	แปลงใหญ่
๕๒	นางทองใส มุ่งชู	๑๒	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๓	แปลงใหญ่
๕๓	นางละเอียด ลงคำ	๑๒	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๓	แปลงใหญ่
๕๔	นางทองดี แก่นวงศ์	๑๒	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๓	แปลงใหญ่
๕๕	นางดำ ปะทั่งวา	๑๒	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๓	แปลงใหญ่
๕๖	นางทองสุน โคฮาด	๑๒	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๓	แปลงใหญ่
๕๗	นางพิกุล มุ่งชู	๑๒	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๓	แปลงใหญ่
๕๘	นางหนูหลา ทับผา	๑๒	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๓	แปลงใหญ่
๕๙	นางปวีณา แสงสีจันทร์	๑๒	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๓	แปลงใหญ่
๖๐	นางมะลิ ตั้งชัยภูมิ	๑๒	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๓	แปลงใหญ่
๖๑	นายวิเชียร แก้วกาสี	๑๒	สำโรง	นาเชือก	๒๕๖๓	แปลงใหญ่

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาเชือก, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๔๐ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและ การตลาด ๑. ข้าว ๒. มันสำปะหลัง ๓. อ้อย	๑. ภัยพิบัติ (แล้ง/น้ำท่วม) ๒. การระบาดของโรคและแมลง ๓. ต้นทุนการผลิตสูง ๔. ขาดแคลนแหล่งเงินทุน ๕. ราคาตกต่ำ ไม่แน่นอน ๖. เกษตรกรสูงอายุ	๑. พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่เข้ามาช่วยเหลือเกษตรกรรุ่นเก่า ๒. ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการส่งเสริมการปฏิบัติ ๓. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ต้นแบบเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการผลิต ที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร รวมทั้งการสร้างต้นแบบในการปฏิบัติที่เหมาะสมเพื่อสร้างแรงจูงใจและให้เกษตรกรเกิดความเชื่อมั่นในการตัดสินใจปฏิบัติตาม	ทุกหมู่บ้าน	มาก
ด้านเกษตรกรและองค์กร เกษตรกร ๑. ข้าว ๒. มันสำปะหลัง ๓. อ้อย	๑. ภัยพิบัติ (แล้ง) ๒. การระบาดของโรคและแมลง ๓. ต้นทุนการผลิตสูง ขาด เกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ใน การปลูกพืช	๑. พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่เข้ามาช่วยเหลือเกษตรกรรุ่นเก่า ๒. ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการส่งเสริมการปฏิบัติ ๓. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ต้นแบบเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการผลิต ที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร รวมทั้งการสร้างต้นแบบในการปฏิบัติที่เหมาะสมเพื่อสร้างแรงจูงใจและให้เกษตรกรเกิดความเชื่อมั่นในการตัดสินใจปฏิบัติตาม	ทุกหมู่บ้าน	มาก
ด้านการแปรรูปผลผลิต และผลิตภัณฑ์ ๑. ข้าว ๒. มันสำปะหลัง ๓. ขาดเครื่องมือวัสดุ อุปกรณ์ ๒. ขาดมาตรฐานการรับรอง	๑. ภัยพิบัติ (แล้ง) ๒. การระบาดของโรคและแมลง ๓. ต้นทุนการผลิตสูง ๔. ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ ๒.	๑. สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร ๒. สนับสนุนการผลิตสู่การรับรองมาตรฐาน ๓. วางแผนการผลิตทั้งในส่วนด้านการปลูกพืชและการแปรรูปให้ สอดคล้องกัน ๔. สร้างแรงจูงใจและการรับรู้ให้เกษตรกรเห็นถึงความแตกต่างของราคา ก่อนการแปรรูปและหลังแปรรูปจำหน่าย	กลุ่มแปลงใหญ่/กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพ และวิสาหกิจชุมชน	ปานกลาง

๒.๑ การวิเคราะห์จุดแข็ง – จุดอ่อน – โอกาส – อุปสรรค

- จุดแข็ง (Strengths : S)

๑. พื้นที่บางหมู่บ้านมีแหล่งน้ำธรรมชาติ / หนองน้ำ , สระน้ำ
๒. หลังฤดูกาลเก็บเกี่ยวสามารถปลูกพืชฤดูแล้งได้
๓. เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่เพาะปลูกเป็นของตนเอง
๔. มีวัฒนธรรมอันดีงาม ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมาก
๕. เกษตรกรมีความกระตือรือร้นที่จะเปลี่ยนแปลง
๖. มีกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มอาชีพที่เข้มแข็ง เป็นกลุ่มเป้าหมายส่งเสริมได้

- จุดอ่อน (Weakness : w)

๑. พื้นดินขาดความอุดมสมบูรณ์
๒. ไม่มีระบบชลประทานที่ทั่วถึง
๓. ส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตร
๔. ขาดแคลนพันธุ์ดีในการเพาะปลูก
๕. ขาดอำนาจต่อรองเรื่องราคา
๖. ยาวชนขาดความรักต่ออาชีพการเกษตร
๗. ชุมชนขาดการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน
๘. ผลผลิตยังไม่ได้คุณภาพมาตรฐาน

- โอกาส (Opportunities : O)

๑. มีแหล่งรับซื้อผลผลิต
๒. มีหน่วยงานราชการให้ความรู้
๓. การสร้างเศรษฐกิจพอเพียง
๔. พัฒนาสินค้าบางชนิด เช่น ผ้าไหม ให้เป็นสินค้าโอท็อป (OTOP)
๕. มีแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรในพื้นที่

- อุปสรรค (Threats : T)

๑. ภัยธรรมชาติฝนแล้ง/น้ำท่วม
๒. ภาระหนี้สินที่เพิ่มมากขึ้น
๓. วัฒนธรรมภายนอกมีสิ่งยั่วยุให้จริยธรรมเสื่อมถอย/ค่านิยมของเกษตรกรเปลี่ยนไป
๔. หน่วยงานงบประมาณในท้องถิ่นให้การสนับสนุนน้อย / ไม่ได้รับการสนับสนุน
๕. ราคาสินค้าทางการเกษตรผัน

๓. การจัดทำ TOWS Matrix

๓.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ตารางที่ ๔๑ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

<p style="text-align: center;">ปัจจัยภายใน</p> <p style="text-align: center;">ปัจจัยภายนอก</p>	<p style="text-align: center;">จุดแข็ง (S)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. พื้นที่บางหมู่บ้านมีแหล่งน้ำธรรมชาติ/หนองน้ำ, สระน้ำ ๒. เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่เพาะปลูกเป็นของตนเอง ๓. มีวัฒนธรรมอันดีงาม ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมาก ๔. เกษตรกรมีความกระตือรือร้นที่จะเปลี่ยนแปลง ๕. มีกลุ่มเกษตรกร/กลุ่มอาชีพที่เข้มแข็ง เป็นกลุ่มเป้าหมายส่งเสริมได้ 	<p style="text-align: center;">จุดอ่อน (W)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. พื้นดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ๒. ไม่มีระบบชลประทานที่ทั่วถึง ๓. ส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝนในการทำเกษตร ๔. ขาดแคลนพันธุ์ดีในการเพาะปลูก ๕. ขาดอำนาจต่อรองเรื่องราคา ๖. ชาวชนขาดความรักต่ออาชีพการเกษตร ๗. ชุมชนขาดการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ๘. ผลผลิตยังไม่ได้คุณภาพมาตรฐาน
<p style="text-align: center;">โอกาส (O)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. มีแหล่งรับซื้อผลผลิต ๒. มีหน่วยงานราชการให้ความรู้ ๓. การสร้างเศรษฐกิจพอเพียง ๔. พัฒนาสินค้าบางชนิด เช่น ผ้าไหมให้เป็นสินค้าโอท็อป (OTOP) ๕. มีแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรในพื้นที่ 	<p style="text-align: center;">กลยุทธ์เชิงรุก (SO)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ส่งเสริมการดำเนินงานพัฒนาการเกษตรในรูปแบบกลุ่ม เช่น แปลงใหญ่ วิชาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๒. ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า) 	<p style="text-align: center;">กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผลผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน ๒. ดำเนินงานส่งเสริมความรู้ด้านการเกษตรให้แก่เยาวชน/กลุ่มยุวเกษตรกร ๓. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรอง ฯ
<p style="text-align: center;">อุปสรรค (T)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ภัยธรรมชาติฝนแล้ง/น้ำท่วม ๒. ภาระหนี้สินที่เพิ่มมากขึ้น ๓. วัฒนธรรมภายนอกมีสิ่งยั่วยุให้จริยธรรมเสื่อมถอย/ค่านิยมของเกษตรกรเปลี่ยนไป ๔. หน่วยงานงบประมาณในท้องถิ่นให้การสนับสนุนน้อย ๕. ราคาสินค้าทางการเกษตรไม่แน่นอน 	<p style="text-align: center;">กลยุทธ์ป้องกัน (ST)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. สร้างตลาดแบบขายตรง ผู้ผลิตขายสินค้าให้ผู้บริโภคโดยตรง 	<p style="text-align: center;">กลยุทธ์เชิงรับ (WT)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ส่งเสริมให้เกษตรกรนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้

๓.๒ การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS Matrix ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

๑.๑ ส่งเสริมการดำเนินงานพัฒนาการเกษตรในรูปแบบกลุ่ม เช่น แปลงใหญ่ วิสาหกิจชุมชน
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

๑.๒ ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

๒.๑ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผลผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน

๒.๒ ดำเนินงานส่งเสริมความรู้ด้านการเกษตรให้แก่เยาวชน/กลุ่มยุวเกษตรกร

๒.๓ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรอง การจัดหาปัจจัยการผลิต และการจัดตั้งธนาคาร
เมล็ดพันธุ์

๓. กลยุทธ์ป้องกัน

๓.๑ สร้างตลาดแบบขายตรง (ผู้ผลิตขายสินค้าให้ผู้บริโภคโดยตรง)

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

๔.๑ ส่งเสริมให้เกษตรกรนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้

บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา

๑. แนวทางการพัฒนา

๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)

๑.๑.๑ ข้าว

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- พัฒนาการผลิตข้าวให้ได้คุณภาพ ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP หรืออินทรีย์
- เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว โดยการเพิ่มผลผลิต และลดต้นทุนการผลิต ให้ได้ร้อยละ ๒๐
- เกิดการเชื่อมโยงของกลุ่มเกษตรกร เกิดการบูรณาการร่วมกันในด้านการผลิต การตลาด

การแปรรูปสินค้าเกษตร

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์เชิงรุก

- โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการดำเนินงานพัฒนาการเกษตรในรูปแบบกลุ่ม เช่น แปลงใหญ่

วิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

โครงการที่ ๒ ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผลผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน
- โครงการที่ ๒ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรอง การจัดหาปัจจัยการผลิต

และการจัดตั้งธนาคารเมล็ดพันธุ์

กลยุทธ์ที่ ๓ กลยุทธ์ป้องกัน

- โครงการที่ ๑ สร้างตลาดแบบขายตรง (ผู้ผลิตขายสินค้าให้ผู้บริโภคโดยตรง)

กลยุทธ์ที่ ๔ กลยุทธ์เชิงรับ

- โครงการที่ ๑ ส่งเสริมให้เกษตรกรนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้

๑.๑.๒ มันสำปะหลัง

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง โดยการเพิ่มผลผลิต และลดต้นทุนการผลิตให้ได้ร้อยละ ๒๐

- เกิดการเชื่อมโยงของกลุ่มเกษตรกร เกิดการบูรณาการร่วมกันในด้านการผลิต การตลาด

การแปรรูปสินค้าเกษตร

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์เชิงรุก

- โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการดำเนินงานพัฒนาการเกษตรในรูปแบบกลุ่ม เช่น แปลงใหญ่

วิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรอง การจัดหาปัจจัยการผลิต และ

การจัดตั้งธนาคารพันธุ์มันสำปะหลัง

กลยุทธ์ที่ ๓ กลยุทธ์ป้องกัน

- โครงการที่ ๑ สร้างตลาดแบบขายตรง (ผู้ผลิตขายสินค้าให้ผู้บริโภคโดยตรง)

กลยุทธ์ที่ ๔ กลยุทธ์เชิงรับ

- โครงการที่ ๑ ส่งเสริมให้เกษตรกรนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้

๑.๑.๓ อ้อย

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง โดยการเพิ่มผลผลิต และลดต้นทุนการผลิต ให้ได้

ร้อยละ ๒๐

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์เชิงรุก

- โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการดำเนินงานพัฒนาการเกษตรในรูปแบบกลุ่ม เช่น แปลงใหญ่

วิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรอง การจัดหาปัจจัยการผลิต และ

การจัดตั้งพันธุ์อ้อยพันธุ์ดี

กลยุทธ์ที่ ๓ กลยุทธ์เชิงรับ

- โครงการที่ ๑ ส่งเสริมให้เกษตรกรนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้

๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๑.๒.๑ YSF

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- YSF มีองค์ความรู้ ความสามารถถ่ายทอดความรู้ เผยแพร่องค์ความรู้ให้แก่เกษตรกรรายอื่นได้
- YSF มีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายการดำเนินการ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในทุกด้าน

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์เชิงรุก

- โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการดำเนินงานพัฒนาการเกษตรในรูปแบบกลุ่ม เช่น แปลงใหญ่

วิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- โครงการที่ ๑ ดำเนินงานส่งเสริมความรู้ด้านการเกษตรให้แก่เยาวชน/กลุ่มยุวเกษตรกร/YSF

กลยุทธ์เชิงรับ

- โครงการที่ ๑ ส่งเสริมให้เกษตรกรนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้

๑.๒.๒ วิสาหกิจชุมชน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- พัฒนาสินค้าของวิสาหกิจชุมชนให้ได้คุณภาพ มาตรฐาน
- พัฒนาการแปรรูปสินค้าของวิสาหกิจชุมชนให้มีความหลากหลาย ตรงตามความต้องการของตลาด

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์เชิงรุก

- โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการดำเนินงานพัฒนาการเกษตรในรูปแบบกลุ่ม เช่น แปลงใหญ่

วิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

- โครงการที่ ๒ ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า

กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผลผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน

- โครงการที่ ๒ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรอง การจัดหาปัจจัยการผลิต

และการจัดตั้งธนาคารเมล็ดพันธุ์

กลยุทธ์ป้องกัน

- โครงการที่ ๑ สร้างตลาดแบบขายตรง (ผู้ผลิตขายสินค้าให้ผู้บริโภคโดยตรง)

กลยุทธ์เชิงรับ

- โครงการที่ ๑ ส่งเสริมให้เกษตรกรนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้

๑.๒.๓ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพ

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- พัฒนาสินค้าของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพให้ได้คุณภาพ

มาตรฐาน

- พัฒนาการแปรรูปสินค้าของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพให้มี

ความหลากหลาย ตรงตามความต้องการของตลาด

- เสริมองค์ความรู้ทางเทคโนโลยีการผลิตการเกษตร เศรษฐกิจพอเพียง ให้แก่กลุ่มแม่บ้าน

เกษตรกร/กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพ

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์เชิงรุก

- โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการดำเนินงานพัฒนาการเกษตรในรูปแบบกลุ่ม เช่น แปลงใหญ่

วิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

- โครงการที่ ๒ ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า

กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผลผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน

- โครงการที่ ๒ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรอง การจัดหาปัจจัยการผลิต

และการจัดตั้งธนาคารเมล็ดพันธุ์

กลยุทธ์ป้องกัน

- โครงการที่ ๑ สร้างตลาดแบบขายตรง (ผู้ผลิตขายสินค้าให้ผู้บริโภคโดยตรง)

กลยุทธ์เชิงรับ

- โครงการที่ ๑ ส่งเสริมให้เกษตรกรนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้

๑.๒.๔ แปลงใหญ่

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- พัฒนาสินค้าของแปลงใหญ่ให้ได้คุณภาพ มาตรฐาน

- พัฒนาการแปรรูปสินค้าของแปลงใหญ่ให้มีความหลากหลาย ตรงตามความต้องการของตลาด

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์เชิงรุก

- โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการดำเนินงานพัฒนาการเกษตรในรูปแบบกลุ่ม เช่น แปลงใหญ่

วิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

- โครงการที่ ๒ ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า

กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผลผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน

- โครงการที่ ๒ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรอง การจัดหาปัจจัยการผลิต และ

การจัดตั้งธนาคารเมล็ดพันธุ์

กลยุทธ์ป้องกัน

- โครงการที่ ๑ สร้างตลาดแบบขายตรง (ผู้ผลิตขายสินค้าให้ผู้บริโภคโดยตรง)

กลยุทธ์เชิงรับ

- โครงการที่ ๑ ส่งเสริมให้เกษตรกรนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้

๑.๒.๕ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- พัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ให้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้

ให้แก่เกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- พัฒนาเกษตรกรต้นแบบให้มีองค์ความรู้ และมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์เชิงรุก

- โครงการที่ ๒ ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผลผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน

กลยุทธ์ที่ ๓ กลยุทธ์เชิงรับ

- โครงการที่ ๑ ส่งเสริมให้เกษตรกรนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้

๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๑.๓.๑ ที่ดิน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- ส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่เกษตรตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ ด้วยการน้อมนำหลักเศรษฐกิจ

พอเพียงมาปรับใช้

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์เชิงรับ

- โครงการที่ ๑ ส่งเสริมให้เกษตรกรนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้

๑.๓.๒ แหล่งน้ำ

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- พัฒนาแหล่งน้ำการเกษตรให้เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร ให้เกิดความยั่งยืน

ด้วยการน้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์เชิงรับ

- โครงการที่ ๑ ส่งเสริมให้เกษตรกรนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้

๒. ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

ตารางที่ ๔๒ ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
พัฒนาการผลิต สินค้า	๑. โครงการ ส่งเสริมการผลิตข้าว อินทรีย์	พัฒนาการผลิต ข้าวให้ได้ คุณภาพ ได้รับความ รับรอง มาตรฐานสินค้า เกษตร อินทรีย์	๕ กลุ่มๆ ละ ๒๐ ราย	ม.๒, ๔, ๗, ๘, ๑๐, ๑๕	๑. ถ่ายทอด ความรู้ตาม กระบวนการ โรงเรียนเกษตรกร ๒. สนับสนุนปัจจัย การผลิต	๕ กลุ่ม	๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท	๕ กลุ่ม	๕๐๐,๐๐๐ บาท	๕ กลุ่ม	๕๐๐,๐๐๐ บาท	๕ กลุ่ม	๕๐๐,๐๐๐ บาท	๕ กลุ่ม	๕๐๐,๐๐๐ บาท	สนง.เกษตร อำเภอนาเชือก, อบต.สำโรง
	๒. โครงการ เพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตมันสำปะหลัง	เพิ่ม ประสิทธิภาพ การผลิตมัน สำปะหลัง โดย การเพิ่มผลผลิต และลดต้นทุน การผลิต ให้ได้ ร้อยละ ๒๐	๕ กลุ่มๆ ละ ๓๐ ราย	ม.๔, ๕, ๙, ๑๑, ๑๒, ๑๔	๑. ถ่ายทอด ความรู้ตาม กระบวนการ โรงเรียนเกษตรกร ๒. สนับสนุนปัจจัย การผลิต	๕ กลุ่ม	๕๐๐,๐๐๐ บาท	๕ กลุ่ม	๕๐๐,๐๐๐ บาท	๕ กลุ่ม	๕๐๐,๐๐๐ บาท	๕ กลุ่ม	๕๐๐,๐๐๐ บาท	๕ กลุ่ม	๕๐๐,๐๐๐ บาท	สนง.เกษตร อำเภอนาเชือก, อบต.สำโรง
	๓. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตอ้อยโรงงาน	เพิ่ม ประสิทธิภาพ การผลิตอ้อย โรงงาน โดยการ เพิ่มผลผลิต และลดต้นทุน การผลิต ให้ได้ ร้อยละ ๒๐	๒๐ ราย	ม.๑ - ม.๑๕	๑. ถ่ายทอด ความรู้ตาม กระบวนการ โรงเรียนเกษตรกร ๒. สนับสนุนปัจจัย การผลิต	๒๐ ราย	๑๐๐,๐๐๐ บาท	๒๐ ราย	๑๐๐,๐๐๐ บาท	๒๐ ราย	๑๐๐,๐๐๐ บาท	๒๐ ราย	๑๐๐,๐๐๐ บาท	๒๐ ราย	๑๐๐,๐๐๐ บาท	สนง.เกษตร อำเภอนาเชือก, อบต.สำโรง
พัฒนา เกษตรกร/ กลุ่ม/องค์กร	๑. โครงการ ถ่ายทอดองค์ความรู้ ทางด้านการเกษตร และส่งเสริม การเชื่อมโยงเครือข่ายการ ดำเนินการเกษตรกรรุ่นใหม่	เพื่อถ่ายทอด องค์ความรู้ ทางด้าน การเกษตร และ ส่งเสริมการ เชื่อมโยง เครือข่ายการ ดำเนินการ	YSF ๒๐ ราย	ม.๑-ม.๑๕	๑. ถ่ายทอด ความรู้/ศึกษาดู งานการแปรรูป สินค้าเกษตร ๒. สนับสนุน ปัจจัยการผลิต	๒๐ ราย	๒๐๐,๐๐๐ บาท	๒๐ ราย	๒๐๐,๐๐๐ บาท	๒๐ ราย	๒๐๐,๐๐๐ บาท	๒๐ ราย	๒๐๐,๐๐๐ บาท	๒๐ ราย	๒๐๐,๐๐๐ บาท	สนง.เกษตร อำเภอนาเชือก, อบต.สำโรง

ตารางที่ ๔๒ ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล (ต่อ)

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐				
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.			
	๒. โครงการ พัฒนาศูนย์เรียนรู้ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ให้สามารถเป็น แหล่งเรียนรู้ให้แก่เกษตรกรได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	เพื่อพัฒนาศูนย์ เรียนรู้การเพิ่ม ประสิทธิภาพ การผลิตสินค้า เกษตร ให้ สามารถเป็น แหล่งเรียนรู้ ให้แก่เกษตรกร ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	๑ ศูนย์	ม.๕	สนับสนุนปัจจัย การผลิต	๑ ศูนย์	๑๐,๐๐๐ บาท	๑ ศูนย์	๑๐,๐๐๐ บาท	๑ ศูนย์	๑๐,๐๐๐ บาท	๑ ศูนย์	๑๐,๐๐๐ บาท	๑ ศูนย์	๑๐,๐๐๐ บาท	สนง.เกษตร อำเภอนาเชือก, อบต.สำโรง
พัฒนาพื้นที่ ทรัพยากร การเกษตร	๑. โครงการส่งเสริมเศรษฐกิจ พอเพียง	เพื่อส่งเสริมการ พัฒนาพื้นที่ เกษตรตาม แนวทางเกษตร ทฤษฎีใหม่ ด้วย การน้อมนำหลัก เศรษฐกิจ พอเพียงมาใช้	๑๕๐ ราย	ม.๑-ม.๑๕ หมู่ละ ๑๐ ราย	๑. การถ่ายทอด ความรู้ตาปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ๒. สนับสนุนปัจจัย การผลิต พืชผัก/ ผลไม้/พันธุ์สัตว์ และพันธุ์ปลา	๑๕๐ ราย	๒๐๐,๐๐๐ บาท	๑๕๐ ราย	๒๐๐,๐๐๐ บาท	๑๕๐ ราย	๒๐๐,๐๐๐ บาท	๑๕๐ ราย	๒๐๐,๐๐๐ บาท	๑๕๐ ราย	๒๐๐,๐๐๐ บาท	สนง.เกษตร อำเภอนาเชือก, อบต.สำโรง
การแปรรูป ผลผลิต และพัฒนา ผลิตภัณฑ์	๑. โครงการ ส่งเสริมการ พัฒนาการแปรรูปสินค้าเกษตร	เพื่อพัฒนา สินค้าของ วิสาหกิจชุมชน ให้ได้คุณภาพ มาตรฐาน มี ความ หลากหลาย ตรง ตามความ ต้องการของ ตลาด	๕ กลุ่ม ที่มี ศักยภาพ	ม.๑-ม.๑๕	๑. ถ่ายทอด ความรู้/ศึกษาดู งานการแปรรูป สินค้าเกษตร ๒. สนับสนุน ปัจจัยการผลิต	๕ กลุ่ม	๕๐๐,๐๐๐ บาท	๕ กลุ่ม	๕๐๐,๐๐๐ บาท	๕ กลุ่ม	๕๐๐,๐๐๐ บาท	๕ กลุ่ม	๕๐๐,๐๐๐ บาท	๕ กลุ่ม	๕๐๐,๐๐๐ บาท	สนง.เกษตร อำเภอนาเชือก, อบต.สำโรง

บรรณานุกรม

กรมการปกครอง.๒๕๖๒. ฝ่ายทะเบียนและบัตรอำเภอณาเขือก จังหวัดมหาสารคาม.จำนวนประชากรในอำเภอ
นาเขือก. กระทรวงมหาดไทย.

กระทรวงคมนาคม. **ชั้นข้อมูลเส้นทางถนน** (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์)

กรมควบคุมมลพิษ. ๒๕๖๒ **รายงานสถานการณ์และคุณภาพอากาศประเทศไทย** แหล่งที่มา :

<http://air๔thai.pcd.go.th/webV๒/station.php?station=๔๖t>

กรมพัฒนาที่ดิน. **ชั้นข้อมูลชุดดิน** (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์)

กรมส่งเสริมการเกษตร. **แหล่งน้ำในอำเภอณาเขือก** แหล่งที่มา : <http://ssmap.doae.go.th/ssmap/>

กรมพัฒนาที่ดิน. **การใช้ประโยชน์ที่ดิน** (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์)

กรมพัฒนาที่ดิน. **ระดับความเหมาะสมของพื้นที่** (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์)

กรมชลประทาน. **ข้อมูลโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยค้อ** แหล่งที่มา

:<http://mahasarakham.rid.go.th/content๘.htm>

กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๒. **รายงานผลการวาดแปลง** แหล่งที่มา :

<http://ssmap.doae.go.th/geofarmer/>

กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๑. **ระบบสารสนเทศการผลิตทางการเกษตร**

แหล่งที่มา : <https://production.doae.go.th/>

เว็บไซต์ไทยตำบลดอทคอม. **ข้อมูลตำบลศรีสุข อำเภอสีชมพู ขอนแก่น** แหล่งที่มา :

<http://www.thaitambon.com/tambon/๔๐๐๖๐๒>

สำนักงานที่ดินจังหวัดขอนแก่น สาขาสีชมพู.๒๕๕๓. **พื้นที่ถือครองของประชากรอำเภอสีชมพู.**

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ๒๕๖๒. **ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่**

(ปีอ้างอิง พ.ศ. ๒๕๔๕) **จำแนกตามสาขาการผลิต จังหวัดมหาสารคาม.** แหล่งที่มา :

<http://service.nso.go.th/nso/web/statseries/statseries๑๕.html>

ภาคผนวก

ชื่อโครงการ โครงการ ส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์

๑. หลักการและเหตุผล

ตามที่ภาครัฐได้เชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติเข้ากับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ของประเทศไทย และยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ๒๐ ปี ระหว่างปี ๒๕๖๐ ถึง ปี ๒๕๗๙ โดยน้อมเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมที่อยู่ และใช้ หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดชบรมนาถบพิตร มาเป็นแนวทางในการ ดำเนินนโยบาย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และยกระดับรายได้ของประชาชน แก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้างการผลิต ภาคเกษตร เสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร พัฒนาโภชนาการและความปลอดภัยด้านอาหาร เพื่อนำไปสู่ ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนของประชาชนและประเทศชาติ ซึ่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทร เทพยวรางกูร รัชกาลที่ ๑๐ ก็ทรงมีพระปณิธานแน่วแน่ที่จะสานต่อโครงการพระราชดำริของพระราชบิดา เพื่อ ช่วยเหลือประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

เกษตรกรในตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีอาชีพหลัก คือการทำเกษตรกรรม ซึ่งข้าวเป็นพืชหลักในการทำเกษตรของตำบล ในพื้นที่ตำบลมีการรวมกลุ่มกันของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวเป็นวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปลงใหญ่ข้าว ศูนย์ข้าวชุมชน เพื่อร่วมพัฒนารูปแบบการผลิต การตลาดข้าว แต่เนื่องจากสมาชิกส่วนมากเป็นผู้สูงอายุซึ่งการทำกรผลิตข้าวนั้นเป็นไปได้ด้วยความลำบาก ในการผลิต การรักษาคุณภาพผลผลิต จึงจำเป็นต้องนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เพื่อลดปัญหา การขาดแคลนแรงงาน และลดต้นทุนการผลิต เพื่อเพิ่มผลผลิตเมล็ดพันธุ์ในการทำนาแต่ละฤดูการผลิต

ดังนั้น เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวตำบลสำโรง อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม การจัดหาเครื่องจักรกลการเกษตรมาใช้ในระบบการผลิตข้าว จะทำให้กลุ่มเกษตรกรสามารถนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่มีความหลากหลายมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งในการบริหารจัดการกลุ่ม/ชุมชน โดยใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมสมัยใหม่ เพื่อที่จะพัฒนาและต่อยอดด้านคุณภาพมาตรฐาน การแปรรูป การสร้างมูลค่าเพิ่ม และเชื่อมโยงการตลาด รวมไปถึงการสร้างโอกาสในการเพิ่มคุณภาพผลผลิต ผลตอบแทนจากการผลิต และการลดต้นทุนการผลิต ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างมั่นคงและยั่งยืนสืบไป

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ
๒. เพื่อผลิตสินค้าได้เพียงพอต่อความต้องการของตลาดได้
๓. เพื่อพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งในการบริหารจัดการกลุ่ม โดยใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมสมัยใหม่ ต่อยอดด้านคุณภาพมาตรฐาน แปรรูป สร้างมูลค่าเพิ่ม และเชื่อมโยงการตลาด

๓. เป้าหมาย

วิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปลงใหญ่ กลุ่มเกษตร ศูนย์ข้าวชุมชนผู้ผลิตข้าวที่มีศักยภาพ จำนวน ๕ กลุ่มๆ ละ ๒๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

เดือนตุลาคม ๒๕๖๘ – เดือนกันยายน ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

๑. กลุ่มแปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๔ บ้านหัวดง ตำบลสำโรง
๒. กลุ่มแปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๑๐ บ้านขี้ตุน ตำบลสำโรง
๓. ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านโนนเหลื่อม หมู่ ๗ ตำบลสำโรง
๔. กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวบ้านโพนทราย หมู่ ๒ ตำบลสำโรง
๕. กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวบ้านชุมแสง, ชุมแสงเหนือ หมู่ ๘, ๑๕ ตำบลสำโรง

๖. กิจกรรม

๑. ถ่ายทอดความรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร
๒. สนับสนุนปัจจัยการผลิต

๗. วิธีการดำเนินงาน

๑. ขั้นเตรียมการ
 - ประชุมกลุ่มเกษตรกร เพื่อชี้แจงรายละเอียดโครงการ วิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม และหาความต้องการพัฒนาร่วมกัน
๒. ขั้นดำเนินงาน
 - จัดทำแผนงานโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ
 - แต่งตั้งคณะทำงาน ผู้รับผิดชอบโครงการ
 - อบรมให้ความรู้ ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต ศึกษาดูงาน
 - จัดซื้อ/สนับสนุนปัจจัยการผลิต
๓. ประเมินผลการดำเนินงาน
 - ให้มีการประชุมรายงานผลการดำเนินงานโครงการ และประเมินผลการดำเนินงานโครงการทุกเดือน

๘. งบประมาณ

๑. จัดซื้อเครื่องคัดแยกและทำความสะอาดเมล็ดพันธุ์ จำนวน ๑ ชุด/กลุ่ม	เป็นเงิน ๑,๓๐๐,๐๐๐ บาท
๒. จัดซื้อกระสอบบรรจุภัณฑ์ จำนวน ๕๐๐ใบ/กลุ่ม	เป็นเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท
๓. จัดซื้อเครื่องเย็บกระสอบบรรจุภัณฑ์ จำนวน ๑ ชุด/กลุ่ม	เป็นเงิน ๓๐,๐๐๐ บาท
๔. จัดซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวอินทรีย์ จำนวน ๔,๐๐๐ กระสอบๆ ละ ๖๕๐ บาท	เป็นเงิน ๒,๖๐๐,๐๐๐ บาท
๕. ค่าอาหารกลางวันสำหรับเกษตรกร จำนวน ๑๐๐ รายๆ ละ ๑ มื้อๆ ละ ๑๐๐ บาท จำนวน ๒ วัน	เป็นเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท
๕. ค่าอาหารกลางวันสำหรับเกษตรกร จำนวน ๑๐๐ รายๆ ละ ๒ มื้อๆ ละ ๒๕ บาท จำนวน ๒ วัน	เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท
จำนวนงบประมาณรวมทั้งสิ้น	เป็นเงิน ๔,๐๑๐,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ
๒. กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสามารถผลิตสินค้าได้เพียงพอต่อความต้องการของตลาด
๓. กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสามารถมีศักยภาพความเข้มแข็งในการบริหารจัดการกลุ่ม โดยใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมสมัยใหม่ ต่อยอดด้านคุณภาพมาตรฐาน แปรรูป สร้างมูลค่าเพิ่ม และเชื่อมโยงการตลาด

๑๐. ผู้รับผิดชอบ

ประธานวิสาหกิจชุมชน ประธานกลุ่มแปลงใหญ่ ประธานกลุ่มเกษตรกร ประธานศูนย์ข้าวชุมชนผู้ผลิตข้าว
ที่เข้าร่วมโครงการ

ชื่อโครงการ โครงการส่งเสริมการผลิตพันธุ์มันสำปะหลัง

๑. หลักการและเหตุผล

มันสำปะหลังเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีบทบาทในการสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ปัญหาสำคัญที่กระทบต่อผลผลิตและคุณภาพของมันสำปะหลังในปัจจุบัน คือ การใช้ท่อนพันธุ์ที่ไม่สะอาด มีโรคสะสม เช่น โรคใบด่างมันสำปะหลัง และโรคเชื้อรา ซึ่งเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้ผลผลิตลดลง และคุณภาพหัวมันต่ำกว่ามาตรฐาน

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอย่างยั่งยืน จึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถผลิตท่อนพันธุ์มันสำปะหลังที่สะอาด ปลอดโรค และมีคุณภาพดีได้ด้วยตนเอง โดยการนำเทคโนโลยีการคัดเลือกท่อนพันธุ์ที่เหมาะสม การจัดการแปลงพันธุ์ และการควบคุมโรคอย่างมีประสิทธิภาพมาใช้ในระดับไร

โครงการส่งเสริมการผลิตพันธุ์มันสำปะหลังสะอาดจึงมีความจำเป็น เพื่อสร้างต้นแบบการผลิตพันธุ์สะอาดในชุมชน เกิดเครือข่ายเกษตรกรผู้ผลิตพันธุ์ และสามารถขยายผลในพื้นที่ใกล้เคียงได้ในอนาคต อีกทั้งยังเป็นการลดต้นทุน เพิ่มรายได้ และสร้างความมั่นคงด้านเศรษฐกิจให้แก่เกษตรกรอย่างยั่งยืน

๒. วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อ ส่งเสริมให้มีการผลิตท่อนพันธุ์มันสำปะหลังที่ปลอดจากโรคและแมลงศัตรูพืช โดยเฉพาะโรคใบด่าง ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อผลผลิต

๒. เพื่อส่งเสริมการใช้พันธุ์มันสำปะหลังที่ทนทานต่อโรค

๓. เพื่อลดความเสี่ยงจากโรคและแมลงศัตรูพืช

๔. เพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้ของเกษตรกร

๕. เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร และการสร้างเครือข่ายในการผลิตและจัดการท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้

๓. เป้าหมาย

กลุ่มแปลงใหญ่ กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังที่มีศักยภาพ จำนวน ๑๕ กลุ่มๆ ละ ๒๐ – ๓๐ ราย รวม ๓๒๐ รายๆ ละ ๕ ไร่ รวมจำนวน ๑,๖๐๐ ไร่

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม ๒๕๖๘ - กันยายน ๒๕๖๙

๕. พื้นที่ดำเนินการ

๑. กลุ่มแปลงมันสำปะหลัง หมู่ ๕ บ้านดงม่วง ตำบลสำโรง	จำนวน ๓๐ ราย ๑๕๐ ไร่
๒. กลุ่มแปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๑๒ บ้านสำโรงใหม่ ตำบลสำโรง	จำนวน ๓๐ ราย ๑๕๐ ไร่
๓. กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังบ้านเหล่ากว้าง หมู่ ๙ ตำบลสำโรง	จำนวน ๒๐ ราย ๑๐๐ ไร่
๔. กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังบ้านหัวดง หมู่ ๔ ตำบลสำโรง	จำนวน ๒๐ ราย ๑๐๐ ไร่

๕. กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังบ้านโนนเหลียม หมู่ ๗ ตำบลสำโรง	จำนวน ๒๐ ราย ๑๐๐ ไร่
๖. กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังบ้านโนนทราย หมู่ ๒ ตำบลสำโรง	จำนวน ๒๐ ราย ๑๐๐ ไร่
๗. กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังบ้านโนนสว่าง หมู่ ๓ ตำบลสำโรง	จำนวน ๒๐ ราย ๑๐๐ ไร่
๘. กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังบ้านหนองบาก หมู่ ๖ ตำบลสำโรง	จำนวน ๒๐ ราย ๑๐๐ ไร่
๙. กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังบ้านชุมแสง หมู่ ๘ ตำบลสำโรง	จำนวน ๒๐ ราย ๑๐๐ ไร่
๑๐. กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังบ้านขี้ตู่ หมู่ ๑๐ ตำบลสำโรง	จำนวน ๒๐ ราย ๑๐๐ ไร่
๑๑. กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังบ้านขี้เหล็ก หมู่ ๑๑ ตำบลสำโรง	จำนวน ๒๐ ราย ๑๐๐ ไร่
๑๒. กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังบ้านสำโรง หมู่ ๑ ตำบลสำโรง	จำนวน ๒๐ ราย ๑๐๐ ไร่
๑๓. กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังบ้านสำโรงราษฎร์ หมู่ ๑๓ ตำบลสำโรง	จำนวน ๒๐ ราย ๑๐๐ ไร่
๑๔. กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังบ้านขี้เหล็กใต้ หมู่ ๑๔ ตำบลสำโรง	จำนวน ๒๐ ราย ๑๐๐ ไร่
๑๕. กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังบ้านชุมแสงเหนือ หมู่ ๑๕ ตำบลสำโรง	จำนวน ๒๐ ราย ๑๐๐ ไร่
รวม	จำนวน ๓๒๐ ราย ๑,๖๐๐ ไร่

๖. กิจกรรมในโครงการ

๑. การผลิตและขยายพันธุ์มันสำปะหลังสะอาดในชุมชน

๒. การแจกจ่าย/สนับสนุนก่อนพันธุ์มันสำปะหลังสะอาดให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

การให้ความรู้และคำแนะนำ:

๓. การถ่ายทอดความรู้และคำแนะนำแก่เกษตรกรเกี่ยวกับการใช้ก่อนพันธุ์สะอาด การจัดการแปลง และการป้องกันโรคและแมลงศัตรูพืช

๔. การตรวจประเมินแปลงพันธุ์มันสำปะหลังสะอาด เพื่อให้มั่นใจในคุณภาพและมาตรฐานของก่อนพันธุ์

๕. การจัดทำแปลงต้นแบบการผลิตก่อนพันธุ์มันสำปะหลังสะอาดในชุมชน

๗. วิธีการดำเนินงาน

๑. ขึ้นเตรียมการ

- ประชุมกลุ่มเกษตรกร เพื่อชี้แจงรายละเอียดโครงการ วิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม และหาความต้องการพัฒนาร่วมกัน

๒. ขึ้นดำเนินงาน

- จัดทำแผนงานโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ
- แต่งตั้งคณะทำงาน ผู้รับผิดชอบโครงการ
- อบรมให้ความรู้ ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต ศึกษาดูงาน
- จัดซื้อ/สนับสนุนปัจจัยการผลิต

๓. ประเมินผลการดำเนินงาน

- ให้มีการประชุมรายงานผลการดำเนินงานโครงการ และประเมินผลการดำเนินงานโครงการทุกเดือน

๘. งบประมาณ

๑. จัดซื้อก่อนพันธุ์มันสำปะหลังต้านทานโรคใบด่าง จำนวน ๑,๒๘๐,๐๐๐ ถ้ำๆ ละ ๕ บาท

เป็นเงิน ๖,๔๐๐,๐๐๐ บาท

๒. จัดซื้อชุดตรวจดิน จำนวน ๗ ชุดๆ ละ ๕,๐๐๐ บาท

เป็นเงิน ๓๕,๐๐๐ บาท

๓. จัดซื้อแม่ปุ๋ยสูตร ๔๖ - ๐ - ๐ จำนวน ๘๙๖ กระสอบๆ ละ ๙๐๐ บาท

เป็นเงิน ๘๐๖,๔๐๐ บาท

๔. จัดซื้อแม่ปุ๋ยสูตร ๑๘ - ๔๖ - ๐ จำนวน ๕๗๖ กระสอบๆ ละ ๑,๓๐๐ บาท

เป็นเงิน ๗๔๘,๘๐๐ บาท

๕. จัดซื้อแม่ปุ๋ยสูตร ๐ - ๐ - ๖๐ จำนวน ๘๗๖ กระสอบๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท

เป็นเงิน ๘๗๖,๐๐๐ บาท

๔. ค่าอาหารกลางวันสำหรับเกษตรกร จำนวน ๓๒๐ รายๆ ละ ๑ มื้อๆ ละ

๑๐๐ บาท จำนวน ๒ วัน	เป็นเงิน ๖๔,๐๐๐ บาท
๕. ค่าอาหารกลางวันสำหรับเกษตรกร จำนวน ๑๐๐ รายๆ ละ ๒ มื้อๆ ละ ๒๕ บาท จำนวน ๒ วัน	เป็นเงิน ๓๒,๐๐๐ บาท
จำนวนงบประมาณรวมทั้งสิ้น	เป็นเงิน ๘,๙๖๒,๒๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. เกษตรกรได้รับท่อนพันธุ์มันสำปะหลังคุณภาพดี ลดความเสี่ยงจากโรคและแมลง
๒. เพิ่มผลผลิตและรายได้ให้แก่เกษตรกร
๓. ชุมชนมีความเข้มแข็งในการผลิตและจัดการท่อนพันธุ์ และสามารถพึ่งพาตนเองได้

๑๐. ผู้รับผิดชอบ

ประธานกลุ่มแปลงใหญ่ ประธานกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังที่เข้าร่วมโครงการ